

แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

โดย

นางสาวพรพรรณ งามโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

APPROACH TO RISK MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

56252323 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : ความเสี่ยง/แนวทางการจัดการความเสี่ยง/สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาว พรพรรณ งามโรจน์: แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์

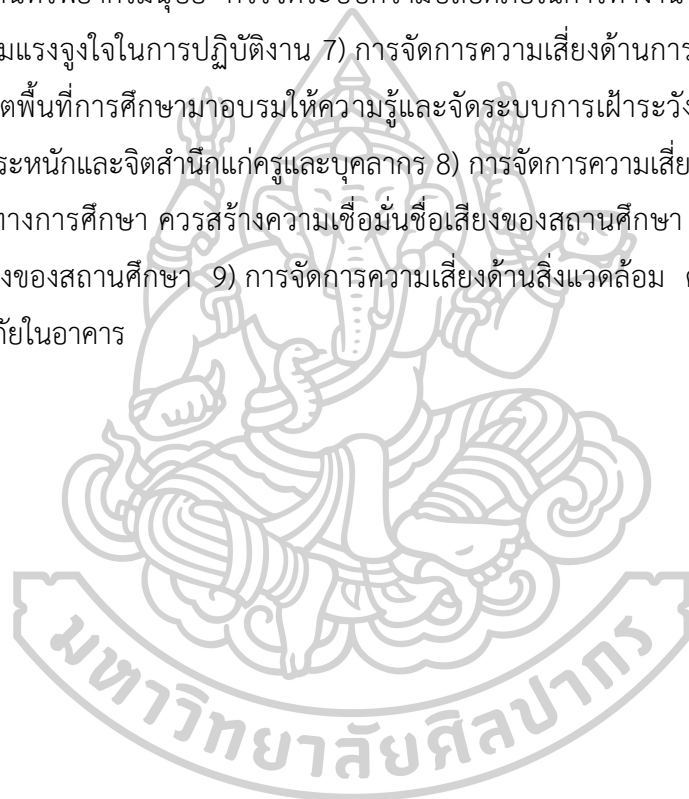
การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 3) แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือสถานศึกษา จำนวน 60 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครู 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามเกี่ยวกับความเสี่ยงในสถานศึกษาตามแนวคิดของธรรมาวุธ คุนทุท คณะกรรมการตรวจสอบและสำนักตรวจสอบภายในองค์กร สถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ สภาเศรษฐกิจโลกและมหาวิทยาลัยเคลมสันและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ความเสี่ยงด้านการทุจริต ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสารและความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวน จะเห็นได้ว่าค่า $F = 1.67$ เป็นค่าที่ได้จากการคำนวณ และมีค่า significant เท่ากับ .19 แสดงว่าความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. แนวทางการจัดการความเสี่ยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
1) การจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน ควรบริหารจัดการงบประมาณตามระเบียบและหลักเกณฑ์อย่างเหมาะสมและควรหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงโดยยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้

2) การจัดการความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ควรติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีทิศทาง 3) การจัดการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ ยุทธศาสตร์ ควรจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์/พันธกิจและดำเนินการตามแผนกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ 4) การจัดการความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ ควรปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการพัฒนาระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ประหยัด โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 5) การจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ควรกำกับติดตาม และตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมติดตั้งระบบความปลอดภัยของข้อมูล 6) การจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ ควรจัดระบบความปลอดภัยในการทำงาน ให้ความสำคัญกับครูและบุคลากร เพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 7) การจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต ควรจัดนิติกรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบรมให้ความรู้และจัดระบบการเฝ้าระวังการปลอมแปลงเอกสาร สร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่ครูและบุคลากร 8) การจัดการความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ควรสร้างความเชื่อมั่นชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครูและการรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา 9) การจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ควรจัดระบบควบคุมดูแลความปลอดภัยในอาคาร

56252323 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : RISK/APPROACH TO RISK MANAGEMENT/ SECONDARY SCHOOL

MISS PORNPAN NGAMROJ : APPROACH TO RISK MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 THESIS ADVISOR : SAMRERNG ONSAMPANT

The purposes of this research were to determine 1) risk in schools under The Secondary Educational Service Area Office 1 2) compare the opinions on risk in School under The Secondary Educational Service Area Office 1 3) risk management approach in school under The Secondary Educational Service Area Office 1. Samples were 60 schools under The Secondary Educational Service Area Office 1. The respondents in each school consisted of 3 persons: school director, deputy director, and teachers with the total of 180. The instrument was a questionnaire regarding the participative administration on the theory of Thom Suntarayuth , Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission(COSO) , Higher Education Institutions Ethics Integrity at work ,World Economic forum and Clemson university and Communities in schools. The statistics were used frequency, percentage, Arithmetic mean. standard deviation, content analysis and analysis variance (One Way ANOVA).

Findings were as follows :

1. The risk in school under The Secondary Educational Service Area Office 1 as a whole and as an individual were at a high level The ranking Descending are corruption risk, security risk/educational stability, environmental risk, operational risk, human resources risk, strategic risk, financial risk, technology risk/communication and regulatory risk.

2. Analysis of variance can be seen that $F = 1.67$. The significant level is .19. There were not any significant differences in opinions of 3 person: school director, deputy director, and teacher at .05 level of significant

3. Risk management approach under the Office of the Secondary Education Service Area 1 were 1) Financial risk management The budget should be

managed appropriately and the measures should be taken to prevent the risk, based on transparency. 2) Operational Risk Management The quality of education should be monitored according to the quality assurance system within the educational institution. 3) Strategic / Strategic Risk Management The development of educational institutions should be in line with the policy. Vision / Mission and Action Plan / Strategy. 4) Regulatory Risk Management The Ministry of Education should develop the effective internal control system. It is effective, economical, transparent and can be verified. 5) Risk Management Technology / Communication It should monitor, monitor and use the technology properly. Install the data security system. 6) Human Resources Risk Management Safety should be provided in the workplace. Pay attention to teachers and staff. Increased motivation to work. 7) Corruption Risk Management The law office of the Education Service Area should be organized to educate and organize the surveillance system for counterfeiting documents. Raise awareness and conscience for teachers and staff. 8) Risk Management / Stability in Education Should build confidence in the reputation of the school. Teaching the teacher and maintaining the reputation of the school. 9) Environmental risk management The building safety control system should be in place.

กิตติกรรมประกาศ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร. สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์ ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร. จตุรงค์ อินทรรุ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 - 2 ทุกท่าน ซึ่งได้อำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ นายภูรี สุวรรณทัต อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก นายชาติรี จินตามณี รองผู้อำนวยการโรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก นางอันธิกา เสรีวัฒนา นางไพจิตร ปานบำรุงและนางเพ็ญประภา แพลนดี ครูโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ที่กรุณาตรวจสอบเพื่อพิจารณาความตรงของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณ ว่าที่ร้อยตรี ดร. อานนท์ สุขภาคกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 นายจตุรงค์ เปรมชัยพร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 นางวัลภา เขียวขุ่ม นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษผู้อำนวยการกลุ่มผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 นางสาวไพวัลย์ เหล็งสุดใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดระฆังและนายชาติรี จินตามณี รองผู้อำนวยการโรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก ที่อนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ขอขอบคุณครอบครัวและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนสตรีวิทยาที่คอยให้กำลังใจและกระตุ้นในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พรพรรณ งามโรจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหาของการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ข้อคำถามของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	23
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	24
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเสียง	24
ความหมายของความเสียง	26
ประเภทความเสียง	28
ความหมายของการจัดการความเสียง	38
กระบวนการจัดการความเสียง(Risk management process)	39
ประโยชน์ของการจัดการความเสียง.....	43

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
งานวิจัยในประเทศ.....	45
งานวิจัยต่างประเทศ.....	52
สรุป.....	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	59
ระเบียบวิธีวิจัย	60
แผนแบบการวิจัย.....	60
ประชากร.....	60
กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล.....	60
ตัวแปรที่ศึกษา.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	64
สรุป.....	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	67
ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA).....	74

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	75
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ	88
ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป	89
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ และรายชื่อของผู้เชี่ยวชาญตรวจ เครื่องมือ	91
ภาคผนวก ข ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย	93
ภาคผนวก ค หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัย และรายชื่อโรงเรียนทดลองใช้เครื่องมือวิจัย.....	103
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	106
ภาคผนวก จ หนังสือขออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล และรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย	109
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	116
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์งานวิจัย และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์ งานวิจัย.....	123
ภาคผนวก ญ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่องแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	126
รายการอ้างอิง	129
ประวัติผู้เขียน.....	134

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงความถี่เกี่ยวกับความเสี่ยง	17
ตารางที่ 2 ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา	21
ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน ปีการศึกษา 2559 จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน	45
ตารางที่ 4 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล	61
ตารางที่ 5 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot})	68
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการเงิน (X_1)	66
ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการดำเนินงาน (X_2)	67
ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ (X_3)	68
ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ (X_4)	69
ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร (X_5)	70
ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านทรัพยากรมนุษย์ (X_6)	71
ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการทุจริต (X_7)	72
ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา (X_8)	73

ตารางที่ 15 คำนวณมิติเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านสิ่งแวดล้อม (X ₉)	74
ตารางที่ 16 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน	75

บทที่ 1

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ “ การศึกษา ” ครอบคลุมการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต¹ ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ² จะเห็นได้ว่าโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้ง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี นวัตกรรม และการแข่งขัน ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ต้องปรับตัวและพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการดำเนินงานต่างๆจึงต้องมีความระมัดระวัง ด้วยการดำเนินการอย่างโปร่งใส และนำทรัพยากรที่มีอยู่ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม³ ดังนั้นการบริหารความเสี่ยง (Enterprise Risk Management) จึงเป็นเทคนิคทางการบริหารที่ได้รับ ความสนใจเป็นอย่างมากจากองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เหตุผลส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะ บทเรียนจากความสูญเสียเมื่อครั้งหลังวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ที่หลายองค์กรได้เรียนรู้ประสบการณ์ของการขาดการบริหารที่ดี นอกจากนี้ในช่วงของการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศหลายองค์กร จำเป็นต้องพึ่งเงินร่วมลงทุนจากต่างชาติ การปรับโครงสร้างองค์กรเป็นเงื่อนไขที่ต้องดำเนินการเพื่อปรับความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและการบริหารความเสี่ยงกลายเป็นกลไกที่สำคัญเรื่องหนึ่ง สำหรับองค์กรที่ได้รับการเปลี่ยนแปลง นอกจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับองค์กรทางธุรกิจและหน่วยงาน ภาครัฐต่างๆยังให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงเช่นกัน และพัฒนาการที่เป็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการระบอบราชการได้กำหนดให้หน่วยงานราชการต่างๆ

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. (กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553), 2.

²สำนักงานสวัสดิการ ก.พ.ร.คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.(กรุงเทพฯ: วิชั่น พับลิชชิ่ง. 2547), 1-16.

³สำนักประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาฉบับที่ 5 (2552). (กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2552), 95-96.

จัดทำแผนยุทธศาสตร์อันเป็นกลไกในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยราชการนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้⁴

องค์กรทางการศึกษาที่พบสาเหตุต่างๆที่ทำให้การบริหารจัดการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ แต่สามารถที่จะลดความเสี่ยงในจุดต่างๆได้ การบริหารความเสี่ยงจึงไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับทางด้านการศึกษาแต่เป็นกิจกรรมซึ่งดำเนินงานอยู่แล้วหลายเรื่อง เช่น งานบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น งานบริหารบุคคล การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง การย้าย งานบริหารงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร เป็นต้น เพียงแต่สถานศึกษายังมิได้นำมาจัดระบบเชื่อมโยงประสานกิจกรรมบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งระบบ (Risk Management System) และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในรวมถึงสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล สถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องจัดทำการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาทุกระดับ มีการจัดการด้านข้อมูลและการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบงานการตรวจราชการแบบบูรณาการมุ่งผลสัมฤทธิ์จำเป็นต้องมีข้อมูลและระบบการจัดข้อมูลสนับสนุนการตรวจราชการที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารงานตรวจราชการจะต้องอยู่บนฐานความรู้ อาทิ การจัดทำแผนการตรวจราชการ ภายใต้แนวคิดการบริหารความเสี่ยง จำเป็นต้องการข้อมูลแผนงานโครงการอย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยง และสามารถจัดระดับความสำคัญของแผนงานและโครงการได้อย่างถูกต้อง ฯลฯ ดังนั้นข้อมูลและการจัดระบบข้อมูลจะช่วยให้ผู้ตรวจราชการและทีมงานสามารถสืบค้นประมวลผลข้อมูลและใช้ประโยชน์ได้จึงเป็นเรื่องสำคัญ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารความเสี่ยงเป็นดัชนีชี้วัดตัวหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ในปี พ.ศ.2550 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เลือก “ระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง” เป็นหัวข้อการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ 17 ที่หน่วยงานในสังกัดต้องดำเนินการ และได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน⁵ กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายแจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติการจัดการบริหารความเสี่ยงอาศัยอำนาจ

⁴นฤมล สะอาดโคม, การบริหารความเสี่ยงองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ:บริษัทฐานการพิมพ์ จำกัด, 2550), 3.

⁵สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, การบริหารความเสี่ยงของสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2550[Online],accessed 30 November 2559. Available from http://www.ops.moe.go.th/home/index.php?option=com_content&view=article&id=388:-2550-&catid=34:2012-04-27-04-51-31&Itemid=69

ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งหนึ่งในห้าแนวทางตามมาตราดังกล่าวคือการตรวจราชการราชการแบบการบริหารความเสี่ยง รวมไปถึงระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ต่างก็ตระหนักในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงทั้งสิ้น

ดังนั้น การบริหารองค์กรของกระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรการบริหารหลายอย่างประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการบริหารจัดการ คนนับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหาร ทั้งนี้เพราะคนเป็นผู้ที่ทำให้ได้มาซึ่งการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ปัญหาของการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายแจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติการจัดการบริหารความเสี่ยง แต่การจัดการจัดการในปัจจุบันซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้ประเมินผลการควบคุมภายในยังคงมีจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบงานของโรงเรียน เช่น

1) ความเสี่ยงในเรื่องของการร้องเรียน ความเชื่อมั่น/ความมั่นใจ ชุมชนรอบโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการร่วมมือในการพัฒนาระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน 2) ด้านการเงินการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัวไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงินไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน ขาดหลักฐานการใช้จ่ายเงินยืมที่ถูกต้อง การบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย ฯลฯ ยังมิได้ดำเนินการตามระเบียบการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์บางส่วนไม่เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพต่ำ การขอซื้อ ขอล้าง ไม่เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง การจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จยังไม่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การลงทะเบียนครุภัณฑ์ยังไม่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน 3) ด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ครูบางรายวิชาไม่มีสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การขาดความรู้และทักษะในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการคับแคบและไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนครูเฉพาะสาขาและยากที่จะสรรหาได้ในระยะเวลาอันสั้น อุปกรณ์ครุภัณฑ์ ขาดสูญหายเนื่องจากขาดการแนะนำในการใช้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ยังไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ การปรับปรุงอาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อม ระบบสาธารณูปโภคไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการและมาตรการที่กำหนด⁶ บางสถานศึกษาบริหารความเสี่ยงเฉพาะด้าน การบริหารวิชาการและการบริหารบุคคล โดย

⁶หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. 10 June 2015 ระบบควบคุมภายใน [Online], accessed 30 November 2559. Available from <http://www.sesao1.go.th/2-default/63-ตัวอย่างการจัดทำระบบควบคุมภายใน.html>

พบความเสี่ยงในเรื่องหลักสูตรไม่ได้รับการพัฒนา การประเมินหลักสูตรไม่สมบูรณ์ ครุภัณฑ์ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนน้อย คอมพิวเตอร์ล้ำสมัย ขาดการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับการใช้งาน ขาดแคลนตำราและเอกสารอ้างอิง ครูสอนไม่ตรงตามวุฒิ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกันกับหลักแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ในปี ค.ศ. 1995 (Economist Intelligence Unit,1995) ที่มองว่าองค์กรมักจะมองการจัดการความเสี่ยงว่าเป็นกิจกรรมแยกส่วนออกไปเป็นส่วนๆหรือเป็นกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดการความเสี่ยงด้านการเงินก็เป็นเรื่องของการเงินฝ่ายเดียวฝ่ายอื่นไม่เกี่ยวข้อง แนวคิดใหม่จะต้องบูรณาการโดยการจัดการความเสี่ยงร่วมกัน มีผู้บริหารระดับสูงคอยกำกับดูแลบุคลากรในองค์กรให้เห็นว่าการจัดการความเสี่ยงเป็นงานของทุกคน⁷ ทั้งนี้หากสถานศึกษาไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยงให้ครอบคลุมงานในสถานศึกษาก็จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาได้ และจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่สถานศึกษาจะเกิดความเสี่ยงให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สถานศึกษายอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักของสถานศึกษาและเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการประจำปีของต้นสังกัด⁸ และเพื่อให้การจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและครอบคลุมความเสี่ยงทางด้านการศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทฤษฎีของการศึกษามาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยที่จะศึกษาถึงความเสี่ยงในสถานศึกษาและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

3. เพื่อทราบแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามสำหรับการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

⁷A & The Economist Intelligence Unit Anderson, *Managing Business Risk An Integrated Approach*. (India : Universities Press,1999),15-16.

⁸สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, *การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติการประจำปี 2560*. [Online], accessed 19 April 2560 Available from <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=48220&Key=news20>

1. ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 แตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และเพื่อให้การตรวจสอบคำถามของการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งข้อสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 แตกต่างกัน
3. แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์สไตน์ (Lunenberg and Ornstein) มาเป็นกรอบของการวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Transformation Process) และผลผลิต (Outputs) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Environment) ทั้งภายในและภายนอกองค์กรทางการศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางการเมือง สภาพทางสังคม สภาพภูมิศาสตร์ เป็นต้น และการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา⁹ สำหรับปัจจัยการผลิตในระบบการศึกษา คือ การจัดการศึกษา บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยเหล่านี้ถูกแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการ ซึ่งได้แก่ การบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงาน ได้แก่ ความเสี่ยงในสถานศึกษา 9 ด้าน ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการทุจริต¹⁰ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ¹¹ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร

⁹ Lunenburg, Fred C. and Ornstein, Allan C., **Educational Administration: Concept and Practices, 5th Edition.** (USA : Wadsworth, Cengage Learning, 2012), 20-22

¹⁰ ธร สุนทรายุทธ, **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา.** (กรุงเทพฯ: บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550), 172.

¹¹ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์¹²ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม¹³กระบวนการนิเทศ เพื่อให้เกิดเป็นผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพ ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจบนพื้นฐานที่ว่า หากโรงเรียนมีปัจจัยนำเข้าที่เพียงพอและมีคุณภาพ และการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน ก็จะทำให้ผลผลิตคือผู้เรียนที่มีคุณภาพด้วย ซึ่งการที่สถานศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารให้ประจักษ์ โดยแสดงออกทางด้านพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ด้วยการชักนำให้สมาชิกในองค์กรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ธร สุนทรายุทธ นำเสนอความเสี่ยงของพื้นที่การเงินอาจเกิดจากความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยของเงินสดและทรัพย์สิน การทุจริต รายงานการเงิน การขาดงบประมาณ การใช้จ่ายเงินกับผลที่ได้รับและความเสี่ยงด้านการทุจริต ได้เสนอความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการบริหารจัดการ ไม่ซื้อตรงต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตน¹⁴ แนวคิดของคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายในองค์กร (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO)) ได้นำเสนอความเสี่ยงด้านการดำเนินงานประกอบไปด้วยความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบหรือเหตุการณ์ภายนอก ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ประกอบด้วยความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานและนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจหรือสถานะขององค์กร โดยแหล่งที่มาของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือปัจจัยความเสี่ยงภายนอกได้แก่ ภาวะการณ์การแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงนโยบายกระแสสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมืองและปัจจัยความเสี่ยงภายใน ได้แก่ ปัจจัยภายในที่องค์กรสามารถควบคุมได้ แต่สามารถส่งผลกระทบหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กระบวนการและวิธีปฏิบัติงานความเพียงพอของข้อมูลและเทคโนโลยีสำหรับการให้บริการ เป็นต้น ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ ประกอบด้วย ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือกฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็น

¹²Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from [http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf.4).

¹³Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 28 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

¹⁴ ธร สุนทรายุทธ, **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา.**(กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550), 169, 172.

อุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน¹⁵แนวคิดของสถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at Work) ได้เสนอความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ประกอบด้วยความเสี่ยงทางด้านความลับของข้อมูลข้อตกลงในสัญญา รายงานหลักฐานเอกสาร การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์และเสนอความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านความขัดแย้ง การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิงที่ผิด การแบ่งแยก การรบกวน การใช้อำนาจในการเกื้อกูลญาติมิตร ความไม่เหมาะสมของผู้บังคับบัญชา การใช้เวลาในทางที่ผิด ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน¹⁶ แนวคิดของ มหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) ได้เสนอความเสี่ยงด้านความมั่นคงและความมีเสถียรภาพทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการดูแลนักเรียนในโรงเรียน การแลกเปลี่ยนในการให้บริการทางการศึกษาและการมอบหมายหน้าที่¹⁷ และความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม มาจากแนวคิดของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) โดยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ ความเสี่ยงของน้ำ ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากพายุ ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากแผ่นดินไหว ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากอุทกภัย¹⁸

สำหรับผลผลิต (Output) คือประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

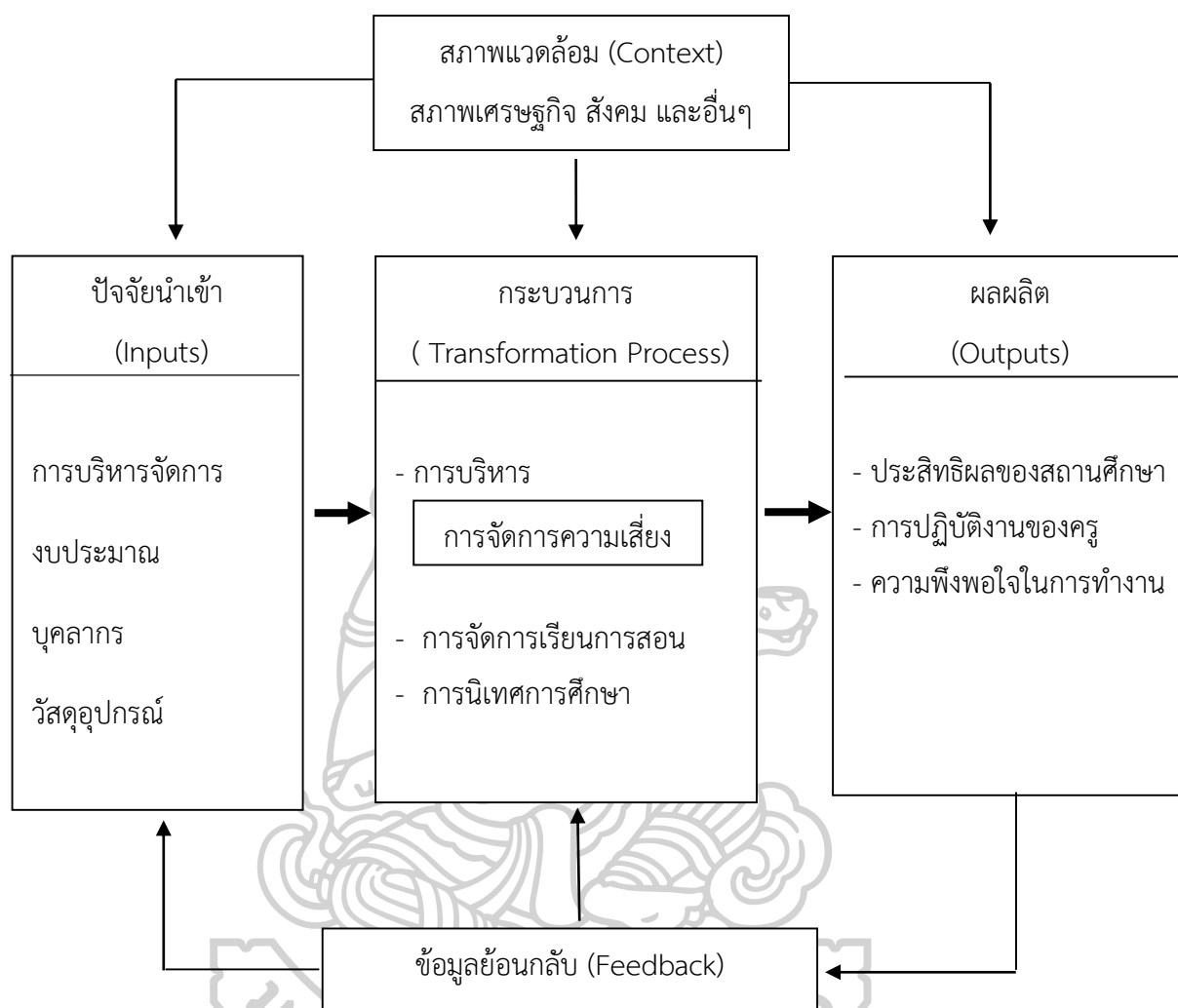
จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาประกอบเป็นขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัยที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยเขียนเป็นแผนภูมิดังปรากฏในตารางแผนภูมิที่ 1

¹⁵ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

¹⁶ Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4.

¹⁷ Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 28 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

¹⁸ **Global Risk 2007 : A global Risk Network Report** (Switzerland : World Economic Forum, 2007), 6.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมนทัศน์ของการวิจัย

ที่มา: Fred C. Lunenberg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concept**, 5th ed. (CA:Wadworth Publishing, 2012)20-22.

: Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

: Clemson communities in Schools University and, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 28 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

: **Global Risk 2007 : A global Risk Network Report** (Switzerland : World Economic Forum, 2007), 6.

: Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from [http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf).4.

: ธร สุนทรายุทธ, **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา.**(กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550), 172.

การวิจัยเพื่อศึกษาความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องของความเสี่ยงโดยพบว่ามี ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา 9 ด้าน ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านการเงิน มาจากแนวคิดของธร สุนทรายุทธ นำเสนอความเสี่ยงของพื้นที่ การเงินอาจเกิดจากความเสียหายเรื่องความปลอดภัยของเงินสดและทรัพย์สิน การทุจริต รายงาน การเงิน การขาดงบประมาณ การใช้จ่ายเงินกับผลที่ได้รับ¹⁹ เจริญ เจษภูววัลย์ นำเสนอความเสี่ยง การบริหารการเงินที่เกิดจากการสูญเสียรายได้ การมีรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การทุจริตรายงานทาง การเงิน การบันทึกบัญชีผิดพลาด ความปลอดภัยของเงินสด²⁰ เจมส์ รอท (James Roth) ได้นำเสนอ ความเสี่ยงทางด้านสินทรัพย์ที่ครอบคลุมไปถึงการลงทุน การโกง การฉ้อฉล การขโมย การกระทำ ในทางที่ผิด การใช้สติปัญญาในการลงทุน²¹ คณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายใน (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO)) ได้เสนอ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการเบิกจ่าย งบประมาณไม่เป็นไป ตามแผน งบประมาณถูกตัด งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลง ไปทำให้การจัดสรรไม่พอเพียง²² แนวคิดของสถาบันการศึกษาริธีธรรมความมั่นคงในการทำงานของ อังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at Work) ได้เสนอความเสี่ยงทางด้าน การเงิน ประกอบด้วยความเสี่ยงทางด้านบัญชี/ความสำคัญของผู้ตรวจสอบบัญชี การบริจาคตรัพย์ การปลอมแปลง ข้อตกลง รายงาน เอกสารหลักฐาน การโกง การหลอกลวง การฉ้อฉล การเปิดเผย

¹⁹ ธร สุนทรายุทธ, **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา.**(กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550), 172.

²⁰ เจริญ เจษภูววัลย์, **การบริหารความเสี่ยง,** พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: บริษัทพอดี้ จำกัด ,2548), 48-49.

²¹ James Roth, Categorizing risk : **Risk categories help users identify, understand, and monitor their organizations potential risk – Risk Watch.** [Online], accessed 25 December 2016. Available from http://findartictes.com/p/articles/mi_m4153/is_2_59/ai_85014799.

²² Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

ข้อมูลเอกสารหลักฐานที่ไม่เหมาะสมทางการเงิน การกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือการได้มาซึ่งของสมนาคุณ การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการบรรจุ การปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การไม่เปิดเผยรายงานตามข้อเรียกร้อง การโต้ตอบกับสหพันธ์ทางการเงิน การขโมย การบักยอก การสูญเสีย การสิ้นเปลือง การใช้ในทางที่ผิดหรือความไม่เหมาะสมของแหล่งที่มาและอื่นๆ²³

2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน มาจากแนวคิดของประเสริฐ อัครประถมพงศ์ ได้เสนอความเสี่ยงด้านการดำเนินงานได้แก่ สภาพแวดล้อม ความปลอดภัยพนักงาน/บุคลากร ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ภัยธรรมชาติ การดำเนินกิจการ²⁴ เดวิด แอปการ์ (David Apgar) กล่าวถึงความเสี่ยงเกี่ยวกับการดำเนินงานโดยครอบคลุมไปถึงความล้มเหลวในการควบคุมและทำตามข้อกำหนด ความล้มเหลวในการประสานความร่วมมือกับหุ้นส่วนธุรกิจ²⁵ แนวคิดของคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายในองค์กร (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO)) ได้นำเสนอความเสี่ยงด้านการดำเนินงานประกอบไปด้วยความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร และขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบหรือเหตุการณ์ภายนอก²⁶ เจมส์ รอท (James Roth) นำเสนอความเสี่ยงทางด้านกระบวนการ คุณภาพของการบริการ การทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ การไร้สมรรถภาพ การหยุดชะงักของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน และเพื่อนร่วมงาน²⁷ แนวคิดของมหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) ได้เสนอความเสี่ยงด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการ

²³ Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4.

²⁴ ประเสริฐ อัครประถมพงศ์, “เอกสารประกอบการเสวนาการบริหารความเสี่ยงของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, 3 พฤษภาคม 2550:2.

²⁵ เดวิด แอปการ์ (David Apgar), รู้ทันความเสี่ยง, แปลโดย วีรวิฑู มาฆะศิริรานนท์ และณัฐยา สิ้นตระกูล (กรุงเทพฯ:บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด, 2550), 28-29.

²⁶ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

²⁷ James Roth, Categorizing risk : **Risk categories help users identify, understand, and monitor their organizations potential risk – Risk Watch.** [Online], accessed 28 December 2016. Available from http://findartictes.com/p/articles/mi_m4153/is_2_59/ai_85014799.

เรียนที่ไม่สมบูรณ์และคะแนนในระดับพื้นฐาน การส่งวนข้อมูล อายุเกินระดับการศึกษา การขาดแคลนผู้ตรวจและความยุ่งยากในการให้การบ้านเด็ก²⁸

3. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ มาจากแนวคิดของฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่นำเสนอความเสี่ยงเรื่องความเพียงพอของเงินกองทุน ความเสี่ยงมาตรการหรือกฎระเบียบของทางการ ความเสี่ยงจากการลงทุน²⁹ บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด กล่าวถึงความเสี่ยงที่เกิดจากภายใน ในเรื่องของความเสี่ยง กลยุทธ์การบริหารงานโดยครอบคลุมถึงการบริหารงานและนโยบายของผู้บริหารแต่ละคนไม่สอดคล้องกัน ฝ่ายบริหารมีอิทธิพลครอบงำการดำเนินงาน³⁰ เจมส์ รอท (James Roth) ได้นำเสนอความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่ครอบคลุมไปถึงลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง ลูกค้า การแข่งขันทรัพยากร การประสานงานและการสื่อสาร³¹ เมืองซันเดอแลนด์ (City of Sunderland) นำเสนอความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย สิ่งแวดล้อม การแข่งขัน ลูกค้าและประชาชน³² คณะกรรมการตรวจสอบของสำนักงานตรวจสอบภายในองค์กร (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO)) นำเสนอความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ประกอบด้วยความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานและนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อการบริหารวิสัยทัศน์ พันธกิจหรือสถานะขององค์กร โดยแหล่งที่มาของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์สามารถ จำแนกได้ 2 ประเภท คือปัจจัยความเสี่ยงภายนอกได้แก่ ภาวะการณ์การแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงนโยบายกระแสสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมืองและปัจจัยความเสี่ยงภายใน ได้แก่ ปัจจัยภายในที่องค์กรสามารถควบคุมได้ แต่สามารถส่งผลกระทบหรือ

²⁸ Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 28 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

²⁹ ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย, **ปัจจัยความเสี่ยง** [Online], accessed 22 July 2559. Available from http://www.capital.sec.or.th2/wbapp/corpfm/datafile/sb/20060076_T04.doc 5-6.

³⁰ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน), **สำนักงานตรวจสอบภายในและฝ่ายพัฒนาบุคลากร** (กรุงเทพฯ : บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด, 2545), 9-10.

³¹ James Roth, **Categorizing risk : Risk categories help users identify, understand, and monitor their organizations' potential risks-Risk Watch** [Online], accessed 22 July 2016. Available from http://findartictes.com/p/articles/mi_m4153/is_2_59/ai_85014799.

³² City of Sunderland, **Risk management for Schools** [Online], accessed 22 July 2016. Available from <http://www.fmsis.info/uploads/r29.pdf>.

เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กระบวนการและวิธีปฏิบัติงาน ความเพียงพอของข้อมูลและเทคโนโลยีสำหรับการให้บริการ เป็นต้น³³

4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ มาจากแนวคิดของบริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด กล่าวถึงความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอกในด้านการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ ราชการ กฎหมาย หรือกฎระเบียบขององค์กร³⁴ แนวคิดของประเสริฐ อัครประถมพงศ์ ได้กล่าวถึงความเสี่ยงด้านการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎระเบียบซึ่งได้แก่ กฎหมาย ระเบียบพระราชบัญญัติ หลักการบัญชี แนวการตรวจสอบ³⁵ เจมส์ รอท (James Roth) นำเสนอความเสี่ยงทางด้านการควบคุม/กฎระเบียบ โดยครอบคลุมไปถึงความเสี่ยงทางด้านอัตราแลกเปลี่ยน สภาพคล่อง การแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ความพอเพียงของประมาณ³⁶ ลอราและไดนี (Laura and Diane) กล่าวถึงความเสี่ยงในการผิดระเบียบของนักเรียนในสถานศึกษา³⁷ แนวคิดของคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายในองค์กร (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO)) นำเสนอความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับประกอบด้วยความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือกฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน³⁸ แนวคิดของมหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) ได้เสนอ ความเสี่ยงด้านข้อตกลงทางวิชาการ การทำการบ้านน้อย หรือไม่มีการบ้าน ความไม่แน่ใจทางการเป็นอยู่ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา³⁹

³³Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management – Integrated framework** [Online], accessed 22 July 2016. Available from <http://www.COSO.org/publications.htm>.

³⁴ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน), **สำนักงานตรวจสอบภายในและฝ่ายพัฒนาบุคลากร** (กรุงเทพฯ : บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด, 2545), 10.

³⁵ ประเสริฐ อัครประถมพงศ์, “เอกสารประกอบการเสวนาการบริหารความเสี่ยงของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, 3 พฤษภาคม 2550 : 2.

³⁶ James Roth, **Categorizing risk : Risk categories help users identify, understand, and monitor their organizations’ potential risks-Risk Watch** [Online], accessed 22 July 2016. Available from http://findarticles.com/p/articles/mi_m4153/is_2_59/ai_85014799.

³⁷ De Haan. Laura, Gunvalson Diane, “Factors associated with early risk for school-aged children living in rural poverty”, **Educational Resources information Center (ERIC)**(October 1997) : 2.

³⁸ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

³⁹ Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 28 December 2016. Available from

5. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร มาจากแนวคิดของสงวน ช่างฉัตร กล่าวถึง ความเสี่ยงด้านเทคนิคโดยความเสี่ยงประเภทนี้เป็นความต้องการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน การวิเคราะห์วิธีการดำเนินงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เทคโนโลยีที่นำมาใช้ยังเชื่อถือไม่ได้สมาชิกทีมงานไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม⁴⁰ แนวคิดของสถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at Work) ได้เสนอความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ประกอบด้วยความเสี่ยงทางด้านความลับของข้อมูลข้อตกลงในสัญญา รายงานหลักฐานเอกสาร การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

6. ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ มาจากแนวคิดของสถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at work) เสนอความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านความขัดแย้ง การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิงที่ผิด การแบ่งแยก การรบกวน การใช้อำนาจในการก่อกวนกฏาติเมตร ความไม่เหมาะสมของผู้บังคับบัญชา การใช้เวลาในทางที่ผิด ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน⁴¹ แนวคิดของธรรมาวิทยุท ได้กล่าวถึงการบริหารความเสี่ยงทรัพยากรมนุษย์ว่าในบรรดาทรัพยากรทั้งหลายต้องถือว่าทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญสูงสุดและถือว่าเสี่ยงมากที่สุด ในระดับประถมและมัธยมศึกษาชั้น มักจะพบปริมาณและบุคลากรในสถานศึกษา ส่วนระดับอุดมศึกษาจะเป็นเรื่องของคุณภาพของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย การพัฒนาและการฝึกอบรม การให้รางวัลและการลงโทษ

7. ความเสี่ยงด้านการทุจริต ธรรมาวิทยุท ได้เสนอความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการบริหารจัดการ ไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตน⁴² มาจากแนวคิดของ สถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at Work) ได้เสนอทางด้านวิชาการ ประกอบด้วยการกระทำผิดทางวิชาการ การใช้ยาหรือแอลกอฮอล์ในทางที่ผิด การโกง การละเมิดทางเพศ ความปลอดภัยของนักเรียนและอื่นๆ⁴³

http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

⁴⁰ สงวน ช่างฉัตร, **การบริหารความเสี่ยงของโครงการ**, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2547 [Online], accessed 10 July 2559. Available from <http://www.netcomuk.co.uk>.13.

⁴¹ Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf.4.

⁴² ธรรมาวิทยุท, **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา** (กรุงเทพฯ : บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550) 152, 169.

⁴³ Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from

8. ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา มาจากแนวคิดของมหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) ได้เสนอความเสี่ยงด้านความมั่นคงและความมีเสถียรภาพทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการดูแลนักเรียนในโรงเรียน การแลกเปลี่ยนในการให้บริการทางการศึกษาและการมอบหมายหน้าที่⁴⁴

9. ความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม มาจากแนวคิดของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) โดยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ ความเสี่ยงของน้ำ ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากพายุ ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากแผ่นดินไหว ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากอุทกภัย⁴⁵ สถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at work) ได้เสนอความเสี่ยงและความปลอดภัย ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านความลับ การกล่าวถึงความลับที่ปกปิดไว้ของสถาบันหรือหน่วยงาน ความลับของลูกค้าและข้อมูลข่าวสารทางกฎหมาย ธุรกิจ ความเสี่ยงด้านความลับของข้อมูล ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเปิดเผยของข้อมูลความลับ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสถานะความปลอดภัย ความเสี่ยงเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมในการบรรจุหรือการทำสัญญา ความเสี่ยงในการใช้สติปัญญาในการใช้ทรัพย์สินไม่เหมาะสม ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของประชาชนความเสี่ยงในการก่อวินาศกรรมหรือทำลายทรัพย์สิน ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสภาพการทำงานและความเสี่ยงเกี่ยวกับการสิ้นเปลืองสูญเสีย การใช้ในทางที่ผิดหรือไม่เหมาะสมของแหล่งที่มา⁴⁶

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยตัวแปรที่ศึกษาคือความเสี่ยงสถานศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกแนวคิดของธรรมาภิบาล นำเสนอความเสี่ยงของพื้นที่การเงินอาจเกิดจากความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยของเงินสดและทรัพย์สิน การทุจริต รายงานการเงิน การขาดงบประมาณ การใช้จ่ายเงินกับผลที่

[http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf.4).

⁴⁴ Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 28 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

⁴⁵ **Global Risk 2007 : A global Risk Network Report** (Switzerland : World Economic Forum, 2007), 6.

⁴⁶ Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from [http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf.4).

ได้รับและความเสี่ยงด้านการทุจริต ได้เสนอความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการบริหารจัดการ ไม่ซื้อตรง ต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตน⁴⁷ แนวคิดของคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบ ภายในองค์กร (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO)) ได้นำเสนอความเสี่ยงด้านการดำเนินงานประกอบไปด้วยความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบหรือเหตุการณ์ภายนอก ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ประกอบด้วยความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานและนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อการบริหารธุรกิจ พันธกิจหรือสถานะขององค์กร โดยแหล่งที่มาของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์สามารถสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือปัจจัยความเสี่ยงภายนอกได้แก่ ภาวะการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงนโยบายกระแสสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมืองและปัจจัยความเสี่ยงภายใน ได้แก่ ปัจจัยภายในที่องค์กรสามารถควบคุมได้ แต่สามารถส่งผลกระทบต่อหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กระบวนการและวิธีปฏิบัติงานความเพียงพอของข้อมูลและเทคโนโลยีสำหรับการให้บริการ เป็นต้น ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับประกอบด้วยความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือกฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน⁴⁸ แนวคิดของสถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at Work) ได้เสนอความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ประกอบด้วยความเสี่ยงทางด้านความลับของข้อมูลข้อตกลงในสัญญา รายงานหลักฐานเอกสาร การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์และเสนอความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านความขัดแย้ง การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิงที่ผิด การแบ่งแยก การรบกวน การใช้อำนาจในการเกื้อกูลญาติมิตร ความไม่เหมาะสมของผู้บังคับบัญชา การใช้เวลาในทางที่ผิด ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน⁴⁹

⁴⁷ ธร สุนทรายุทธ, การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา.(กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550), 169, 172.

⁴⁸ Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission(COSO), Enterprise risk management- Integrated framework [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

⁴⁹Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, Higher Education Risk Factors and Definitions 2004 [Online], accessed 22 July 2016. Available from

แนวคิดของมหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) ได้เสนอ ความเสี่ยงด้านความมั่นคงและความมีเสถียรภาพทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการ ดูแลนักเรียนในโรงเรียน การแลกเปลี่ยนในการให้บริการทางการศึกษาและการมอบหมายหน้าที่⁵⁰ และความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม มาจากแนวคิดของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) โดยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ ความเสี่ยงของน้ำ ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจาก พายุ ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากแผ่นดินไหว ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดจากอุทกภัย⁵¹

จากแนวคิดของธรร สุนทรายุทธ คณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายในองค์กร (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO)) สถาบันการศึกษา จริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at work) สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) และ มหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) เกี่ยวกับความเสี่ยงในสถานศึกษาที่สำคัญต่อประสิทธิผลของ สถานศึกษา เพื่อให้การค้นหาความเสี่ยงทางการศึกษามีความครอบคลุมทางการศึกษามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ความถี่และแยกความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา แสดงดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

[http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf.4).

⁵⁰ Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 28 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

⁵¹ **Global Risk 2007 : A global Risk Network Report** (Switzerland : World Economic Forum, 2007), 6.

จากตารางที่ 1 การค้นหาความเสี่ยงจากแนวคิดทั้ง 11 แนวคิด พบว่า ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง
ทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 9 ด้าน

ตารางที่ 2 ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา

แนวคิด	ด้านการเงิน	ด้านการดำเนินงาน	ด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์	ด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ	ด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร	ด้านทรัพยากรมนุษย์	ด้านการทุจริต	ด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา	ด้านสิ่งแวดล้อม
คณะกรรมการตรวจสอบ ของสำนักตรวจสอบ ภายในองค์กร (COSO)	✓	✓	✓	✓					
สถาบันการศึกษา จริยธรรมความมั่นคงใน การทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at work)	✓			✓	✓	✓	✓		✓
สภาเศรษฐกิจโลก(World Economic Forum)	✓				✓				✓
มหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools)		✓	✓	✓		✓		✓	
ธร สุนทรายุทธ	✓	✓		✓	✓	✓	✓		
สรุปความเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ดังนั้นจากการค้นหาความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1 มาจากแนวคิดทั้ง 5 แนวคิด พบว่า ความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 9 ด้าน ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 2

ความเสี่ยงในสถานศึกษา (X_{tot})

1. ด้านการเงิน (X_1)
2. ด้านการดำเนินงาน (X_2)
3. ด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ (X_3)
4. ด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ (X_4)
5. ด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร (X_5)
6. ด้านทรัพยากรมนุษย์ (X_6)
7. ด้านการทุจริต (X_7)
8. ด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา (X_8)
9. ด้านสิ่งแวดล้อม (X_9)

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : City of Sunderland, **Risk management for Schools** [Online], accessed 22 July 2016. Available from <http://www.fmsis.info/uploads/r29.pdf>.

: Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

: **Global Risk 2007 : A global Risk Network Report** (Switzerland : World Economic Forum, 2007), 6.

:Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from [http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf).4.

: ธร สุนทรายุทธ, **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา.**(กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550), 172.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่างๆ ได้ดังนี้

การจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายโดยมีการวางแผน วิเคราะห์ กำกับ พัฒนาทางเลือกในการจัดการความเสี่ยงตรวจติดตามและควบคุมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ประกอบด้วยความเสี่ยง 9 ด้าน

ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงในการจัดสรรงบประมาณ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายรายหัว การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงิน เงินยืม การจัดทำทะเบียนการเงินและพัสดุ การจัดทำรายงานการขอซื้อ ขอจ้าง การเขียนเช็คสั่งจ่าย

ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบหรือเหตุการณ์ภายนอก

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์แผนดำเนินงานและนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก

ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับความลับของข้อมูล ข้อตกลงในสัญญา รายงานหลักฐานเอกสาร การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความขัดแย้ง การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิงที่ผิด การแบ่งแยก การรบกวน การใช้อำนาจแก้อภิสิทธิ์นิยม ความไม่เหมาะสมของผู้บังคับบัญชา การใช้เวลาในทางที่ผิด ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน

ความเสี่ยงด้านการทุจริต หมายถึง การทุจริตทางการบริหารจัดการ ไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตน หลักฐานทางการเงินสูญหาย เอกสารทางการเงินถูกปลอมแปลง และการนำทรัพย์สินไปใช้ส่วนตัว

ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องของการร้องเรียน ความเชื่อมั่น/ความมั่นใจ ชุมชนรอบโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการร่วมมือในการพัฒนาระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน

ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องความเสี่ยงภายนอกโรงเรียน ความเสี่ยงภายในโรงเรียน ความเสี่ยงภายในอาคารเรียน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแล ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหลักการ ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ความเสี่ยงในสถานศึกษา แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียดของการวิจัย ดังนี้

ความเสี่ยง (Risk)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ความเสี่ยงในสถานศึกษา การจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง

สืบเนื่องจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลกและเหตุการณ์ความล้มเหลวของธุรกิจขนาดใหญ่ และหรือมีประวัติการก่อตั้งที่ยาวนานตามที่ทราบกันดี เช่น ธนาคารแบริง จำกัด บริษัท เอนรอน จำกัด บริษัทเวิร์ลคอม จำกัด เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของระบบควบคุมภายในขององค์กรเหล่านั้น และความไม่มีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน อันเป็นบทเรียนให้กับองค์กรอื่นๆ ที่จะต้องป้องกันตนเองจากความล้มเหลวและสูญเสียทางธุรกิจ จึงมีการผลักดันให้กระบวนการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในมีความสำคัญเพิ่มสูงขึ้นโดยการออกกฎระเบียบจากหน่วยงานกำกับดูแลให้องค์กรที่อยู่ภายใต้การกำกับปฏิบัติตาม ซึ่งในต่างประเทศ หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับได้มีการประกาศให้องค์กรที่อยู่ภายใต้การกำกับ นำหลักการและแนวปฏิบัติตามแนวทางของ The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) 1994 มาใช้เป็นกรอบในการจัดการควบคุมภายใน⁵²

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง

ทฤษฎีความเป็นไปได้ / ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Theory)

ทฤษฎีความน่าจะเป็นนี้ คือการศึกษาความน่าจะเป็นแบบคณิตศาสตร์นักคณิตศาสตร์จะมองความ น่าจะเป็นว่าเป็นตัวเลขระหว่างศูนย์กับหนึ่งที่กำหนดให้กับ “ เหตุการณ์ ” (ความน่าจะเป็นที่เท่ากับ 0 ก็คือ ไม่มีโอกาสที่เหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้น แต่ถ้าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1 แสดงว่าเหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน) ที่เกิดขึ้นแบบสุ่ม ความน่าจะเป็น $P(E)$ ถูกกำหนดให้กับเหตุการณ์ E ตามสัจพจน์ของ ความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ E จะเกิดขึ้น เมื่อกำหนดให้อีกเหตุการณ์ F เกิดขึ้น เรียกว่าความน่าจะเป็นมีเงื่อนไข ของ E เมื่อให้ F โดยค่า ความน่าจะเป็นคือ (เมื่อ $P(F)$ ไม่เป็นศูนย์) ถ้าความน่าจะเป็นมีเงื่อนไข ของ E เมื่อให้ F มีค่า เช่นเดียวกับความน่าจะเป็น (แบบไม่มีเงื่อนไข) ของ E เราจะกล่าวว่าเหตุการณ์ E และ F เป็น เหตุการณ์ที่เป็นอิสระต่อกันเชิงสถิติ เราจะ

⁵²วันเพ็ญ กฤตผล, เอกสารประกอบการเสวนาบริหารจัดการความเสี่ยงของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), 83.

สังเกตได้ว่าความสัมพันธ์นี้เป็นความสัมพันธ์สมมาตร ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นอิสระต่อกันนี้เขียนแทนได้ความน่าจะเป็นมักจะถูกใช้บ่อย ๆ ในการอธิบาย ความหมายแบบกำกวมของโอกาส (Ambiguity of Opportunity) ในการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ ที่แน่นอน ในความหมายนี้มันคือการวัดเชิงคุณภาพ หรือการวิเคราะห์ซึ่งเกิดจากการนึกคิด ควรจะ ระวังกว่าความน่าจะเป็นมีความหมายที่แน่นอนทางเทคนิคและเป็น “การวัดโอกาส” ในทาง วิทยาศาสตร์ นั่นคือ มันให้ค่านิยามทางปริมาณของความ เป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ เหตุการณ์เดียวกันหรือหลายเหตุการณ์ความน่าจะเป็นในทาง คณิตศาสตร์เป็นตรรกะเชิงตัวเลขที่สามารถมีค่า เป็นไปได้ระหว่าง 0 ซึ่งหมายถึง ไม่สามารถเป็นจริง ได้ จนถึง 1 ซึ่งหมายถึง เป็นจริงแน่นอน

ทฤษฎีความไม่แน่นอน (The Uncertainty Principle)

เป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญ เป็นผลงานจากมันสมองของนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน เวอร์เนอร์ ไฮเซนเบิร์ก (Werner Heisenberg) ทฤษฎีนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาการเกี่ยวกับ สิ่งที่เล็กที่สุดในจักรวาล ซึ่งเรียกว่า วิชาการสาขา ควอนตัมฟิสิกส์ (Quantum Physics) ทฤษฎีความ ไม่แน่นอนนี้เนื้อหาว่า ในโลกของสิ่งที่เล็กที่สุดจะมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้น ทำให้ไม่สามารถหยั่งรู้ ข้อมูลที่ถูกต้องได้ เพราะการหยั่งรู้ของเราจะทำให้เกิดความไม่แน่นอน⁵³

การจัดการความเสี่ยงใช้หลักแนวคิดทฤษฎีของการจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ มากมาย แต่เรา ต้องรู้จักความหมายของความเสียหายก่อน ความเสี่ยง (Risk) เราสามารถแบ่งคำว่า Risk ออกเป็น 4 ตัวอักษร คือ “R” “I” “S” และ “K” นักวิชาการได้กล่าวไว้ว่า “R” ใช้แทนคำว่า Return “I” ใช้แทน คำว่า Immunization “S” ใช้แทนคำว่า Systems และ “K” ใช้แทนคำว่า Knowledge

ผลตอบแทน (Return) เป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของธุรกิจเพราะว่า ธุรกิจทุกธุรกิจมีเป้าหมาย เดียวกันคือ ต้องมีผลตอบแทนหรือมูลค่าเพิ่มให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัทให้มีมูลค่าสูงสุด (Stakeholders Value Creation Maximization) แต่การที่ธุรกิจดำเนินกิจกรรมใดแล้ว เราไม่อาจ มองแต่ผลตอบแทนได้แต่เพียงอย่างเดียวเพราะการที่ธุรกิจจะมีผลตอบแทนที่สูงนั้นธุรกิจก็จะ เผชิญ กับความเสี่ยงที่มากขึ้นตามมา ดังคำกล่าวที่ว่า ความเสี่ยงในการลงทุนนั้นยิ่งสูงเท่าไร ผลตอบแทนก็ ยิ่งมากตามมาด้วย แต่การที่ธุรกิจจะตัดสินใจลงทุนในโครงการใด หรือจะดำเนินตาม ธุรกิจใดแล้ว ธุรกิจจะต้องประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับนั้นคุ้มค่างับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นหรือไม่

ภูมิคุ้มกันความเสี่ยง (Immunization) ธุรกิจทุกธุรกิจจะต้องทำการประเมิน สถานการณ์ ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจว่า หากสถานการณ์ต่างๆเกิดขึ้นธุรกิจจะได้รับผลเสียหายเท่าใดพร้อมทั้ง ประเมิน ถึงภูมิคุ้มกันของบริษัทที่มีด้วยว่า สามารถช่วยในการลดทอนความเสี่ยงได้เพียงใด หาก บริษัทที่มีภูมิคุ้มกันสูงโอกาสของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นก็ค่อนข้างต่ำหรือความเสี่ยง ที่จะเกิดขึ้นก็จะ ได้รับการบรรเทา

ระบบในการควบคุมความเสี่ยง (Systems) ธุรกิจจะต้องมีการจัดตั้งระบบเพื่อช่วย ในการ ลดทอนความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยระบบดังกล่าวจะต้องเริ่มตั้งแต่ มีการวัดความเสี่ยงที่จะ เกิดขึ้น อย่างเป็นระบบ โดยมีการระบุปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงรวมทั้งมีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบอย่าง ต่อเนื่อง เพราะความเสี่ยงมีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาของการดำเนินธุรกิจ เราจึงไม่สามารถที่จะ

⁵³ปราชญา กล้าผจญ, การบริหารความเสี่ยง.(กรุงเทพฯ:ปราชญา พับลิชชิ่ง,2551), 17.

ละเอียดได้เป็นบางช่วงเวลาและระบบจะรวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกัน

ความรู้ในการจัดการความเสี่ยง (Knowledge) องค์ความรู้ในเรื่องของความเสี่ยงนี้ เป็นสิ่งที่ทุกองค์กรจะต้องเรียนรู้และศึกษาไปพร้อมๆกัน บุคลากรในบริษัทจะต้องมีทักษะทั่วไป ที่จำเป็นในการจัดการกับความเสี่ยงเบื้องต้น และควรที่จะมีความรู้ในองค์กรรวมเพื่อที่จะบริหารจัดการกับความเสี่ยงของบริษัทที่จะเกิดขึ้นได้ บริษัทควรมีการส่งเสริมให้พนักงานทุกคนมีการเรียนรู้และมีความตระหนักใน เรื่องของความเสี่ยง เพื่อเป็นการลดทอนความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว⁵⁴

ความหมายของความเสี่ยง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความเสี่ยงไว้ดังนี้

ธร สุนทรายุทธ กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสี่ยงหรือความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทั้งในระดับประเทศระดับองค์กร หรือ หน่วยงานนั้นๆ⁵⁵

นิรภัย จันทร์สวัสดิ์ กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสียหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลในทางลบ ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร หรือจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย หรือความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทั้งในระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลได้ เช่น การแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ภัยธรรมชาติ การทุจริต ความเสียหายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือการถูกดำเนินการตามกฎหมาย โดยผลกระทบต่อ (Impact) ที่จะได้รับจากระบบและโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์⁵⁶

ปราชญา กล้าผจญ กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ โอกาสที่บางสิ่งบางอย่างอาจจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของสิ่งที่เป็นอันตราย ความเสี่ยงนี้ เกิดจากความไม่แน่นอน (Uncertainty) ซึ่งสามารถวัดได้ความน่าจะเป็นของสิ่งที่เกิดขึ้น หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแต่ละหน่วยงาน ต่างก็มีมุมมองเรื่องความเสี่ยงแตกต่างกันไป เช่น งานทรัพยากรมนุษย์ มองอย่างหนึ่ง งานผลิต มองอย่างหนึ่ง งานรักษาความปลอดภัย มองอย่างหนึ่งและงานวิศวกรรมความปลอดภัยขององค์กร ก็มองความเสี่ยงไปอีกอย่างหนึ่ง เป็นต้น⁵⁷

⁵⁴กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, *การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 4 (สำนักพิมพ์เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น, 2554), 4.

⁵⁵ธร สุนทรายุทธ, *การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา*. (กรุงเทพฯ: บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550), 37.

⁵⁶นิรภัย จันทร์สวัสดิ์, *การบริหารความเสี่ยง*. พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สุทรไพศาล, 2551), 18 - 21.

⁵⁷ปราชญา กล้าผจญ, *การบริหารความเสี่ยง*. พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์, 2551), 12.

เบญจา รุ่งเรืองศิลป์ กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นในอนาคต หรือเหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ทำให้องค์กรไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ อาจส่งผลทั้งในด้านบวกและในด้านลบแก่องค์กร ทำให้วัตถุประสงค์ (Objective) และเป้าหมาย (Target) ที่องค์กรกำหนดไว้เบี่ยงเบนไปหรือไม่ประสบผลสำเร็จทั้งในด้านกลยุทธ์ การเงินและการดำเนินงาน⁵⁸

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ เหตุการณ์/การกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นในภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและส่งผลกระทบ หรือ สร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายของแผนงาน/โครงการที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของส่วนราชการ⁵⁹

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ โอกาสที่ไม่แน่นอนของเหตุการณ์ ซึ่งไม่สามารถจะเดาได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อใด แต่ความเสี่ยงนั้นๆ จะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ไม่มากก็น้อยในบริษัท⁶⁰

กิตติ บุนนาค กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ ปรากฏการณ์อันไม่พึงประสงค์ต่อองค์กรซึ่งตั้งอยู่บนความไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นโดยปรากฏการณ์เหล่านั้นอาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกองค์กรก็ได้ และถ้าปรากฏการณ์อันไม่พึงประสงค์เหล่านั้นเกิดขึ้นจริง ก็จะทำให้พาองค์กรไปสู่ภาวะวิกฤติ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ⁶¹

เทรสมาน ฮอยท์และซอมเมอร์ (Trieschmann, Hoyt and Sommer) กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น จากปัญหาต่างๆ ในทางธุรกิจและทางส่วนตัว สำหรับอาชีพทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นอาชีพผู้บริหาร พนักงาน นักลงทุน นักศึกษา เจ้าของบ้าน นักเดินทาง ต่างก็ต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้วยกันทั้งนั้น และจะต้องจัดการด้วยวิธีการต่างๆ บางครั้งความเสี่ยงเฉพาะอย่างจะต้องได้รับการวิเคราะห์และ จัดการ บางครั้งก็มีการละเลยความเสี่ยงเพราะอาจไม่รู้ว่ามันจะผลตามมาอย่างไร ความเสี่ยงในแง่ของ ความเสี่ยงที่อาจเกิดปัญหาพิเศษขึ้นได้จากความสูญเสียจะต้องเกิดขึ้นแน่นอน อาจจะต้องมีการ วางแผนรับมือไว้ล่วงหน้าและจะต้องได้รับการจัดการเป็นการเฉพาะ โดยการรู้สิ่งที่เกิดขึ้นที่แน่นอน เมื่อมีความไม่แน่นอนว่าจะเกิดความสูญเสียที่เสี่ยงที่จะกลายเป็นปัญหาสำคัญ เช่น หากเจ้าของ ร้านค้ารู้แน่ๆ ว่าร้านค้าตนจะต้องถูกจัดแยะ ความเสี่ยงนี้อาจถูกชดเชยด้วยการบวกราคาขายสินค้าไว้ เท่าที่จำเป็นด้วย จะมีความเสี่ยงน้อยหรือไม่มีเลย หากโจรจัดแยะ

⁵⁸เบญจา รุ่งเรืองศิลป์, “การบริหารจัดการความเสี่ยง:เกียรติบัตรงานคุณภาพของห้องสมุด.” วารสารสำนักห้องสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ 7,2 (ก.ค. – ธ.ค. 2551): 31.

⁵⁹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1 (บริษัท พรีเมียร์ โพร จำกัด, 2552), 18.

⁶⁰กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, **การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 4 (สำนักพิมพ์เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น, 2554), 9.

⁶¹กิตติ บุนนาค, **กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงสำหรับนักบริหาร**. (กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2554), 1.

ร้านค้าเกิดมากขึ้นกว่าปกติ ร้านค้า จะระวังเรื่องความเสี่ยงที่เกิดจากการรัดแรงแรงกว่าปกติ คือมากกว่าระดับที่มองว่าเป็นระดับ ปกติหรือระดับที่คาดไว้แล้ว⁶²

สรุปว่า ความเสี่ยง (Risk) คือ โอกาสหรือเหตุการณ์ใดๆที่อาจจะเกิดขึ้นโดยมีความไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด ซึ่งหากเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบในเชิงลบหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นนั้นจึงต้องมีการวางแผนรับมือไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

ประเภทความเสี่ยง

การแบ่งประเภทของความเสี่ยงจะทำให้เกิดความชัดเจนต่อการวิเคราะห์และประเมิน ความเสี่ยง เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันและหลีกเลี่ยงความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม เพื่อความชัดเจนและความเข้าใจความเสี่ยง ผู้วิจัยได้ศึกษา การแบ่งประเภทของความเสี่ยงไว้ดังนี้

ดร. สุนทรายุทธ กล่าวว่าความเสี่ยงมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับสภาพองค์กรนั้นว่ามีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายใด มีปัจจัยใดบ้างที่จะกระทบกับองค์กร การจำแนกความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความเสี่ยงโดยทั่วไป (General Categories of Risk) เป็นการมองความเสี่ยงโดยภาพรวมขององค์กรนั้นๆ และ ความเสี่ยงโดยเฉพาะพื้นที่ (Specific Risk Areas) คือการพิจารณา ลักษณะความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทขององค์กร ลักษณะโครงสร้าง การจัดการเป็นอย่างไร แล้วจึงแบ่งความเสี่ยงตามประเภทละพื้นที่ขอบข่ายขององค์กรนั้น

1. ความเสี่ยงโดยทั่วไป (General categories of risk) เป็นการมองความเสี่ยงโดยภาพรวมขององค์กรนั้นๆอาจมองลึกลงไปต่อว่ามีความเสี่ยงต่อด้านใดบ้างดังนี้

1.1 ความเสี่ยงที่เกิดจากขนาดขององค์กร ขนาดขององค์กรจะเป็นตัวชี้วัดของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง กล่าวคือองค์กรที่มีการแบ่งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก เช่น โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ นักเรียนจำนวนมากระบบการบริหารจัดการที่ย่อมยุ่งยากมากยิ่งขึ้นด้วยกล่าวคืองบประมาณบุคลากรและการจัดการย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามขนาด แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการจากการสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาถึงตัวแปรขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ว่าจะมีผลปัญหาต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างไรนั้นส่วนมากไม่พบว่าขนาดจะมีปัญหาต่อการจัดการมากนัก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าขนาดขององค์กรจะสัมพันธ์กับผู้บริหารพอผู้บริหารที่มีฝีมือมักจะอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่

1.2 ความเสี่ยงที่เกิดจากความสลับซับซ้อน ความสลับซับซ้อนละเอียดอ่อนยุ่งยากย่อมมีโอกาสเกิดความเสี่ยงได้มากกว่าวิธีแก้ความเสี่ยงแบบกำปั้นทุบดิน นั่นก็คืออยากให้องค์กรมีความสลับซับซ้อนมากนัก นักบริหารจัดการทราบกันดีว่าการทำลายการบังคับบัญชาที่ไม่สลับซับซ้อนไม่เป็นรูปธรรมหรือวิธีการต้องกล้าเผชิญกับความเป็นจริงต้องรู้สึกได้เร็ว นักวิชาการด้านนี้มักจะต่อต้านระบบราชการที่มีองค์กรแบบทางการมากจนเกินไปจนลึมนึกถึงความสำเร็จของงาน อาจกล่าว

⁶²Jame S.Trieschmann, Robery E. Hoyt and David W.Sommer, “Risk Management and Insurance.” *Newport News* 15(January 2005), 116.

ได้ว่าองค์การระบบราชการเป็นองค์กรที่ใหญ่สลับซับซ้อนดูเหมือนไม่มีอะไรจะเสี่ยงมากนักเพราะมีกฎระเบียบเป็นตัวกำหนด แต่ก็จะมีองค์การราชการที่มีขนาดใหญ่ก็มีความเสี่ยงสูงมาก

1.2.1 ระบบการควบคุมองค์กรขนาดใหญ่กว้างขวางจะต้องมีระบบการควบคุมที่ดีการสร้างระบบการควบคุมสำหรับองค์กรที่มีความสลับซับซ้อนยุ่งยากถ้าควบคุมไม่ดีพอย่อมเกิดความเสี่ยงได้การคำนึงถึงรายจ่ายและผลที่ได้รับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงก็จะมีมากขึ้น

1.2.2 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรที่มีระบบสารสนเทศที่สลับซับซ้อนและครอบคลุมข้อมูลขององค์กรอย่างกว้างขวางก็จะยิ่งเพิ่มความเสี่ยงโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรงมากขึ้นเท่านั้น

ทั้งระบบการควบคุมภายในและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความยุ่งยากก็จะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้มากขึ้น โอกาสการเกิดข้อผิดพลาด บกพร่องจะมากขึ้นในบางองค์กรจึงต้องการเพิ่มการตรวจสอบติดตามระบบ (monitor the system) มากขึ้นนั่นจะเป็นโอกาสเกิดความเสี่ยงในเรื่องค่าใช้จ่ายมากขึ้น

1.3 ความเสี่ยงที่เกิดจากคุณภาพของระบบควบคุมภายในองค์กรที่มีการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล (good governance) จะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของภาครัฐ กล่าวคือจะต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในโดยมีคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ (audit committee) และอื่นๆเปรียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับมีมากขึ้นเท่าใดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในเรื่องคุณภาพของการควบคุมภายในก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นมากเท่านั้นเพราะการออกแบบระบบการควบคุมภายในและผลการปฏิบัติตามระบบควบคุมภายในที่เกิดขึ้นมีความสำคัญยิ่งต่อผลลัพธ์ที่ออกมาในรูปแบบการควบคุมภายในที่มีคุณภาพที่เชื่อถือได้ ผลการละเมิดไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆย่อมเป็นความเสี่ยงที่ทำให้ความเสี่ยงเป็นความเสี่ยงต่อองค์กรได้

1.4 ความเสี่ยงที่เกิดจากอัตราการเจริญเติบโตขององค์กร อัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วบางองค์กรเป็นแบบก้าวกระโดดย่อมนำมาซึ่งการบริหารจัดการอาจจะต้องเร่งรีบทำงานแข่งกับเวลา ระบบที่มีอยู่อาจจะต้องปรับปรุงให้ทันต้องรีบทำรีบตัดสินใจบางครั้งนำมาซึ่งความผิดพลาดได้

1.5 ความเสี่ยงที่เกิดจากความสามารถของฝ่ายบริหาร ความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้นอาจจะขึ้นอยู่กับฝีมือของผู้บริหารเป็นสำคัญ ในทางการศึกษาอาจจะระบุว่าเพราะฝีมือผู้บริหารโรงเรียนจึงเจริญก้าวหน้าเพราะการวัดความสามารถผู้บริหารบางครั้งก็วัดค่อนข้างยากเพราะมีองค์ประกอบความสำเร็จมาจากแหล่งต่างๆมากมายและเป้าหมายของการศึกษาเป็นเป้าหมายที่กว้างและคลุมเครือ

1.6 ความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตทางการบริหาร การทุจริตทางการบริหารจัดการเป็นความเสี่ยงที่อันตรายอย่างยิ่งเพราะเกิดจากการกระทำของผู้บริหารที่ทุจริตไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตนหากอยู่ในขั้นรุนแรงแล้ว นับว่าเป็นความเสี่ยงอยู่ในขีดอันตรายพร้อมจะทำให้องค์กรถึงขั้นล่มสลายไปได้

1.7 ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมการควบคุมเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในเปลี่ยนไปหรือเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงต่อองค์กรได้ ที่สำคัญได้แก่

1.7.1 ระบบเปลี่ยน การเปลี่ยนระบบต่างๆอันเนื่องมาจากนโยบายเปลี่ยนคือการเปลี่ยนระบบเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง (high - risk areas) หรือในพื้นที่ที่มีความสำคัญ (significant areas) ขององค์กรย่อมนำมาซึ่งความเสี่ยงอย่างรุนแรงได้เพราะการเปลี่ยนระบบ ถ้ากระทำโดยขาดความรอบคอบ เช่นการเปลี่ยนระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยจากการสอบเข้ามาเป็นการดูจากคะแนนพื้นฐาน (O-NET) และคะแนนเฉพาะ (A - NET) อย่างเร่งรีบโดยไม่ทดสอบให้แน่ใจก่อนย่อมเกิดปัญหาและโอกาสผิดพลาดได้มาก

1.7.2 การเปลี่ยนตัวพนักงานที่สำคัญในบางครั้งการเปลี่ยนตัวพนักงานที่รู้เรื่องดีอยู่แล้วหากมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบดูแลอย่างกะทันหันหรือผิดจังหวะ ย่อมอาจนำมาซึ่งความเสียหายและเกิดความเสี่ยงในการทำให้ประสิทธิภาพของงานด้อยลงด้วย

1.8 ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากรขาดคุณภาพ ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับบุคคล หากบุคลากรในหน่วยงานมีคุณภาพ งานต่างๆก็สัมฤทธิ์ผล ในทางตรงข้ามหากบุคลากรขาดความรู้ความสามารถ ขาดความรับผิดชอบ ขาดจรรยาบรรณแล้วนับว่าเป็นความเสี่ยงอย่างร้ายแรงขององค์กรที่จะก่อให้เกิดอาการของความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ท้ายที่สุดก็จะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ขาดการควบคุม เกิดการแตกความสามัคคี แบ่งพรรค แบ่งพวก ดังนั้นควรให้ความสำคัญในกระบวนการสรรหาให้มากที่สุดให้ได้คนดีคนเก่งเข้ามาทำงาน

1.9 ความเสี่ยงที่เกิดจากผลการดำเนินงานไม่ดี ผู้บริหารที่ละเลยไม่ให้ความสำคัญต่อการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ไม่น่าพอใจหรือปล่อยให้การดำเนินงานของบุคลากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการดำเนินการหรือมีก็ไม่มีความประสิทธิภาพ ซึ่งยังจะนำมาซึ่งความสูญเสียของค่าใช้จ่ายขององค์กรนั้นๆ

1.10 ความเสี่ยงที่เกิดจากภาครัฐ องค์กรอาจถูกอิทธิพลจากภายนอกที่เกิดจากการดำเนินงานของรัฐบาลซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อภารกิจขององค์กรนั้นๆเช่น

1.10.1 ความไม่แน่นอนในนโยบายของภาครัฐและปรับเปลี่ยนไปมาทำให้กระทบต่อการบริหารจัดการของหน่วยงานได้

1.10.2 การออกกฎระเบียบควบคุมอาจส่งผลกระทบต่อองค์กรนั้นๆได้เช่นหน่วยงานมีแผนการพัฒนาไว้แล้วแต่เมื่อรัฐออกกฎระเบียบใหม่ต่างๆขึ้นมาซึ่งขัดกับการพัฒนาได้

2. ความเสี่ยงโดยเฉพาะพื้นที่ (specific risk areas) การจำแนกประเภทความเสี่ยงอีกครั้งหนึ่ง คือการพิจารณาลักษณะความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทขององค์กรลักษณะโครงสร้างการจัดองค์กรเป็นอย่างไรแล้ว แบ่งความเสี่ยงตามประเภทหรือแบ่งพื้นที่หรือขอบข่ายขององค์กรนั้นๆลักษณะความเสี่ยงที่สำคัญในพื้นที่มีดังนี้

2.1 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (human resource management) ในบรรดาทรัพยากรทั้งหลายต้องถือว่าทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญสูงสุดและถือว่าเสี่ยงมากที่สุดในระดับประถมและมัธยมศึกษาชั้นนั้นมักจะพบปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษาส่วนระดับอุดมศึกษาจะเป็นเรื่องของคุณภาพอาจารย์ในมหาวิทยาลัยการพัฒนาและการฝึกอบรมการให้รางวัลและการลงโทษ

2.2 การบริหารการเงิน (financial management) การดำเนินกิจกรรมทั้งหลายต้องอาศัยปัจจัยเงินเป็นหลักความเสี่ยงของพื้นที่การเงินการบัญชีอาจเกิดขึ้นได้หลากหลายโดยเฉพาะ

ความเสี่ยงในทุกระดับการศึกษาเช่นความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยของเงินสดและทรัพย์สินการทุจริต รายงานการเงินการคลังงบประมาณการใช้จ่ายเงินกับผลที่ได้รับ

2.3 การบริหารทรัพย์สิน (asset management)

2.3.1 การจัดซื้อจัดหามาจะมีปัญหาทุจริตคอร์รัปชันหรือการยกยอกฉ้อโกง ความเสี่ยงในพื้นที่อันสำคัญได้แก่ความเสี่ยงเรื่องคุณภาพความเสี่ยงเรื่องคุณลักษณะความเสี่ยงเรื่อง การกำหนดราคาพร้อมเสี่ยงเรื่องผู้ขายความเสี่ยงจากระบบ e-procurement ความเสี่ยงด้านการทุจริต

2.3.2 การบริหารงานพัสดุและครุภัณฑ์การบริหารพัสดุเป็นกิจกรรม ต่อเนื่องจากการจัดซื้อจัดหาโอกาสเสี่ยงตามพื้นที่ได้แก่การรับสินบนหรือคอร์รัปชันผู้ขายมีปัญหาพัสดุ ล้าสมัยระบบการควบคุมพัสดุมีจุดอ่อนค่าใช้จ่ายในการบริหารงานพัสดุครุภัณฑ์ยังแบ่งด้วยความ หลูหลือความฟุ่มเฟือยความสูญเปล่าการสูญเสียโอกาสอีกด้วย

2.4 การบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการการบริหารและการจัดการ นับว่ามีความสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จนวัตกรรมคือสิ่งใหม่ๆที่นำเข้ามาใช้ในการบริหาร จัดการ มีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาการรวมอำนาจการกระจายอำนาจร่วมทุนการบริหาร โรงเรียนเป็นฐานและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการนับว่ามีความสำคัญ ความเสี่ยงที่สำคัญในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้คือความถูกต้องเหมาะสมกับการนำ นวัตกรรมเข้ามาใช้ความถูกต้องของข้อมูล การเปลี่ยนจากระบบเดิมเข้าสู่ระบบใหม่การเข้าถึงผู้ใช้ที่ ไม่ได้รับมอบหมายความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศไวรัสคอมพิวเตอร์การทุจริตการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยี

ความเสี่ยงในสถานศึกษา ทั้งหมด 10 ปัจจัยเสี่ยง โดยแบ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากอิทธิพล ภายนอก 4 ด้าน และปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากอิทธิพลภายใน 6 ด้าน ดังนี้ คือ ปัจจัยความเสี่ยงจาก อิทธิพลภายนอกและภายในสถานศึกษา

ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก (External Forces)

1. ปัจจัยความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี (Technological Factor) การดำเนินถึงการงานทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชน ในยุคปัจจุบันจะตกอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์และข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีการปรับตัวหรือ ตามไม่ทัน ย่อมเป็นองค์กรที่ตกอยู่ในองค์กรความเสี่ยงที่สำคัญ

2. ปัจจัยความเสี่ยงด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social - Cultural Factor) ได้แก่จำนวน ประชากร และคุณภาพชีวิต ระบบการศึกษา การกระจายโอกาสทางการศึกษา ระดับการเรียนรู้ การ เปลี่ยนแปลงการบริหารการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อทางศาสนา อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี แนวโน้มทางสังคม การคมนาคมการสื่อสาร อาชีพและปัญหาทางสังคม การคมนาคมการสื่อสาร อาชีพและปัญหาทางสังคม ล้วนเป็นความเสี่ยงต่อหน่วยงานการศึกษาอย่างยิ่ง

3. ปัจจัยความเสี่ยงด้านปัญหาเศรษฐกิจ (Economic Factor) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ในการวิเคราะห์ที่ เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานั้นมุ่งไปที่รายได้ของผู้ปกครอง ภาวะทางการเงิน อัตราการว่างงาน อัตรา การขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย การลงทุนต่างๆ

4. ปัจจัยความเสี่ยงด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factor) ได้แก่การ

เปลี่ยนแปลงกฎและระเบียบส่งผลต่อความเสี่ยงต่อการดำเนินงาน ในส่วนของการศึกษาได้แก่ พ.ร.บ. การศึกษาหลักสูตร นโยบายแห่งรัฐ นโยบายหน่วยงานต้นสังกัด กฎหมายและระเบียบต่างๆ การแทรกแซงทางการเมือง การต่อต้านของกลุ่มต่างๆ เป็นต้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกำหนดขอบเขตของปัจจัยความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ (Compliance Risk) ว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจขึ้นเป็นความเสี่ยงที่ไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัย หรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทํานิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากอิทธิพลภายในสถานศึกษา

5. ปัจจัยความเสี่ยงในโครงสร้างนโยบายสถานศึกษา (Structure Factor) ได้แก่โครงสร้างนโยบายและระบบของสถานศึกษาที่ปรับเปลี่ยนไป เช่น การตั้งหน่วยงานใหม่ๆ การสร้างเครือข่ายต่างๆ ทำให้สิ้นเปลืองและเสี่ยงต่อการลงทุน

6. ปัจจัยความเสี่ยงต่อผลผลิตและบริการ (Products and Service Factor) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ของการให้บริการทางการศึกษา คุณภาพของการให้บริการทางการศึกษาและคุณภาพนักเรียน รวมถึงคุณภาพของบัณฑิตด้วย

7. ปัจจัยความเสี่ยงด้านบุคลากร (Man Factor) ได้แก่ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษาที่สำคัญคือความทุ่มเทการทำงาน และความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อหน่วยงาน หากเป็นผู้บริหารขาดความซื่อสัตย์สุจริตเป็นความเสี่ยง

8. ปัจจัยความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money Factor) ได้แก่ความพอเพียง ความคล่องตัวในการเบิกจ่าย ประสิทธิภาพของการใช้เงินที่เน้นผลผลิต การระดมทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา การบริหารการเงินจำเป็นต้องทำอย่างรอบคอบ เพราะเป็นส่วนสำคัญละเอียดอ่อน สลับซับซ้อน ที่อาจทำให้มีความเสี่ยงเกิดขึ้นโดยง่าย

9. ปัจจัยความเสี่ยงด้านวัสดุทรัพยากร (Material Factor) ได้แก่ความพอเพียงและคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ในสถานศึกษา

10. ปัจจัยความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ (Management Factor) ได้แก่การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา การมอบอำนาจ การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการประชาสัมพันธ์⁶³

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กล่าวว่า ปัจจัยของความเสี่ยง แบ่งได้ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยง เรื่องนโยบาย แผน พันธกิจ กลยุทธ์ / ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา

2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่อง การดำเนินงานด้านการ แนะแนว ความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพ การพัฒนาโรงเรียนและพฤติกรรม นักเรียน งานธุรการ การกำกับติดตาม การพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมความรู้ ความเข้าใจในการทาวิจัย ในชั้นเรียน

⁶³ธรร สุนทรายุทธ, การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา. (กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด,2550), 159-171

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องการจัดสรรงบประมาณการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ค่าใช้จ่ายรายหัว การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงิน เงินยืม การจัดทำทะเบียน การจัดทำรายงานการขอซื้อ ขอจ้าง การเขียนเช็คสั่งจ่าย

4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย / กฎระเบียบ หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องวินัย การตรวจสอบภายใน/ควบคุมภายใน การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนดจากต้นสังกัด⁶⁴

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ปัจจัยของความเสี่ยงตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ความเสี่ยงด้านการเรียนการสอน มีความเสี่ยงต่างๆ เช่น ความเสี่ยงในด้านการวัดประเมินผล กระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร ตำราเอกสาร คุณภาพวิทยานิพนธ์ การคัดเลือกนิสิต ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

2. ความเสี่ยงด้านการวิจัย เช่น ความเสี่ยงด้านเงินสนับสนุนการวิจัย งานตีพิมพ์เผยแพร่

3. ความเสี่ยงด้านบริการและสนับสนุน ระบบต่างๆ เช่น ระบบคุณภาพของหน่วยงาน ระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ การไม่สามารถรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอยู่กับ องค์กรได้ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและการรักษาทรัพย์สิน ความเสี่ยงทางการเงิน กลยุทธ์ที่ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์หรือวัตถุประสงค์ขององค์การ

4. ความเสี่ยงด้านบริการวิชาการ เช่น คุณภาพของกิจกรรมหรือการบริการวิชาการ ไม่ดีพอ การสื่อสารหรือตอบสนองผู้รับบริการไม่รวดเร็ว การรับตัวอย่างในการวิเคราะห์ ห้องปฏิบัติการ⁶⁵

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ กล่าวว่า ปัจจัยของความเสี่ยงแบ่งได้ดังนี้

ความเสี่ยงที่สามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ (Financial Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วสามารถวัดค่าของความเสียหายออกมาได้เป็นตัวเงิน เช่น ไฟไหม้โรงงานผลิตสินค้า บริษัท จะสามารถคำนวณค่าเสียหายจากเหตุการณ์ไฟไหม้โรงงานผลิตสินค้าได้ โดยการประเมินถึงทรัพย์สิน ที่เกิดความเสียหายและตีค่าออกมาเป็นจำนวนเงิน เหตุการณ์รถยนต์ประสบอุบัติเหตุจากการนำของ ไปส่งให้แก่ลูกค้า บริษัทก็จะสามารถตีค่าความเสียหายออกมาเป็นตัวเงินได้เช่นกัน ความเสี่ยง ประเภทนี้จัดอยู่ใน Financial Risk

ความเสี่ยงที่ไม่สามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ (Non - Financial Risk) เป็นความเสี่ยง ที่เหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นแล้วไม่สามารถประเมินความเสียหายได้ เช่น การเสียชีวิตของพนักงาน บริษัท จากเหตุการณ์ไฟไหม้ หรือเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ ทำให้พนักงานขับรถของ บริษัท เสียชีวิต การสูญเสียชีวิตนั้นจึงไม่สามารถประเมินค่าความเสี่ยงออกมาเป็นตัวเงินได้ บริษัทที่มีสินค้า คงเหลือไว้ไม่พอจำหน่าย เมื่อผู้บริโภคหรือลูกค้าต้องการซื้อสินค้านั้น แล้วบริษัทไม่มีจำหน่าย ลูกค้าจึงเปลี่ยนไป

⁶⁴สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. สำหรับส่วนราชการระดับกรม(กรุงเทพฯ, 2552), 58.

⁶⁵จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารประกอบการประชุมการบริหารความเสี่ยงและวางระบบการควบคุมภายในจุฬาลงกรณ์. (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), 23.

ซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบจากผู้ผลิตรายอื่น เป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถประเมินมูลค่า ความเสียหายได้ เช่นเดียวกัน แต่บริษัทนั้นก็ทราบดีว่าบริษัทเกิดความเสียหาย

ความเสี่ยงที่ผันแปรได้ (Dynamic Risk) เป็นความเสี่ยงที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น ลูกค้าหรือผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงรสนิยมในการบริโภคสินค้า เทคโนโลยีการตลาดเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้สินค้าเดิมเคยขายได้ดีเกิดมียอดขายที่ลดลง การเปลี่ยนแปลงสถานะทางเศรษฐกิจ ทำให้ยอดขายของบริษัทลดลง ความเสี่ยงประเภทนี้เป็นความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว ไม่มีแน่นอนในการเกิดความเสี่ยงว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใดและเกิดขึ้นในรูปแบบใด ตลอดจนผลกระทบ ของความเสี่ยงประเภทนี้ก็มีลักษณะไม่เหมือนกันในทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงนี้ด้วย

ความเสี่ยงที่ผันแปรไม่ได้ (Static Risk) หรือความเสี่ยงที่คงที่ เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแก่บริษัทจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการผันผวนของภาวะเศรษฐกิจ เช่น บริษัทเกิดความเสียหายเนื่องจากพนักงานของบริษัทปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เป็นต้น

ความเสี่ยงพื้นฐาน (Fundamental Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก เช่น เกิดภาวะสงคราม แผ่นดินไหว น้ำท่วม เป็นต้น ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่สามารถ ป้องกันได้เป็นบางส่วน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะไม่สามารถป้องกันได้เป็นบางส่วน แต่ส่วนใหญ่แล้ว จะไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงเหล่านี้ได้ เพราะเมื่อความเสี่ยงเหล่านี้เกิดขึ้นแล้วคนในสังคมจะได้รับความเสียหายนี้ในระดับที่เท่าๆกัน

ความเสี่ยงจำเพาะ (Particular Risk) เป็นความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับคนเฉพาะกลุ่ม เช่น ไฟไหม้ จะทำให้เกิดความเสียหายเฉพาะบริษัทที่ได้รับความเสียหายเท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวกับส่วนรวม เช่น บริษัทถูกไฟไหม้ บริษัทถูกโจรกรรม เป็นต้น⁶⁶

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กล่าวว่า ปัจจัยความเสี่ยงจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในระดับยุทธศาสตร์ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย ภาพลักษณ์ ผู้นำ ชื่อเสียง เป็นต้น
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติการ เช่น กระบวนการเทคโนโลยี และคนในองค์กร เป็นต้น
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงิน เช่น การผันผวนทางการเงิน อัตราดอกเบี้ย ข้อมูลเอกสารหลักฐานทางการเงิน และการรายงานทางการเงิน เป็นต้น
4. ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย (Hazard Risk) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย จากอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากภัยธรรมชาติ และ การก่อการร้าย เป็นต้น⁶⁷

⁶⁶กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ:เพียร์สันเอดดูเคชั่น อินโดไชน่า,2554), 36.

⁶⁷สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, การบริหารความเสี่ยง.(สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ,2551), 51.

เจมส์ รอท (James Roth) กล่าวว่า ปัจจัยความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ความเสี่ยงทางด้านสินทรัพย์ ครอบคลุมไปถึงความเสี่ยงทางด้านเครดิตการ ลงทุน การโกง การขโมย การกระทำในทางที่ผิด การใช้สติปัญญาในการลงทุน ความละเอียดอ่อนของข้อมูล
2. ความเสี่ยงทางการดำเนินงาน ครอบคลุมไปถึงความเสี่ยงทางด้านกระบวนการ คุณภาพของการบริการ การทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ การไร้สมรรถภาพ การหยุดชะงักของธุรกิจ กลยุทธ์ในการดำเนินงานและเพื่อนร่วมงาน
3. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร มีการครอบคลุมไปถึงความเสี่ยงทางด้าน การหยุดชะงักของธุรกิจ ข้อมูลข่าวสาร คุณภาพของข้อมูล ความล้ำสมัยของข้อมูลและเทคโนโลยี
4. ความเสี่ยงด้านการควบคุม / กฎระเบียบ โดยครอบคลุมไปถึงความเสี่ยง ทางด้าน อัตราแลกเปลี่ยน สภาพคล่อง การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ความพอเพียงของงบประมาณ
5. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ครอบคลุมไปถึงลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง ลูกจ้าง การแข่งขัน ทรัพยากร การประสานงานและการสื่อสาร⁶⁸

มหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) แบ่งความเสี่ยงออกเป็น 6 ประเภท

1. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ สมบูรณ์และคะแนนในระดับพื้นฐาน การส่งวนข้อมูล อายุเกินระดับการศึกษา การขาดแคลนผู้ตรวจ และความยุ่งยากในการให้การบ้านเด็ก
2. ความเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการศึกษา ประกอบด้วยความสามารถในการดูแลนักเรียน ในโรงเรียน การแลกเปลี่ยนในการให้บริการทางการศึกษา/การมอบหมายหน้าที่
3. ความเสี่ยงด้านข้อตกลงทางวิชาการ การทำการบ้านน้อยหรือไม่มีการบ้าน ความไม่แน่ใจ ทางการเป็นอยู่ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา
4. ความเสี่ยงด้านข้อตกลงทางสังคม ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือปฏิบัติงานในโรงเรียน ต่ำ การสนับสนุนจากผู้ที่มีฐานะทางสังคม
5. ความเสี่ยงด้านข้อตกลงทางพฤติกรรม ประกอบด้วย การหนีโรงเรียนเป็นประจำ การละ ทึ่งหน้าที่เป็นประจำ การทำลายทรัพย์สิน การไม่มาโรงเรียนสูง การหยุดเรียนนกลางคัน
6. ความเสี่ยงด้านข้อตกลงทางจิตวิทยา ประกอบด้วยความไม่สนใจการเรียน ข้อผูกมัดใน โรงเรียนและความรู้สึกผูกพันโรงเรียนต่ำ ความรู้สึกไม่ชอบเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน⁶⁹

⁶⁸James Roth, Categorizing risk : **Risk categories help users identify, understand, and monitor their organization's potential risks - RiskWatch(Online)**, accessed 27 October 2016. Available from http://findarticles.com/p/articles/mi_m4153/is_2_59/ai_80514799.

⁶⁹ Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**[Online], accessed 22 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.

คณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายใน (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO)) แบ่งความเสี่ยงออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงานและนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจหรือสถานะขององค์กร โดยแหล่งที่มาของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก ได้แก่ ภาวะการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงนโยบาย กระแสสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมืองและปัจจัยความเสี่ยงภายใน ได้แก่ ปัจจัยภายในที่องค์กรสามารถควบคุมได้ แต่สามารถส่งผลกระทบต่อหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กระบวนการและวิธีดำเนินงาน ความเพียงพอของข้อมูลและเทคโนโลยีสำหรับการให้บริการ เป็นต้น

2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและการขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานภายใน คน ระบบหรือเหตุการณ์ภายนอก

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการเบิกจ่าย งบประมาณไม่เป็นไปตามแผน งบประมาณถูกตัด งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดสรรไม่พอเพียง

4. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือกฎระเบียบหรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสม หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน⁷⁰

เมืองซันเดอแลนด์ (City of Sunderland) แบ่งความเสี่ยงออกเป็น 2 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย สิ่งแวดล้อม การแข่งขัน ลูกค้าและประชาชนและความเสี่ยงด้านการดำเนินงานหรือการดำเนินงานประกอบด้วย ความเสี่ยงทางการเงิน ผู้เชี่ยวชาญ กฎหมาย ร่างกาย เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม⁷¹

สถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at work) แบ่งประเภทความเสี่ยงออกเป็น 5 ประเภท

⁷⁰ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise risk management- Integrated framework** [Online], accessed 22 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publication.html>.

⁷¹ City of Sunderland, **Risk management for Schools** [Online], accessed 22 July 2016. Available from <http://www.fmsis.info/uploads/r29.pdf>.

1. ความเสี่ยงทางการเงิน ประกอบด้วยความเสี่ยงทางด้านบัญชี/ความสำคัญของผู้ตรวจสอบบัญชี การบริจาคตรัพย์ การปลอมแปลง ข้อตกลง รายงาน เอกสารหลักฐาน การโกง การหลอกลวง การฉ้อฉล การเปิดเผยข้อมูลเอกสารหลักฐานที่ไม่เหมาะสมทางการเงิน การกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือการได้มาซึ่งของสมนาคุณ การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการบรรจุ การปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การไม่เปิดเผยรายงานตามข้อเรียกร้อง การโต้ตอบกับสหพันธ์ทางการเงิน การขโมย การยกยอก การสูญเสีย การสิ้นเปลือง การใช้ในทางที่ผิดหรือความไม่เหมาะสมของแหล่งที่มาและอื่นๆ

2. ความเสี่ยงทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วยความเสี่ยงทางด้านความขัดแย้ง การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิงที่ผิด การแบ่งแยกหรือเลือกที่รักมักที่ชังหรือการก่อกวน การรบกวน การมอบหมายหน้าที่ที่เท่าเทียมกันหรือเสมอกันในการจ้างงานในโอกาสที่เหมาะสมหรือในสภาวะไร้ความสามารถ ลูกจ้างมีความประพฤติที่ผิดหรือไม่เหมาะสม การล่วงละเมิดหรือการสื่อสารที่ไม่เหมาะสม การใช้อำนาจเกินดุลยุติมิตร การไม่เปิดเผยรายงานตามข้อเรียกร้อง การละเมิดทางเพศ การคุกคามหรือความไม่เหมาะสมของผู้บังคับบัญชา ใช้เวลาในทางที่ผิด ความไม่ปลอดภัยในสภาพการทำงาน การฝ่าฝืน การละเมิดหรือการคุกคามและอื่นๆ

3. ความเสี่ยงและความปลอดภัย ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านความลับ การกล่าวถึงความลับที่ปกปิดไว้ของสถาบันหรือหน่วยงาน ความลับของลูกค้าและข้อมูลข่าวสารทางกฎหมายธุรกิจ ความเสี่ยงด้านความลับของข้อมูล ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเปิดเผยของข้อมูลความลับ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสภาวะความปลอดภัย ความเสี่ยงเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมในการบรรจุหรือการทำสัญญา ความเสี่ยงในการใช้สติปัญญาในการใช้ทรัพย์สินไม่เหมาะสม ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของประชาชนความเสี่ยงในการก่อวินาศกรรมหรือทำลายทรัพย์สิน ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสภาพการทำงานและความเสี่ยงเกี่ยวกับการสิ้นเปลืองสูญเสีย การใช้ในทางที่ผิดหรือไม่เหมาะสมของแหล่งที่มา

4. ความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วยความเสี่ยงทางด้านความลับของข้อมูลข้อตกลงในสัญญา รายงาน หลักฐานเอกสาร การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การประสังค์ร้าย การใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมการใช้ทรัพยากรที่ผิดการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ การฉ้อฉลและอื่นๆ

5. ความเสี่ยงทางด้านวิชาการ ประกอบด้วยการกระทำผิดทางวิชาการ การใช้ยาหรือแอลกอฮอล์ในทางที่ผิด การโกง การละเมิดทางเพศ ความปลอดภัยของนักเรียนและอื่นๆ⁷²

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) แบ่งความเสี่ยงออกเป็น 5 ประเภท

1. ความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยผลกระทบของราคาน้ำมันหรือการหยุดชะงักของการจัดส่งหรือจัดหาเป็นการประมาทหรือการคาดการณ์ความต้องการที่มีประสิทธิภาพ การขาด

⁷² Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004** [Online], accessed 22 July 2016. Available from [http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf.4).

ดุลบัญชี อัตราแลกเปลี่ยนทางการเงิน ความเสื่อมถอยของดุลยภาพด้านงบประมาณ และการปรับราคาให้สูงขึ้นหรือการเป็นหนี้สินเกินความจำเป็น

2. ความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงของอากาศ แหล่งที่มาความเจริญจะมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนออกมามากเกินไป ผลกระทบของการสูญเสียน้ำจืดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบเอเชีย ภัยธรรมชาติที่เกิดจากพายุหรือมรสุม ภัยธรรมชาติที่เกิดจากแผ่นดินไหว ภัยธรรมชาติที่เกิดจากอุทกภัยในประเทศ

3. ความเสี่ยงทางด้านสังคม ประกอบด้วย การติดเชื้อโรคในประเทศที่พัฒนา การเจ็บป่วยเรื้อรังในประเทศที่พัฒนา ระบบสังคมมีภาระหนี้สิน

4. ความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย ความล้มเหลวในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงโครงสร้างพื้นฐาน ความเสี่ยงที่ปรากฏเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เป็นหน่วยเล็กที่สุด

5. ความเสี่ยงทางด้านภูมิศาสตร์การเมืองหรือนโยบายแห่งชาติที่อาศัยปัจจัยทางการเมืองและภูมิศาสตร์ เช่น การก่อการร้ายข้ามชาติเป็นความเสี่ยงที่เป็นการโจมตีในอนาคต สงครามการเมืองของสหรัฐอเมริกาหรือระหว่างรัฐ การขาดแคลนความหวังอย่างต่อเนื่อง อาชญากรรมข้ามชาติและคอร์รัปชัน การไม่มีเสถียรภาพในตะวันออกกลาง เป็นต้น⁷³

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าจากความเสี่ยงที่กล่าวมา เพื่อให้การค้นหาความเสี่ยงทางการศึกษามีความครอบคลุมทางการศึกษามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความถี่และแยกความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา โดยแบ่งความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้เป็น 9 ประเภท คือ 1) ความเสี่ยงด้านการเงิน 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน 3) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ 4) ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ 5) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร 6) ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ 7) ความเสี่ยงด้านการทุจริต 8) ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา 9) ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

ความหมายของการจัดการความเสี่ยง

นฤมล สะอาดโณม กล่าวว่า การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) คือ วิธีการ การจัดการที่เป็นไปเพื่อการคาดการณ์และลดผลเสียของความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น⁷⁴

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กล่าวว่า การจัดการความเสี่ยง คือ กระบวนการที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้ง กระบวนการดำเนินการต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินการ ที่ไม่เป็นไปตามแผน

⁷³ Global Risk 2007 : A global Risk Network Report (Switzerland : World Economic Forum, 2007), 6.

⁷⁴ นฤมล สะอาดโณม, การบริหารความเสี่ยงองค์กร. (กรุงเทพฯ: บริษัทฐานการพิมพ์ จำกัด, 2550), 19.

เพื่อให้ระดับของความเสียหายและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับ ที่สามารถยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ⁷⁵

สำนักกำกับและพัฒนาระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวว่า การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) คือ การจัดการปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม รวมทั้งกระบวนการการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อหาปัจจัยเสี่ยงตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้น แล้วสามารถกำหนดกิจกรรมการควบคุมเพื่อลดความเสียหายที่หน่วยงานจะได้รับ หรือให้ ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่หน่วยงานยอมรับได้⁷⁶

สรุปว่า การจัดการความเสี่ยง(Risk Management) คือ การจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม รวมทั้งกระบวนการการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อหาปัจจัยเสี่ยง ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้น แล้วสามารถกำหนดกิจกรรมการควบคุมเพื่อลดความเสียหายที่ หน่วยงานจะได้รับ หรือให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่หน่วยงาน ยอมรับได้

กระบวนการจัดการความเสี่ยง(Risk management process)

กระบวนการจัดการความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการความเสี่ยงจะต้อง เป็น กระบวนการหรือขั้นตอนที่จะควบคุมกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาส ที่จะเกิด ความเสียหาย หรือการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการ ดังนั้นจึงได้มี หน่วยงานต่าง ๆ ได้คิดออกแบบกระบวนการจัดการความเสี่ยงไว้มากมาย ดังนี้

กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดของวิลสัน (Wilson) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การค้นหาความเสี่ยง (Risk Identification) หมายถึง การค้นหาปัญหาต่างๆที่ทำให้เกิดความเสี่ยง กับผู้ใช้บริการที่มีผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมรวมทั้งด้านจิตวิญญาณ โดย การค้นหานี้สามารถที่จะหาข้อมูลได้จากคำร้องเรียนจากผู้ใช้บริการ การสัมภาษณ์ผู้ดำเนินงาน การ ทำรายงานอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น การออกแบบสอบถาม การศึกษาเอกสารตำราต่างๆ
- 2) การวิเคราะห์ ความเสี่ยง (Risk Analysis) หมายถึงการวิเคราะห์ความถี่ ความรุนแรงและความสำคัญของเหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความถี่และความรุนแรงมากน้อยเพียงใด
- 3) วิธีการจัดการ ความเสี่ยง (Risk Treatment) หมายถึง การหากลยุทธ์เพื่อนำมาใช้ในการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยกลยุทธ์ต่างๆที่นำมาใช้จัดการความเสี่ยงนั้นจะต้องสอดคล้องนโยบายและเป้าหมายขององค์กร
- 4) การประเมินผล (Risk Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการจัดการความเสี่ยงว่าสามารถลด

⁷⁵สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553.** สำหรับส่วนราชการระดับกรม(กรุงเทพฯ ,2552), 46.

⁷⁶สำนักกำกับและพัฒนาระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์,**คู่มือ แนวทางการบริหารความเสี่ยงของการปฏิบัติงานในระบบ GFMIS สำหรับผู้บริหารเล่ม 1.** (กรุงเทพฯ:ม.ป.ท., 2552), 4.

อุบัติเหตุหรือความเสี่ยงได้หรือไม่ โดยศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย้อนหลังเพื่อดูผลสำเร็จของการจัดการความเสี่ยงตลอดจนพิจารณาว่าเหตุการณ์ใดยังคงอยู่เพื่อปรับมาตรการการป้องกันหรือลดความเสี่ยงขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับหน่วยงาน⁷⁷

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กล่าวว่า ส่วนราชการต้องมีขั้นตอนการดำเนินการ หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission) คือ

1. การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)
2. การระบุความเสี่ยงต่างๆ (Event Identification)
3. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
4. กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response)
5. กิจกรรมการจัดการความเสี่ยง (Control Activities)
6. ข้อมูลและการสื่อสารด้านการบริหารความเสี่ยง (Information and Communication)
7. การติดตามผลและการเฝ้าระวังความเสี่ยงต่างๆ (Monitoring)⁷⁸

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กล่าวว่า ขั้นตอนในการจัดการความเสี่ยง ดังนี้

1. การจัดตั้งผู้บริหารความเสี่ยง และคณะทำงานบริหารความเสี่ยงขององค์กรขั้นตอนแรก ผู้บริหารพึงปฏิบัติคือ การสร้างความรู้สึกร่วมในงานบริหารความเสี่ยงขององค์กรเพื่อให้บุคคลทุกคนในองค์กรเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อองค์กรแลบุคลากรหลังจากองค์กรได้ทำการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากร ทุกคนให้ความ ร่วมมือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามมาตรการในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรในขั้นตอนต่างๆ จากนั้นองค์กรควรจัดตั้งผู้รับผิดชอบงานบริหารความเสี่ยงซึ่งควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรเป็นอย่างดี และเป็นผู้ที่จะต้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารในหน่วยงานอื่นขององค์กรได้
2. การกำหนดวัตถุประสงค์และขอบข่ายการบริหารความเสี่ยง คณะทำงานบริหาร ความเสี่ยงควรมีส่วนร่วมในการวางขอบข่ายของงานบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างแท้จริง
3. การระบุความเสี่ยง เป็นการระบุเหตุการณ์ใดๆทั้งที่มีผลดี และผลเสียต่อการบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรโดยต้องระบุด้วยว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด เกิดขึ้นอย่างไร และทำไม
4. การประเมินความเสี่ยง เป็นการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยการประเมิน โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย และความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่ได้วางไว้

⁷⁷ Wilson, J. Risk reviews and using risk management strategy. In Danical risk modification : A route to clinic governance? (Oxford : Heinemann,1999).

⁷⁸สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. สำหรับส่วนราชการระดับกรม(กรุงเทพฯ ,2552), 17.

5. การประเมินมาตรฐานการควบคุม เป็นการประเมินกิจกรรมควบคุมที่ควรจะมี หรือมี อยู่แล้วว่าสามารถควบคุมความเสี่ยงที่ หรือปัจจัยเสี่ยงได้เพียงพอหรือไม่ เพียงใด

6. การบริหารความเสี่ยง เป็นการนำกลยุทธ์ มาตรการหรือแผนงานมาใช้ปฏิบัติเพื่อ ลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง หรือลดความเสียหายของผลกระทบที่จะเกิดจากเหตุการณ์ความเสี่ยง

7. การรายงาน เป็นการรายงานผลการบริหารความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการให้ฝ่ายบริหาร รับทราบ และให้ความเห็นชอบดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยง

8. การติดตามและทบทวน เป็นการติดตามของการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยงว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ รวมทั้งทบทวนประสิทธิภาพ ของการบริหารความเสี่ยงเพื่อพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น⁷⁹

ดร. สุนทรายุทธ กล่าวว่า หลักการจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. การวางแผนกลยุทธ์ จะต้องมีการร่างกรอบการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์กรเพื่อที่จะ ได้สนับสนุนการกำกับดูแลกิจการ และการบริหารความเสี่ยงให้ดำเนินไปอย่างดีที่สุด รวมถึงการผนวก กระบวนการความเสี่ยงทั้งจากระดับล่างสู่ระดับบน และจากระดับบนสู่ระดับล่าง มีการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การวิเคราะห์ความเสี่ยง จะต้องพยายามบอกให้ได้ว่าอะไรคือความเสี่ยง รู้จักระบุ คัดเลือก ว่าความเสี่ยงใดเป็นความเสี่ยงที่สำคัญ หรือจำเป็นเพื่อที่จะได้มุ่งเน้น และทำแผนปฏิบัติการต่อไป

3. การควบคุมความเสี่ยง อาจจำเป็นต้องใช้งบประมาณ เพื่อจะปรับปรุงการจัดการ ความเสี่ยง ต้องมีระบบตรวจตราดูแลและรายงานความเสี่ยงที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง⁸⁰

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ กล่าวว่า กระบวนการจัดการความเสี่ยงขององค์กรสามารถกำหนด เป็นขั้นตอนดังนี้ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการจัดการความเสี่ยง เพราะเป็น ปัจจัยที่ผู้ทำหน้าที่ในการจัดการความเสี่ยงหรือบริษัท จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการ ความเสี่ยง โดยกำหนดถึงความต้องการในการจัดการความเสี่ยง และกำหนดเป้าหมายที่ต้องการ ให้เกิดการบรรลุในการจัดการความเสี่ยง

2. การระบุความเสี่ยง เป็นขั้นตอนที่ 2 ของกระบวนการ เป็นขั้นตอนที่ผู้ทำหน้าที่ในการ ระบุถึงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กรหรือบริษัท องค์กรที่ส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ จะมี ปัจจัยเสี่ยงคือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่แน่นอน การขนส่งสินค้าอาจเกิด อันตราย ลูกค้านในประเทศอาจผิดนัดชำระ ฯลฯ ซึ่งปัจจัยเสี่ยงในแต่ละองค์กรก็จะเกิดขึ้นแตกต่างกัน ออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทขององค์กร และขนาดขององค์กรเพราะประเภทขององค์กรที่แตกต่างกันจะมี ลักษณะความเสี่ยงที่แตกต่างกัน

⁷⁹สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, การบริหารความเสี่ยง. (สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ,2551), 14-17.

⁸⁰ดร. สุนทรายุทธ, การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา. (กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด,2550), 38-41.

3. การประเมินความเสี่ยง ในขั้นตอนนี้เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญ เพราะการที่บริษัทหรือองค์กรใดๆ จะเลือกวิธีใดในการป้องกันความเสี่ยง บริษัทนั้นจะต้องทราบถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ว่ามีโอกาสในการเกิดขึ้นเท่าใด เพื่อที่จะได้เลือกใช้เครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงได้ถูกต้อง เพราะวิธีการแต่ละวิธีในการป้องกันความเสี่ยงนั้น มีต้นทุนและวิธีการที่แตกต่างกัน การเลือกวิธีการ หรือแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงที่ถูกต้องจะทำให้บริษัทเกิดความสมดุล

4. การศึกษาถึงผลกระทบ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ยากและสำคัญที่สุดของการบริหาร ความเสี่ยง เพราะบริษัทจะต้องทำการประเมินปัจจัยเสี่ยงที่ละปัจจัย ปัจจัยใดจะมีผลกระทบมากที่สุด ต่อองค์กรเพียงใด ปัจจัยที่มีผลกระทบมากที่สุดจะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน แต่ปัจจัยที่มีผลกระทบน้อย นั้นก็ไม่สามารถละเลยได้เช่นกัน แต่การศึกษาถึงผลกระทบนี้จะทำให้ธุรกิจทราบว่าแต่ละปัจจัย เสี่ยงจะมีผลกระทบต่อองค์กรร้ายแรงเพียงใด ผู้บริหารจะนำขั้นตอนนี้ไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจ เพราะการบริหารความเสี่ยงนั้นบางครั้งมีต้นทุนสูง ถ้าหากนำมาใช้กับความเสี่ยงที่มี ผลกระทบต่อธุรกิจน้อย อาจเกิดความไม่คุ้มค่า

5. การจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยง ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการวางแผนในการจัดการความเสี่ยง และการลงมือปฏิบัติในการจัดการความเสี่ยง และการลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นขั้นตอน ธุรกิจจะต้องมีการวางแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดถึงแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นขั้นตอน ว่าความเสี่ยงใดจะต้องทำการบริหารก่อนหลัง แต่การจัดการความเสี่ยงนั้นจะไม่สามารถกระทำแต่เพียงอย่างเดียวโดยลาพัง หรือการจัดการความเสี่ยงนั้นไม่สามารถมองปัญหาเดียวได้ (Silo View) การจัดการความเสี่ยงจะต้อง มองภาพรวมขององค์กร และลงมือแก้ไขอย่างพร้อมเพียงกัน แต่อาจกำหนดเป็นขั้นตอนก่อนหลังได้

6. การรายงานและติดตามผล เป็นการศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ไขและการป้องกัน ความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร ว่าประสบผลสำเร็จในการป้องกันความเสี่ยงเพียงใด และการป้องกันความเสี่ยงนั้นเป็นไปตามแผนหรือไม่

7. การประเมินผลแผนการจัดการความเสี่ยง และแก้ไขแผนในการป้องกันความเสี่ยง เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ต่อเนื่องจากการรายงานและติดตามผล ว่าแผนที่ได้วางไว้นั้นเป็นไปตามขั้นตอน และประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผนในการป้องกันความเสี่ยง ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนใหม่ เพื่อรองรับได้กับสถานการณ์จริง⁸¹

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเพื่อให้สอดคล้องกับระบบทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยส่วนใหญ่ดำเนินการตามกระบวนการ PDCA และในการวิจัยครั้งนี้จะนำขั้นตอนกระบวนการจัดการความเสี่ยงตามแนวคิดของวิลสัน (Wilson) มาใช้ในการจัดการความเสี่ยง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

⁸¹กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ:เพียร์สันเอดดูเคชั่น อินโดไชน่า, 2554), 43.

ประโยชน์ของการจัดการความเสี่ยง

การจัดการความเสี่ยงมีประโยชน์มากมาย มีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ในการจัดการความเสี่ยงไว้ดังนี้

สโนว์ เถาซารี กล่าวว่า ประโยชน์ของการจัดการความเสี่ยง คือ การจัดการความเสี่ยงช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ลดอุปสรรคหรือสิ่งที่ไม่คาดหวังที่อาจเกิดขึ้นทั้งในด้านผลกำไรและการปฏิบัติงาน ป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรขององค์กร และสร้างความมั่นใจในการรายงานและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การบริหารความเสี่ยงจึงมีประโยชน์ที่สำคัญคือ

1. ลดความสูญเสียและสิ่งที่ไม่คาดหวังจากการดำเนินงาน การบริหารความเสี่ยงช่วยให้องค์กรตระหนักถึงเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในทางเสียหาย ประเมินความเสี่ยง และกำหนดวิธีจัดการ ดังนั้นจึงลดสิ่งที่ไม่คาดหวังและการสูญเสียต่อธุรกิจ

2. สร้างโอกาส การพิจารณาเหตุการณ์ทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กรโดยไม่จำกัดเฉพาะความเสี่ยงที่เป็นความเสียหายช่วยให้ผู้บริหารสามารถบ่งชี้และใช้ประโยชน์จากเหตุการณ์ในเชิงบวกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น⁸²

การนำระบบบริหารความเสี่ยงมาใช้ในกระบวนการบริหารการศึกษา การจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา

ธร สุนทรายุทธ กล่าวว่า การบริหารจัดการความเสี่ยงที่เป็นระบบนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย ในหน่วยงานซึ่งต้องถือว่าเป็นกิจกรรมของทุกคน ในองค์กรผู้บริหารจะต้องสร้างความเข้าใจให้ทุกคนตระหนักถึงภัยวิกฤต ความเสี่ยง ทุกคนต้องทำ ทำเป็นประจำและทำอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจน หลักการบริหารความเสี่ยง จะต้อง มี

1. การวางแผนกลยุทธ์
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยง
3. การควบคุมความเสี่ยง

ในการดำเนินงานปฏิบัติการจัดการความเสี่ยง จะได้มาจากฝ่ายและองค์การมาช่วยกัน ประเมินความเสี่ยงต่างๆ แล้วจัดลำดับว่า อะไรเป็นความเสี่ยง ระดับมากน้อยเพียงใด รุนแรงแค่ไหน เพื่อนำความเสี่ยงนั้นๆ มาบริหารจัดการก่อนหลัง การพิจารณาตัวควบคุมความเสี่ยงทำให้เห็นสภาพการบริหารความเสี่ยงในองค์กรว่ามีกำหนดอย่างไร การทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง โดยเรียงจากลำดับว่าอะไรมาก่อนอะไรมาหลัง เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการบริหารความเสี่ยงที่มีรายละเอียดในเชิงปฏิบัติการ สามารถนำไปใช้ได้จริงในหน่วยงาน⁸³

⁸²สโนว์ เถาซารี, แนวทางปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการความเสี่ยง.

[Online].Accessed28March2011.Available from

http://www.thailandindustry.com/home/FeatureStory_preview.php?id=11688§ion=9.

⁸³ธร สุนทรายุทธ, การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา. (กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด,2550), 36.

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย ท้องที่เขตปกครองกรุงเทพมหานคร จำนวน 23 เขต ได้แก่ เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ทุ่งครุ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ราชบุรีบูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่และหนองแขม โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารหอประชุมพญาไท ถนนศรีอยุธยาซอย 5 เขตราชเทวี และโรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม เขตภาษีเจริญ แบ่งกลุ่มโรงเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เตรียมอุดมศึกษา สายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ สวนกุหลาบวิทยาลัย วัดสังเวช วัดสระเกศ วัดราชบพิธ เภยจุมราชาลัยในพระบรมราชินูปถัมภ์ มัธยมศึกษา เทพศิรินทร์ และไตรมิตรวิทยาลัย

กลุ่มที่ 2 สามเสนวิทยาลัย สตรีวิทยา ศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ สันติราษฎร์วิทยาลัย มัธยม วัดมกุฏกษัตริย์ โยธินบูรณะ ราชันนทาจารย์ (สามเสนวิทยาลัย 2) ราชวินิตมัธยม วัดน้อยนพคุณ วัดบวรนิเวศ วัดราชาธิวาส มัธยมวัดเบญจมบพิตร สุวรรณสุทธารามวิทยา และศิลาจารย์พิพัฒน์

กลุ่มที่ 3 มัธยมวัดนายโรง วิมุตยารามพิทยากร มัธยมวัดดุสิตาราม สตรีวัดระฆัง วัดบวรมงคล สุวรรณารามวิทยาคม อุบลรัตน์ราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพฯ สวนอนันต์ ฤทธิรงค์รอน ชิโนรส วิทยาลัย และทวีธาภิเศก

กลุ่มที่ 4 มหรรณพาราม ทีปังกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ ทีปังกรวิทยา พัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระราชูปถัมภ์ สุวรรณพลับพลาพิทยาคม นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธ มณฑล โปธิสารพิทยากร มัธยมวัดดาวคะนอง วัดอินทาราม ธนบุรีวรเทพีพลารักษ์ วัดราชโอรส และ ศึกษานารี

กลุ่มที่ 5 บางมดวิทยา สีสุขหวาดจวนอุปถัมภ์ วัดพุทธบูชา อิสลามวิทยาลัย แห่งประเทศไทย แฉงร้อนวิทยา บางปะกอกวิทยาคม สวนกุหลาบวิทยาลัยธนบุรี พิทยาลงกรณ์ พิทยาคม ทวีธาภิเศก 2 ศึกษานารีวิทยา มัธยมวัดสิงห์ และรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน

กลุ่มที่ 6 ราชวินิตบางแคปานขำ วัดรางบัว มัธยมวัดหนองแขม ปัญญาवरคุณ ไชยฉิมพลี วิทยาคม วัดประตู่ในทรงธรรม จันทรประดิษฐารามวิทยาคม สตรีวัดอัปสรสวรรค์ วัดนวลนรดิศ และ นวลนรดิศ วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเศก⁸⁴

⁸⁴ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การศึกษา. 5 May 2018 [Online], Access 10 June 2560. Available from http://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=101701

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน ปีการศึกษา 2559 จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
1	10	858	18,273
2	14	1,126	23,327
3	11	634	13,280
4	11	763	18,740
5	11	962	23,102
6	10	607	15,441
รวม	67	4,950	112,073

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา.

5 May 2018 [Online], Access 10 June 2560. Available from http://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=101701

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดวงใจ ช่วยตระกูล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยง ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการเงิน ด้านความมั่นใจทางการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการความปลอดภัย โดยปัจจัย ความเสี่ยงของสถานศึกษาในเมือง นอกเมืองและในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงด้านการเรียนการสอนควรใช้วิธีการบริหารความเสี่ยง โดยการควบคุม และหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงรวมถึงถ่ายโอนความเสี่ยง ปัจจัยความเสี่ยงด้านการเงินควรใช้ วิธีการบริหารความเสี่ยงโดยการควบคุมและหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยง ปัจจัยความเสี่ยง ด้านความมั่นใจทางการศึกษา ควรใช้วิธีการควบคุมและหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงรวมถึง การมีส่วนร่วมของภาคีคือ ชุมชน ผู้ปกครองและผู้ประกอบการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมควร ใช้วิธีการบริหารความเสี่ยง โดยการควบคุมและหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงรวมถึงถ่ายโอนความเสี่ยง ปัจจัยความเสี่ยงด้านการบริหารการจัดการความปลอดภัยควรใช้วิธีการควบคุมและ หามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงรวมถึงการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรใน สถานศึกษา ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง⁸⁵

วินัย เวียงลอ วิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่แฮเหนือ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภารกิจเกิดจาก

⁸⁵ดวงใจ ช่วยตระกูล, การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญาวุฒยับัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร,2551), 23.

กิจกรรมเร่งด่วนของการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือกิจกรรมใหม่ของชุมชนที่โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม และงานจัดเลี้ยงต่าง ๆ ที่เกิดจากวัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนต้องหางบประมาณสนับสนุนจากองค์กรอื่นมากขึ้น และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงินที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายของผลกระทบที่เกิดขึ้น ความถี่และการจัดลำดับของการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภารกิจ พิจารณาโดยใช้การนับจำนวนครั้งของภารกิจที่ปฏิบัติ และภารกิจที่เกิดจากการสั่งการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำหรับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ในด้านการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงโรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน ส่วนด้านการลดความเสี่ยง โรงเรียนควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านการเงินและบัญชีมาปฏิบัติหน้าที่โดยตรง ปฏิบัติงานด้านการเงินให้เป็นระบบถูกต้องตามระเบียบ สำหรับการยอมรับความเสี่ยง ควรจัดสรรงบประมาณสำรองให้ภารกิจที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ให้บรรลุผลสำเร็จ และไม่พบการดำเนินงานในการถ่ายโอนความเสี่ยงส่วนการควบคุมภายในโรงเรียน ควรดำเนินงานให้เป็นระบบ และสามารถควบคุมการปฏิบัติงานการเงินของโรงเรียนได้⁸⁶

ชญาณี นาดัน วิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความเสี่ยงด้านการเงินอันดับแรกคือ การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ อันดับที่ 2 คือ การจัดหาเอกสารการเงินและการเบิกจ่ายเงินโดยขาดการศึกษา ระเบียบและแนวปฏิบัติ และอันดับที่ 3 คือ การจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ส่วนด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน มีสาเหตุเกิดจากบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง และเกิดจากการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้โรงเรียนดำเนินการกิจกรรมเร่งด่วน สำหรับด้านผลกระทบของความเสี่ยงด้านการเงิน ทำให้กิจกรรมและงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ด้านการประเมินความเสี่ยงด้านการเงิน โดยใช้การนับจำนวนครั้งที่ปฏิบัติ การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการมีความเสี่ยงสูง ส่วนการจัดทำเอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงินโดยขาดการศึกษา ระเบียบและแนวปฏิบัติมีความเสี่ยง ปานกลาง และการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุมีความเสี่ยงปานกลาง นอกจากนั้นด้านการประเมินตัวเลือก ในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบในการใช้เงิน สำหรับการควบคุมความเสี่ยง ควรสรรหาบุคคลที่มีประสบการณ์และเข้าใจในระเบียบว่าด้วยการเงิน บัญชี และพัสดุมาปฏิบัติงานในโรงเรียน ส่วนการคงไว้ซึ่งความเสี่ยง ในกรณีที่ความเสียหายไม่สามารถหลีกเลี่ยงและควบคุมได้ โรงเรียนต้องยอมรับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นและจัดการได้ นอกจากนั้นในการถ่ายโอนความเสี่ยง เมื่อโอกาสของความเสี่ยงมีสูงโรงเรียนต้องเลือกถ่ายโอนความเสี่ยงไปสู่บุคคลหรือหน่วยงานอื่น และด้านการติดตามผล มีการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบด้านการเงิน สำหรับข้อเสนอแนะ ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

⁸⁶ วินัย เวียงล่อ, การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่แฮเหนือ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), ง - จ.

ทุกคนควรร่วมมือกันในการกำกับติดตามตรวจสอบด้านการเงินอย่างต่อเนื่องเพราะเมื่อพบกับความเสี่ยงจะได้รับดาเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง⁸⁷

สุกิจ กริเจริญ วิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยงในการบริหารโรงเรียนกวดวิชา พบว่า ปัจจัยบุคคลในด้าน อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ด้านการบริหารโรงเรียนกวดวิชาต่างกันไม่มีผลต่อปัจจัยเสี่ยงในการบริหารโรงเรียนกวดวิชาแตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงิน การบริหารนวัตกรรมเทคโนโลยี และการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมแล้ว มีระดับปฏิบัติปานกลาง โดยพบว่า ระดับปฏิบัติการบริหารการเงิน และการบริหารนวัตกรรม เทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารต่างกันมีผลต่อปัจจัยเสี่ยงในการบริหารโรงเรียนกวดวิชาแตกต่างกัน หรือไม่ พบว่า ปัจจัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงิน การบริหารนวัตกรรมเทคโนโลยี และการบริหารงานวิชาการ ต่างกันมีผลต่อปัจจัยเสี่ยง ในการบริหารโรงเรียนกวดวิชาแตกต่างกัน⁸⁸

ณัชชัญญา ปัทมทัตตานนท์ วิจัยเรื่องการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานี พบว่า การจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 การจัดการความเสี่ยงส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.01⁸⁹

สุรีย์ลักษณ์ สาระฤทธิ์ วิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับความเสี่ยงด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับ คือ ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนของครู ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และด้านคุณลักษณะของครู แนวทางการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน พบว่า ควรมีการควบคุมและหามาตรการในการป้องกัน โดย ด้านลักษณะของครู ควรเน้นเกี่ยวกับ 1) การทำวิจัยในชั้นเรียน 2) การสอนตรงตามความถนัดของครู และ 3) การวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดการเรียน

⁸⁷ ชญานี นาดัน, การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง อาเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานการ ค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2551), ง – จ.

⁸⁸สุกิจ กริเจริญ, การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยงในการบริหารโรงเรียนกวดวิชา. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร,2552), 84-89.

⁸⁹ณัชชัญญา ปัทมทัตตานนท์, การจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ ศศม.สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,2553), 102-110.

การสอนของครู ควรเน้นเกี่ยวกับ 1) การสอนให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 2) การนำผลงานวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู ควรเน้น 1) โอกาสในการเรียนรู้นอกโรงเรียน 2) การใช้แหล่งเรียนรู้อย่างทั่วถึง และ 3) การจัดสรรพาหนะสำหรับการเดินทางไปเรียนรู้นอกโรงเรียนอย่างเพียงพอ⁹⁰

อารีรัตน์ รอบคอบ วิจัยเรื่อง การดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า 1. การดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน โดยการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านกิจกรรมการ ควบคุม และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ที่มีขนาดต่างกันมีการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.แนวทางพัฒนาการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ควรพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย มีการมอบหมายงานอย่างเหมาะสม พัฒนาทักษะ ความรู้ของบุคลากรที่รับผิดชอบ พัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ตลอดจนสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ⁹¹

นัธวดี สมศรี วิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนบ้านสันติธรรม พบว่า โรงเรียนบ้านสันติธรรมมีสภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคลทั้ง 6 ด้าน 1) ด้านนโยบายการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โรงเรียนใช้การควบคุมความเสี่ยง โดยการติดตาม นิเทศ ให้ความรู้ แนวปฏิบัติ และกำกับดูแล ให้เป็นไปตามนโยบาย เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและยอมรับความเสี่ยงจากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากนโยบาย 2) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง โรงเรียนใช้การควบคุมความเสี่ยง โดยใช้การดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ถูกต้อง 3) ด้านการพิจารณาความดีความชอบและสิทธิประโยชน์ โรงเรียนใช้วิธีการควบคุมความเสี่ยง โดยมีเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีแบบประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ มีกระบวนการดำเนินการที่เป็นธรรม โปร่งใส และยอมรับความเสี่ยงที่เกิดจากผลการพิจารณานั้น 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนใช้การควบคุมความเสี่ยง โดยมุ่งประมาณ และแผนการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนา อบรมและศึกษาดูงาน และมีการควบคุม กำกับ

⁹⁰ สุรีย์ลักษณ์ สารฤทธิ, การบริหารความเสี่ยงด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. (วารสารศาสตรศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553), 143.

⁹¹ อารีรัตน์ รอบคอบ, การดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2553), 86-90.

ติดตามโดยการนิเทศ 5) ด้านบุคลากรสัมพันธ์โรงเรียนใช้การควบคุมความเสี่ยง โดยมีการทำงานแบบมีส่วนร่วมและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างครูผู้สอน แต่กับผู้บริหารมีน้อย และยอมรับความเสี่ยงจากสไตล์การทำงานของผู้บริหารที่ค่อนข้างเข้มงวด ขาดบรรยากาศการสื่อสารที่เน้นการสร้าง ความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน และไม่ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ ร่วมกันระหว่างบุคลากรทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 6) ด้านวัฒนธรรมและค่านิยมเดิมโรงเรียนใช้การควบคุมความเสี่ยง โดยการติดตามควบคุมกำกับ นิเทศ ให้คำปรึกษาให้ความรู้ความตระหนักและเข้ารับการศึกษาอบรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁹²

ทิวสุตา ศรีสุระพลกิจ วิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษาโรงเรียนอมตวิทยา พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา โรงเรียนอมตวิทยามีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี การศึกษาทำให้มีความเสี่ยงด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้เนื่องจากโรงเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรทุกปีการศึกษา ทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ขาดความต่อเนื่อง 2) ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนอมตวิทยา มีความเสี่ยงด้านครูไม่ได้จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม แผนที่จัดทำไว้แต่สอนตามรูปแบบเดิมๆที่เคยปฏิบัติมา และครูไม่ได้นำสื่อหลากหลายประเภทเข้ามา ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากขาดความชำนาญในการใช้สื่อ 3) ด้านการนิเทศ การศึกษา โรงเรียนอมตวิทยามีความเสี่ยงในด้านการนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามปฏิทินการนิเทศ เนื่องจากโรงเรียนมีกิจกรรมภายนอกเข้ามาแทรก การนิเทศต้องเลื่อนหรือถูกยกเลิกการนิเทศไป ทำให้การนิเทศขาดความต่อเนื่อง ขาดข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียน การสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โรงเรียนอมตวิทยามีความเสี่ยงในเรื่อง การเก็บรวบรวม ผลการวัดและประเมินมาวิเคราะห์หาค่าอย่างจริงจัง แต่มีเพียงการนำผลการเรียนมาประมาณค่า เท่านั้น ทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อไปปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนไม่ชัดเจน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา การศึกษา โรงเรียนอมตวิทยา มีความเสี่ยงด้านการทำวิจัยแบบเต็มรูปแบบและนำผลวิจัยไปใช้ เนื่องจากบุคลากรยังขาดความตระหนัก ถึงความสำคัญของการทำวิจัย ทำให้ไม่สามารถนำผลการวิจัย ไปพัฒนาการเรียนการสอนได้เต็มศักยภาพได้⁹³

พิทักษ์ ทองแผ้ว วิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนในฝัน เขตภาคกลาง พบว่า การบริหารงบประมาณตามองค์กรสมรรถนะสูงในโรงเรียนในฝันเขตภาคกลาง อยู่ในระดับมาก ความเสี่ยงในการบริหารงบประมาณตามหลักองค์กรสมรรถนะสูงโรงเรียนในฝันเขต ภาคกลางส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงมี 2 ประเภท คือปัจจัยภายใน

⁹² นัธวุฒิ สมศรี, การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนบ้านสันติธรรม. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554), ก - ข.

⁹³ ทิวสุตา ศรีสุระพลกิจ, การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนในจังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษาโรงเรียนอมตวิทยา. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยลัยขอนแก่น, 2554), ก - ข.

โรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้ทำหน้าที่การเงิน พัสดุ ด้านธรรมชาติของงาน ปัจจัยภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านร้านค้า/ด้านผู้รับเหมา ด้านหน่วยงานต้นสังกัด ด้านหน่วยงานภายนอก ด้านระเบียบการเงิน พัสดุ แนวทางในการบริหารเพื่อลดความเสี่ยงในการบริหารงานงบประมาณตามหลักองค์การสมรรถนะสูงในโรงเรียนในฝันเขตภาคกลาง ส่วนใหญ่เป็นการบริหารความเสี่ยงด้วยการลด/ควบคุมความเสี่ยง กระจายความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงความเสี่ยง⁹⁴

สาลินี มีเจริญ วิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเสี่ยงในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารสตรีตามภารกิจหลัก 4 ด้าน เรียงตามลำดับก่อนหลังได้แก่ (1) ด้านงบประมาณ (2) ด้านวิชาการ (3) ด้านบริหารทั่วไป และ (4) ด้านบริหารงานบุคคลตามลำดับ กลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สพฐ. มี 2 ระดับ คือ กลยุทธ์ระดับนโยบาย มีจำนวน 9 ข้อ และกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ มีจำนวน 43 ข้อ สำหรับกลยุทธ์ระดับนโยบาย ได้แก่ (1) การพัฒนาบุคลากรด้านการเงิน การบัญชี และงานพัสดุให้มีประสิทธิภาพ (2) การส่งเสริมคุณภาพของงานแผนงานและงานสารสนเทศ (3) การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นในโรงเรียน (4) การเร่งรัดจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (5) การส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (6) การพัฒนาและปรับปรุงอาคารสถานที่ให้ทันสมัยและปลอดภัย (7) การสร้างความเป็นเลิศของงานพยาบาล งานประชาสัมพันธ์ งานสารบรรณและงานธุรการ (8) การสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารงานบุคคล และ (9) การพัฒนาบุคลากรด้านกฎหมายและสิทธิเด็ก⁹⁵

สาวิตรี จัวนหอม วิจัยเรื่อง ปัจจัยความเสี่ยงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า 1. ปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ปัจจัยความเสี่ยงด้านวัสดุทรัพยากร ปัจจัยความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ปัจจัยความเสี่ยงด้านปัญหาเศรษฐกิจ ปัจจัยความเสี่ยงต่อผลผลิตและบริการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านบุคลากร ปัจจัยความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี ปัจจัยความเสี่ยงด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยความเสี่ยงในโครงสร้างนโยบายสถานศึกษา ยกเว้นปัจจัยความเสี่ยงด้านการเมืองและกฎหมายมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับปานกลาง 2. ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตได้ดังนี้ คุณภาพโดยทั่วไป ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วน ด้านการขาดงาน และการออกกลางคันของ

⁹⁴พิทักษ์ ทองแม่, การบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนในฝัน เขตภาคกลาง. (วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 23 ฉบับที่ 3 มิถุนายน – กันยายน 2555), 218-219.

⁹⁵สาลินี มีเจริญ, การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2556), 46 – 47.

นักเรียน อยู่ในระดับน้อย 3. ปัจจัยความเสี่ยงกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁶

กัญญา ฤทธิ์สาคร วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี พบว่าการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้านการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01⁹⁷

ช่อผกา บรรทะโก วิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอธาดูปทุม จังหวัดนครพนม พบว่า (1) การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของสถานศึกษาและประสพการณ์ต่อการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน(3) สถานศึกษาประเภทต่างกั้มีการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (4) ผู้บริหารและครูที่มีประสพการณ์ต่างกั้มีความคิดเห็นว่ามีการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁸

ยุวดี ไชยนิจ วิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า 1.สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับ “น้อย” เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการดำเนินการ ด้านการเตรียมการ และด้านการรายงาน ส่วนระดับผลกระทบต่อสถานศึกษาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านดำเนินการ ด้านเตรียมการ และด้านรายงาน 2.ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ควรมีการควบคุม

⁹⁶ สาวิตรี งามหอม, ปัจจัยความเสี่ยงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2556), 106-114.

⁹⁷ กัญญา ฤทธิ์สาคร, ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ ศศม. สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,2557), 3.

⁹⁸ ช่อผกา บรรทะโก, การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอธาดูปทุม จังหวัดนครพนม. (การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม,2557), 76.

ความเสี่ยง โดยการควบคุม/ปรับปรุง/ออกแบบการทำงานใหม่ โดยด้านการเตรียมการ ควรเน้นเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักและการสนับสนุนในการอบรม สัมมนา ด้านการดำเนินการ ควรเน้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องและการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา งานและด้านการรายงานควรเน้นเกี่ยวกับการรายงานผลการประเมินต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง⁹⁹

งานวิจัยต่างประเทศ

เวสเตอร์แมน (Westerman) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่อความจำเป็นในคุณค่ากลยุทธ์ทางธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่าความเสี่ยง ทางด้านเทคโนโลยี มี 6 ด้านด้วยกันคือ

1. เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วยการบริหารองค์ประกอบต่างๆ เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ระดับมาตรฐาน อายุและเทคโนโลยี
2. ประโยชน์การใช้และข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วยความสอดคล้องของข้อมูล ระดับ ของข้อกำหนด ความซับซ้อนของโครงสร้าง
3. บุคคลและทักษะ ประกอบด้วยการหมุนเวียน การวางแผนทางด้านทักษะ การอบรม การรับคนใหม่ ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ
4. ผู้จำหน่ายและหุ้นส่วนอื่นๆประกอบด้วยวิธีการใช้ / มาตรฐาน การยอมรับความเสี่ยง ของลูกค้า
5. นโยบายและกระบวนการ ประกอบด้วยการควบคุมโครงสร้าง ระดับมาตรฐาน ระดับความรับผิดชอบ

6. องค์กร ประกอบด้วยโครงสร้างองค์กรการตัดค่าใช้จ่าย/ต้นทุนกระบวนการ กองทุน¹⁰⁰

ดอร์ฟแมน,เฟอร์กูสัน (Dorfman & Ferguson) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบหลักสูตรในการบริหารความเสี่ยงและการศึกษาเกี่ยวกับการประกัน พบว่า การบริหารจัดการความเสี่ยงและการศึกษาประกันภัยหลายหลักสูตรอ้างอิงมุมมองพื้นฐานด้านการศึกษา RMI รวมถึงองค์ประกอบสำคัญ การบริหารจัดการความเสี่ยง ผลประโยชน์ลูกจ้าง คณะ RMI ตามด้วยประชากรที่มีความแตกต่างรวมถึงเพศด้วย ตำแหน่ง สถานภาพ ประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการปริญญาโท คณะกรรมการฝ่ายบริหารที่มีประสบการณ์ ด้านการค้า เศรษฐกิจหรือเศรษฐศาสตร์ กฎหมายตามสัญญาและการตลาด หลักสูตรการขาย แยกหลักสูตรตามแนวRMI และความสัมพันธ์

⁹⁹ ยูวดี ไชยนิจ, การบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,2557), 115-119.

¹⁰⁰ George Westerman.(2006). “IT Risk Management:From IT Necessity to Strategic Business Value”, Center for information systems research, Sloan School of Management(December 2006), 336.

ของหลักสูตรจะต้องกำหนดประโยชน์ที่ได้รับ สร้างความสนใจในการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรือ
 คงแผนการเรียนแบบ RMI ไว้และพัฒนาส่วนที่มีประโยชน์ให้ดีขึ้น¹⁰¹

จง (Jong) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย พบว่า
 ความเสี่ยงในระดับมหาวิทยาลัยและวิจัยพื้นฐานในการจัดประเภทความรู้ความเข้าใจ 3 ประเภท
 ประโยชน์ที่จะเกิดกับความรู้ ความคิด ความสนใจที่ง่ายกว่าในการมองเห็นความเสี่ยงในการศึกษา
 ระดับมหาวิทยาลัย อะไรคือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสังคม(สังคมขนาดเล็ก) และอะไรคือ
 ความเสี่ยงต่อการสร้างพื้นฐานการศึกษาที่ไม่ได้เกิดจากความแตกต่างด้านปัจจัยภายในองค์กรอื่น
 (การศึกษาภายในองค์กร) ผลลัพธ์จากการสำรวจด้วยการแจกแบบสอบถาม ประชุม และสัมภาษณ์
 พบว่า สถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยยังไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องประจักษ์มีนโยบายผสมผสาน
 ด้านความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัยและนักศึกษาที่มีขอบเขตจำกัดต่อการรับรู้ความแตกต่าง
 ระหว่างตัวแปรมากที่สุด น้อยที่สุดต่อความเสี่ยงที่เกิดขึ้นภายในสิ่งแวดล้อมโดยไม่มีกำบัง¹⁰²

แมคคาธี (Maccarthy) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธุรกิจประกันภัยการศึกษาความเสี่ยงต่อการ
 บริหาร พบว่า การพัฒนาในการบริหารความเสี่ยงที่มหาวิทยาลัยและแผนการประกันภัยโรงเรียนเป็น
 ที่ปรับเปลี่ยน เพื่อประชุมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรม การพัฒนาร่วมกันระหว่าง
 นักศึกษาอเมริกา ที่มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นด้านความเสี่ยงการบริหารจัดการ การประกันภัยและ
 การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ การหาค่าสถิติประกันภัย ในนิวยอร์ก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว
 300 คนที่ร่วมกันศึกษาและกำลังศึกษาอยู่ และพัฒนาเพื่อเพิ่มความแน่นอนกว่า 5 ปีที่ผ่านมา
 โรงเรียนคือองค์กรที่ต้องการการปรับเปลี่ยนและทันสมัยกับโปรแกรมการเรียนเพื่อนำไปสู่การ
 เปลี่ยนแปลงอันดับหนึ่งในด้านอุตสาหกรรม¹⁰³

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การจัดการ
 ความเสี่ยงในสถานศึกษาเกิดจากปัจจัยต่างๆหลายด้านที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการความเสี่ยง ใน
 สถานศึกษา เช่น ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินการ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เป็น
 ต้น การที่จะทำให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลจะต้องมีการจัดการกับความเสี่ยง เพื่อ
 เป็นการป้องกันมิให้เกิดความสูญเสียหรือไม่ประสบผลสำเร็จ เช่น มีการวางแผนในการจัดการความ
 เสี่ยง มีการประเมินความเสี่ยง ระบุได้ว่าอะไรเป็นความเสี่ยง การควบคุม ป้องกันความเสี่ยงที่จะ

¹⁰¹ Dorfman, S.M., & Ferguson, L. W., & Ferguson D.T. (2006) **Curriculum design in risk management and insurance education.** Journal of Insurance Issues Norhridge, 29(2),20, Retrieved February 21,2009, from <http://proquest.umi.com/pqdweb=PQD>.

¹⁰² W. Jong, "Risk management in higher education and research in Netherlands" **Journal of Contingencies and Crisis Management**, Oxford, 14(3)2006, 142.

¹⁰³ C. Maccarthy, **Risk management education evolves.** Business Insurance. Chicago,42(19),2, Retrieved February 21, Accessed 2 Feb.2016 Available from <http://proquest.umi.com/pqdwebweb=PQD>.

เกิดขึ้น มีการตรวจตรา การรายงานผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกันทุกด้าน เพื่อนำสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

สรุป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่ามีความเสี่ยงหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางด้านความเสี่ยงของ ดร. สุนทรายุทธ มหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) คณะกรรมการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายในองค์กร (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO)) สถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at Work) และสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) มาเป็นแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จากการศึกษาลักษณะแนวคิด ทฤษฎี พบปัจจัยความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 9 ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ความเสี่ยงด้านการทุจริต ความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม จากปัจจัยเสี่ยงด้านต่างๆแสดงให้เห็นถึงปัจจัยความเสี่ยงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทำให้สามารถระบุได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและเป็นทิศทางในการหาความเสี่ยงเพิ่มเติมรวมไปถึงประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์และการจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้มีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 3) แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้สถานศึกษา เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ประชากรเป็นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 67 แห่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 60 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 1 คน รวม 180 คน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขั้นตอนการรายงานผลการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียด และวิธีการในการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการเตรียมโครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี วารสาร ข้อมูลสถิติ เอกสารทางวิชาการ อินเทอร์เน็ต วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง บทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาจัดทำโครงร่างงานวิจัย แก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและเสนอขออนุมัติโครงร่างงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) สำหรับเก็บรวบรวมเสนอให้ที่ปรึกษาและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา เสนอเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม จากนั้นปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือ นำเครื่องมือที่ปรับปรุงจากการเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาความเชื่อมั่น และปรับปรุงเพิ่มเติมแล้วนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาต่างๆที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยเสนอต่อ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามที่ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิต วิทยาลัยเพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บและรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่มีแผนแบบการวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสถานการณ์ ไม่มีการทดลอง (The One Shot, Non-Experimental Case Study) แสดงเป็นแผนผัง (Diagram) ดังนี้

เมื่อ	R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน

(Krejcie and Morgan)¹⁰⁴ ได้จำนวน 60 แห่ง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามกลุ่มสถานศึกษาซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม/จัดกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่ม ตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. สุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
3. กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 180 คน ในตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ลำดับ	กลุ่มโรงเรียน	ประชากร (แห่ง)	กลุ่มตัวอย่าง (แห่ง)	ผู้ให้ข้อมูล(คน)			รวม
				ผู้อำนวยการสถานศึกษา	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	ครู	
1	กลุ่ม 1	10	9	9	9	9	27
2	กลุ่ม 2	14	12	12	12	12	36
3	กลุ่ม 3	11	10	10	10	10	30
4	กลุ่ม 4	11	10	10	10	10	30
5	กลุ่ม 5	11	10	10	10	10	30
6	กลุ่ม 6	10	9	9	9	9	27
รวม		67	60	60	60	60	180

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งจากการที่ได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีตัวแปร ดังนี้

2.1 ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงในการจัดสรรงบประมาณ การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายรายหัว การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงินกับผลที่ได้รับ เงิน

¹⁰⁴Robert V. Krejcie, and Daryle W. Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities", *Journal for Education and Psychological Measurement*, No.3 (November 1970), 608.

เยี่ยม การจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินและลงทะเบียนครุภัณฑ์ การจัดทำรายงานการขอซื้อ ขอจ้าง การเขียนเช็คสั่งจ่าย

2.2 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบหรือเหตุการณ์ภายนอก

2.3 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์แผนดำเนินงานและนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก

2.4 ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

2.5 ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความลับของข้อมูล ข้อตกลงในสัญญา รายงานหลักฐานเอกสาร การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

2.6 ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความขัดแย้ง การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิงที่ผิด การแบ่งแยก การรบกวน การใช้อำนาจแก้อุทธรูติมิตร ความไม่เหมาะสมของผู้บังคับบัญชา การใช้เวลาในทางที่ผิด ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน

2.7 ความเสี่ยงด้านการทุจริต หมายถึง หลักฐานทางการเงินสูญหาย เอกสารทางการเงินถูกปลอมแปลง การทุจริตทางการบริหารจัดการ การกระทำของผู้บริหารที่ทุจริตไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตน และการนำทรัพย์สินไปใช้ส่วนตัว

2.8 ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องของการร้องเรียน ความเชื่อมั่น/ความมั่นใจ ชุมชนรอบโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการร่วมมือในการพัฒนาระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน

2.9 ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องความเสี่ยงภายนอกโรงเรียน ความเสี่ยงภายในโรงเรียน ความเสี่ยงภายในอาคารเรียน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท คือ

เครื่องมือประเภทที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยลักษณะของแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนัก 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนัก 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
 ระดับ 5 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน
 เครื่องมือประเภทที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการจัดการความเสี่ยง
 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการ
 หาแนวทางการจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยโดยมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักฐาน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 ทั้งในและต่างประเทศ และข้อมูลจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสร้างเป็น
 เครื่องมือวิจัยฉบับร่างภายใต้คำแนะนำของคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุง
 แก้ไขให้สอดคล้องและเหมาะสมตามขอบเขตที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดย
 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา
 กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective
 Congruence :IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตาม
 คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ให้ข้อมูลใน
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10
 แห่งแห่งละ 3 คน รวม 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ
 ครอนบาค (Cronbach)¹⁰⁵ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของ
 แบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .997

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อทำหนังสือขอความ
 ร่วมมือไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการ
 สถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

¹⁰⁵ Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 3rd ed. (New York :
 Harper & Row Publisher, 1974), 161.

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้วได้มีการดำเนินการโดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดระเบียบข้อมูลลงรหัส และนำข้อมูลดังกล่าวคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน โดยคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานศึกษา ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)¹⁰⁶ มีรายละเอียด ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง ความเสี่ยงของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. วิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) เป็นการทดสอบความแตกต่างด้านความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ที่จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู เมื่อพบความแตกต่างให้วิเคราะห์เป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe')

4. วิเคราะห์แนวทางการจัดการความเสี่ยงโดยการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 3) ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 4) ผู้อำนวยการสถานศึกษาและ 5) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 5 คน เพื่อหาแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

¹⁰⁶John W. Best, *Research in Education* (New Jersey : Prentice – Hall Inc.,1970), 190.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยใช้สถานศึกษา 60 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 180 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 3) ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 1 คน 4) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และ 5) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน สถิติที่ใช้ คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการทราบความเสี่ยงและแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1” ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสถานศึกษา จำนวน 60 แห่ง รวมแบบสอบถามจำนวน 180 ฉบับ ได้รับตอบกลับคืนมาจำนวน 45 แห่ง รวมแบบสอบถามจำนวน 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.00 นำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายจำแนกออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความแตกต่างความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ ประสพการณ์ทำงาน โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 135 คน จากจำนวนสถานศึกษา 45 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	42	31.11
หญิง	93	68.89
2. อายุ		
20-30 ปี	25	18.52
31-40 ปี	45	33.33
41-50 ปี	24	17.78
51-60 ปี	41	30.37
รวม	135	100.00

3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	53	39.26
ปริญญาโท	82	60.74
ปริญญาเอก	-	
รวม	135	100.00
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	45	33.33
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	45	33.33
ครู	45	33.33
รวม	135	100.00
5. ประสบการณ์การทำงาน		
10 ปีหรือน้อยกว่า	58	42.96
11 – 20 ปี	23	17.04
21 – 30 ปี	28	20.74
31 ปีขึ้นไป	26	19.26
รวม	135	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 135 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 68.89 เพศชายจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.11 ด้านอายุพบว่าส่วนใหญ่อายุช่วง 31 – 40 ปีมีมากที่สุดจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาอายุช่วง 51 - 60 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 30.37 และน้อยที่สุดอายุช่วง 41 – 50 ปีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.78 ด้านระดับการศึกษาพบว่าระดับปริญญาโทมีมากที่สุดจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 60.74 ด้านประสบการณ์การทำงานพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 10ปีหรือน้อยกว่า จำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 42.96 รองลงมาคือ 21 – 30 ปีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.74

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 1

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ทั้งหมด 9 ด้าน ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ ความเสี่ยงด้านการทุจริต ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ดังเสนอในตารางที่ 6 - 15

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot})

($n = 45$)

ความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1(X_{tot})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ความเสี่ยงด้านการเงิน(X_1)	4.36	0.55	มาก
ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน(X_2)	4.38	0.56	มาก
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์(X_3)	4.37	0.60	มาก
ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ(X_4)	4.32	0.56	มาก
ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร(X_5)	4.35	0.54	มาก
ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์(X_6)	4.37	0.57	มาก
ความเสี่ยงด้านการทุจริต(X_7)	4.47	0.61	มาก
ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา(X_8)	4.41	0.64	มาก
ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม(X_9)	4.40	0.57	มาก
รวม (X_{tot})	4.38	0.49	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเสี่ยงด้านการทุจริต ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.61$) ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.64$) ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.57$) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.56$) ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์

($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.57$) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.60$) ความเสี่ยงด้านการเงิน ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.55$) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.54$) ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.56$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.54 – 0.64 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

เมื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในแต่ละด้านเป็นรายข้อย่อยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 7 -15

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการเงิน (X_1)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านการเงิน (X_1)	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1	การจัดสรรงบประมาณตามแผนการดำเนินงาน	4.21	0.73	มาก
2	การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวตามแผนการดำเนินงาน	4.32	0.76	มาก
3	การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.41	0.72	มาก
4	หลักฐานการใช้จ่ายเงินยืมที่ถูกต้อง	4.47	0.70	มาก
5	ระเบียบการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย ฯลฯ	4.37	0.73	มาก
6	การจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ตามมาตรฐานและคุณภาพ	4.24	0.74	มาก
7	การขอซื้อ ขอจ้าง ตามระเบียบและหลักเกณฑ์	4.50	0.66	มากที่สุด
8	การจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.41	0.70	มาก
9	การลงทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.34	0.70	มาก
	รวม	4.36	0.55	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความเสี่ยงด้านการเงินในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักฐานการใช้จ่ายเงินยืมที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.70$) การขอซื้อ ขอจ้าง ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.66$) การจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.70$) การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.72$) ระเบียบการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย ฯลฯ ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.73$) การลงทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.70$) การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวตามแผนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.76$) การจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ตามมาตรฐานและคุณภาพ

($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.74$) การจัดสรรงบประมาณตามแผนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.73$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.55 – 0.76 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการดำเนินงาน (X_2)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (X_2)	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร	4.49	0.66	มาก
2	การจัดระบบการควบคุมกำกับดูแลที่ดี	4.44	0.68	มาก
3	การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.33	0.72	มาก
4	การกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรของบุคลากร	4.31	0.72	มาก
5	การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง	4.31	0.70	มาก
	รวม	4.38	0.56	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.66$) การจัดระบบการควบคุมกำกับดูแลที่ดี ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.68$) การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.72$) การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.70$) การกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรของบุคลากร ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.72$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.56 – 0.72 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ (X_3)

(n = 45)

ที่	ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ (X_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับ นโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.40	0.70	มาก
2	การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้	4.42	0.66	มาก
3	การติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ อย่างต่อเนื่อง	4.36	0.68	มาก
4	การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานครอบคลุม	4.37	0.72	มาก
5	เครื่องมือวัดผลการดำเนินงานตรงประเด็นที่ต้องการวัด	4.35	0.75	มาก
6	การปรับปรุงการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์	4.37	0.71	มาก
7	การเปลี่ยนแปลงนโยบายของกระทรวงทำให้เกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน	4.28	0.73	มาก
	รวม	4.37	0.60	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.66$) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับ นโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.70$) การปรับปรุงการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.71$) การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานครอบคลุม ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.72$) การติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.68$) เครื่องมือวัดผลการดำเนินงานตรงประเด็นที่ต้องการวัด ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.75$) การเปลี่ยนแปลงนโยบายของกระทรวงทำให้เกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.73$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 0.75 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ (X_4)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ (X_4)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การตรวจสอบภายในสถานศึกษา	4.40	0.68	มาก
2	ความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ กฎระเบียบ กฎหมาย และระเบียบวินัยในการตรวจสอบภายใน	4.33	0.67	มาก
3	การจัดทำหลักฐานเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน	4.24	0.72	มาก
4	การรับรู้การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ มาตรการ/ ข้อกำหนด จากต้นสังกัด	4.30	0.66	มาก
5	แนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย/กฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนด	4.36	0.72	มาก
6	การนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมภายในและตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ	4.30	0.65	มาก
	รวม	4.32	0.56	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การตรวจสอบภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.68$) แนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับ การผิดวินัย/กฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนด ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.72$) ความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ กฎระเบียบ กฎหมาย และระเบียบวินัย ในการตรวจสอบภายใน ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.67$) การนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมภายในและตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.65$) การรับรู้การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ มาตรการ/ข้อกำหนดจากต้นสังกัด ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.66$) การจัดทำหลักฐานเอกสารต่างๆเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.72$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.65 – 0.72 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร (X_5)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร (X_5)	(\bar{X})	($S.D.$)	ระดับ
1	ระบบการป้องกันความลับของข้อมูล	4.30	0.74	มาก
2	ข้อตกลงในสัญญามีความถูกต้องและโปร่งใส	4.34	0.70	มาก
3	การรายงานหลักฐาน เอกสาร การดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนด	4.37	0.73	มาก
4	การเฝ้าระวัง การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมของผู้ทำสัญญา	4.41	0.66	มาก
5	การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัยมาใช้	4.31	0.74	มาก
6	การใช้ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์	4.46	0.72	มาก
7	กล่องแสดงความคิดเห็นของงานบริการด้านต่างๆ	4.25	0.74	มาก
	รวม	4.35	0.54	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.72$) การเฝ้าระวัง การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมของผู้ทำสัญญา ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.66$) การรายงานหลักฐาน เอกสาร การดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.73$) ข้อตกลงในสัญญาขาดความถูกต้องและโปร่งใส ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.70$) การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัยมาใช้ ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.74$) มีระบบการป้องกันความลับของข้อมูล ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.74$) มีกล่องแสดงความคิดเห็นของงานบริการด้านต่างๆ ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.74$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 – 0.74 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านทรัพยากรมนุษย์ (X_6)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ (X_6)	\bar{X}	$S.D.$	ระดับ
1	การดำเนินการเพื่อป้องกันความขัดแย้งของบุคลากร	4.27	0.75	มาก
2	การใช้หลักความยุติธรรม	4.32	0.76	มาก
3	การใช้อำนาจในการถือฤฎยาติมิตร	4.44	0.73	มาก
4	การจัดระบบความปลอดภัยในการทำงาน	4.30	0.73	มาก
5	การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิง	4.45	0.65	มาก
6	การนำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด	4.49	0.61	มาก
7	ระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน	4.30	0.78	มาก
	รวม	4.37	0.57	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.61$) การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิง ($\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.65$) ผู้บริหารใช้อำนาจในการถือฤฎยาติมิตร ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.73$) ใช้หลักความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.76$) การจัดระบบความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.73$) การจัดระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.78$) การดำเนินการเพื่อป้องกันความขัดแย้งของบุคลากร ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.75$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.61 - 0.78 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการทุจริต (X_7)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านการทุจริต (X_7)	(\bar{X})	($S.D.$)	ระดับ
1	การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ	4.49	0.68	มาก
2	การป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล	4.51	0.69	มากที่สุด
3	การจัดระบบเผื่อระวังการปลอมแปลงเอกสาร	4.46	0.72	มาก
4	การนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว	4.41	0.72	มาก
5	ระบบการป้องกันการทุจริต	4.46	0.70	มาก
	รวม	4.47	0.61	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ความเสี่ยงด้านการทุจริตในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.69$) การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.68$) ระบบการป้องกันการทุจริต ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.70$) การจัดระบบเผื่อระวังการปลอมแปลงเอกสาร ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.72$) การนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.72$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.68 – 0.72 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สอดคล้องกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา (X_8)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา (X_8)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน	4.40	0.74	มาก
2	การให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน ผู้ปกครอง	4.36	0.79	มาก
3	ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในการสอนของครู	4.40	0.75	มาก
4	ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา	4.48	0.74	มาก
5	ชุมชนรอบโรงเรียนให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา	4.40	0.76	มาก
6	ระบบป้องกันคนแปลกหน้าเข้ามาภายในโรงเรียน	4.45	0.72	มาก
7	การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.37	0.77	มาก
	รวม	4.41	0.64	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.74$) ระบบป้องกันคนแปลกหน้าเข้ามาภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.72$) ระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.74$) ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในการสอนของครู ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.75$) ชุมชนรอบโรงเรียนให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.76$) การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.77$) การให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.79$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.72 - 0.79 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านสิ่งแวดล้อม (X_9)

($n = 45$)

ที่	ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม (X_9)	(\bar{X})	($S.D.$)	ระดับ
1	สถานที่ไม่พึงประสงค์ใกล้บริเวณโรงเรียน	4.34	0.72	มาก
2	ระบบการบริการจราจรในช่วงเวลา เข้า - เย็น	4.36	0.72	มาก
3	การตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องเล่น สนามเด็กเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ	4.40	0.69	มาก
4	การจัดครูเวรดูแลอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน	4.56	0.66	มากที่สุด
5	การจัดให้มีการตรวจสอบห้องเรียน ห้องปฏิบัติการว่ามีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่	4.36	0.75	มาก
	รวม	4.40	0.57	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดครูเวรดูแลอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.66$) การตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องเล่น สนามเด็กเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.69$) ระบบการบริการจราจรในช่วงเวลา เข้า - เย็น ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.72$) การจัดให้มีการตรวจสอบห้องเรียน ห้องปฏิบัติการว่ามีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่ ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.75$) สถานที่ไม่พึงประสงค์ใกล้บริเวณโรงเรียน ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.72$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 0.75 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอดคล้องกัน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในการตอบแบบสอบถามความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ทั้ง 9 ด้าน ที่จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อสถานศึกษาในสถานศึกษาลงัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน

ความเสียหายในสถานศึกษาลงัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 (X_{tot})	ผู้ตอบแบบสอบถาม						\bar{X}	S.D.	ระดับ	F	Sig.
	ผู้อำนวยการสถานศึกษา		รองผู้อำนวยการสถานศึกษา		ครู						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
ความเสียหายด้านการเงิน (X_1)	4.48	0.47	4.39	0.58	4.21	0.58	4.36	0.55	มาก	2.81	.06
ความเสียหายด้านการดำเนินงาน (X_2)	4.49	0.50	4.37	0.60	4.27	0.58	4.38	0.56	มาก	1.77	.17
ความเสียหายด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ (X_3)	4.51	0.50	4.35	0.67	4.23	0.62	4.37	0.60	มาก	2.33	.10
ความเสียหายด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ (X_4)	4.44	0.51	4.29	0.60	4.23	0.56	4.32	0.56	มาก	1.82	.17
ความเสียหายด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร (X_5)	4.44	0.47	4.39	0.56	4.22	0.57	4.35	0.54	มาก	2.11	.13
ความเสียหายด้านทรัพยากรมนุษย์ (X_6)	4.48	0.55	4.39	0.59	4.23	0.57	4.37	0.57	มาก	2.12	.12
ความเสียหายด้านการทุจริต (X_7)	4.52	0.57	4.53	0.62	4.35	0.64	4.47	0.61	มาก	1.21	.30
ความเสียหายด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา (X_8)	4.44	0.61	4.48	0.62	4.31	0.68	4.41	0.64	มาก	0.84	.43
ความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม (X_9)	4.40	0.57	4.47	0.55	4.34	0.60	4.40	0.57	มาก	0.57	.57
รวม (X_{tot})	4.49	0.50	4.41	0.50	4.29	0.56	4.38	0.49	มาก	1.67	.19

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ที่จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู พบว่าจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) จะเห็นได้ว่าค่า $F = 1.67$ เป็นค่าที่ได้จากการคำนวณ และมีค่า Significant เท่ากับ .19 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การวิเคราะห์แนวทางการจัดการความเสี่ยงจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา รวม 5 คน ที่มีแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาหลังจากนั้นนำผลการสัมภาษณ์ที่ได้มาประกอบเป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยงจำนวน 9 องค์ประกอบสรุปสาระสำคัญดังนี้

1. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และครูที่มีความเชี่ยวชาญโรงเรียนต่างๆ

สถานศึกษาควรบริหารจัดการงบประมาณตามแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์การบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำบัญชีการเงิน ทะเบียนคุมใบเสร็จ ทะเบียนครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันและควรหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงโดยยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้

2. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาควรมีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทาง มีการวางแผนทำความเข้าใจกับบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในทุกๆด้านที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่ายและกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่องโดยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารองค์กร

3. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์/พันธกิจและดำเนินการตามแผนกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

4. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรให้บริการต่อฝ่ายบริหารในการให้คำปรึกษาแนะนำ และทำให้เกิดความมั่นใจต่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงาน และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูล ตลอดจนการปฏิบัติตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส จัดอบรมให้ความรู้ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาควรปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ มีการตรวจสอบภายใน เพื่อให้หน่วยงานมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล หน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือนความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบภายในที่เพียงพอมีการสอบทานที่ดีสามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส สถานศึกษามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ประหยัด โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สถานศึกษาในการใช้ทรัพย์สินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมทั้งระบบการใช้ทรัพย์สิน ระบบการตรวจสอบและระบบข้อมูลที่ต้องการ เชื่อถือได้และจัดอบรมให้ความรู้ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

5. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม มีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ล้าสมัย ซอฟแวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและมีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ล้าสมัย ซอฟแวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งติดตั้งระบบความปลอดภัยของข้อมูล เช่น การตั้งรหัสผ่านในการเข้าสู่ระบบ ระบบการป้องกันความลับของข้อมูล มีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้บริการฝ่ายต่างๆที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ

6. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรมีการนิเทศติดตาม จัดอบรม ส่งเสริมครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

สถานศึกษาควรจัดระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน ให้มีความสำคัญกับครูและบุคลากรทุกๆส่วน เช่น นักการภารโรง ยาม ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการเพิ่มและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น การให้ขวัญและกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นต้นและผู้บริหารไม่ใช่อำนาจกึ่งกฤษฎาติมิตรหรือพวกพ้องและไม่นำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด

7. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดนิติกรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบบรมให้ความรู้และจัดให้มีการตรวจสอบการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาควรจัดระบบการเฝ้าระวังการปลอมแปลงเอกสาร การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ ป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล ไม่นำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว ยึดระเบียบเป็นที่ตั้งสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่ครูและบุคลากร

8. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมครูและบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการให้ความเชื่อมั่นชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครู

สถานศึกษาควรรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีคือชุมชน ผู้ปกครองและผู้ประกอบการ และจัดกิจกรรมให้ครูรุ่นเก่า – รุ่นใหม่ให้เห็นความสำคัญของแต่ละรุ่น จัดระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนผู้ปกครอง สร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครูและให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา

9. แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ครูและบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและจัดระบบควบคุมดูแลความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและหาวิธีป้องกันการระบายน้ำเมื่อเกิดน้ำท่วม มีการบริการจราจรในช่วงเวลา เช้า – เย็น มีการจัดเวรดูแลความเรียบร้อยของอาคาร สถานที่ ตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 3) แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ สถานศึกษา จำนวน 60 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 3 คน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คนและครู 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 180 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ 135 ฉบับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเสี่ยงในสถานศึกษา ตามแนวคิดของ ธร สุนทรายุทธ มหาวิทยาลัยเคลมสัน (Clemson University and Communities In Schools) สถาบันการศึกษาจริยธรรมความมั่นคงในการทำงานของอังกฤษ (Higher Education Institutions Ethics Integrity at Work) คณะกรรมการตรวจสอบและสำนักตรวจสอบภายในองค์กร (COSO) และสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) โดยได้รับข้อมูลกลับคืนมาจากโรงเรียน 45 แห่ง รวม 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังมีสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลปรากฏดังนี้

1. ความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่ามี ความเสี่ยง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเสี่ยงด้านการทุจริต ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ ตามลำดับ

2. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) พบว่าค่า $F = 1.67$ เป็นค่าที่ได้จากการคำนวณและมีค่า significant เท่ากับ $.19$ ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ แสดงว่าการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $.05$

3. แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า 1) การจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และครูที่มีความเชี่ยวชาญ สถานศึกษาควรบริหาร

จัดการงบประมาณตามแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์การบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำบัญชีการเงิน ทะเบียนคุมใบเสร็จ ทะเบียนครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันและควรหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงโดยยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 2) การจัดการความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ควรติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรมีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทาง มีการวางแผนทำความเข้าใจกับบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในทุกๆด้านที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่ายและกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่องโดยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารองค์กร 3) การจัดการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์/พันธกิจและดำเนินการตามแผนกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 4) การจัดการความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ควรให้คำปรึกษาแนะนำและทำให้เกิดความมั่นใจต่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงานและความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูล ตลอดจนการปฏิบัติตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส สถานศึกษาควรปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ มีการตรวจสอบภายใน เพื่อให้หน่วยงานมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล หน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือนความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบภายในที่เพียงพอมีการสอบทานที่ดีสามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส สถานศึกษามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ประหยัด โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สถานศึกษาในการใช้ทรัพย์สินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมทั้งระบบการใช้ทรัพย์สิน ระบบการตรวจสอบและระบบข้อมูลที่ต้องการ เชื่อถือได้และจัดอบรมให้ความรู้ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง 5) การจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม มีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ถ้าสมัย

ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและมีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ล้าสมัย ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งติดตั้งระบบความปลอดภัยของข้อมูล เช่น การตั้งรหัสผ่านในการเข้าสู่ระบบ ระบบการป้องกันความลับของข้อมูล มีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้บริการฝ่ายต่างๆที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ 6) การจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรมีการนิเทศติดตาม จัดอบรม ส่งเสริมครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สถานศึกษาควรจัดระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน ให้มีความสำคัญกับครูและบุคลากรทุกๆส่วน เช่น นักการภารโรง ยาม ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการเพิ่มและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น การให้ขวัญและกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นต้นและผู้บริหารไม่ใช้อำนาจเกื้อกูลญาติมิตรหรือพวกพ้องและไม่นำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด 7) การจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดนิติกรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบบรมให้ความรู้และจัดให้มีการตรวจสอบการทุจริตอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรจัดระบบการเฝ้าระวังการปลอมแปลงเอกสาร การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ ป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล ไม่นำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว ยึดระเบียบเป็นที่ตั้งสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่ครูและบุคลากร 8) การจัดการความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมครูและบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการให้ความเชื่อมั่นชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครูสถานศึกษาควรรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคี คือชุมชน ผู้ปกครองและผู้ประกอบการและจัดระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนผู้ปกครอง สร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครูและให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา 9) การจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ครูและบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนสถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและจัดระบบควบคุมดูแลความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และมีการบริการจราจรในช่วงเวลา เช้า – เย็น มีการจัดเวรดูแลความเรียบร้อยของอาคาร สถานที่ ตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ซึ่งผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ความ

เสี่ยงด้านการทุจริต ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสารและความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ ตามลำดับ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเล็งเห็นความสำคัญในการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาด้านการทุจริตเป็นอันดับแรก คือ การจัดระบบการเฝ้าระวังการปลอมแปลงเอกสาร การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ การป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล การป้องกันการนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว การยึดระเบียบเป็นที่ตั้ง การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่ครูและบุคลากร จึงจัดให้มีการจัดอบรมให้ความรู้และมีการตรวจสอบการทุจริตทางการเงินและการบริหาร โดยแต่ละสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการความเสี่ยงตามหน้าที่ ซึ่งมีกฎ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมภายในสถานศึกษา มีการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานความเสี่ยงที่ชัดเจนและหน่วยงานต้นสังกัดมีการกำกับติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักเห็นความสำคัญในการป้องกันและจัดการความเสี่ยง รองลงมาคือความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเล็งเห็นความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครู ดังนั้นจึงควรรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคี คือชุมชน ผู้ปกครองและผู้ประกอบการ เมื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในแต่ละด้านเป็นรายข้อย่อยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ความเสี่ยงด้านการเงินในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักฐานการใช้จ่ายเงินยืมที่ถูกต้อง การขอซื้อของจ้าง ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ การจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ระเบียบการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย ฯลฯ การลงทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวตามแผนการดำเนินงานการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ตามมาตราฐานและคุณภาพ การจัดสรรงบประมาณตามแผนการดำเนินงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการต้องดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์ จึงมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอและมีการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และครูที่มีความเชี่ยวชาญ มีการบริหารจัดการงบประมาณตามแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์การบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำบัญชีการเงิน ทะเบียนคุมใบเสร็จ ทะเบียนครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันและมีการกำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงโดยยึดหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้หลัก

ธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร การจัดระบบการควบคุมกำกับดูแลที่ดี การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง การกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรของบุคลากร ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเห็นความสำคัญของผู้บริหารในสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารองค์กรในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม การบริหารจัดการที่ดี มีการจัดระบบควบคุมภายใน เพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จึงจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบการบริหารและสารสนเทศ ดำเนินตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาและจัดทำรายงานประจำปีการประเมินคุณภาพภายในพร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กรทำให้สถานศึกษามีคุณภาพ 3) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับ นโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา การปรับปรุงการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานครอบคลุม การติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ อย่างต่อเนื่อง เครื่องมือวัดผลการดำเนินงานตรงประเด็นที่ต้องการวัด การเปลี่ยนแปลงนโยบายของกระทรวงทำให้เกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากให้ความสำคัญในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ มีการวางแผนยุทธศาสตร์หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เพื่อกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรบนพื้นฐานข้อมูลที่รอบด้านอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยศึกษาภาพของการดำเนินงานขององค์กร เช่น ตรวจสอบศักยภาพด้านทรัพยากรในการบริหาร อาทิ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน เทคโนโลยีสมัยใหม่ วิธีการจัดการ เพื่อจะได้ใช้ตรวจสอบสถานะความเสี่ยง (Risks) และใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทำให้องค์กรมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ 4) ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การตรวจสอบภายในสถานศึกษา แนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย/กฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนด ความรู้ความเข้าใจ วิธีการ กฎระเบียบ กฎหมาย และระเบียบวินัย ในการตรวจสอบภายใน การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมภายในและตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ การรับรู้การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ มาตรการ/ข้อกำหนดจากต้นสังกัด การจัดทำหลักฐานเอกสารต่างๆเกี่ยวกับ

การปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบันตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาควรปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ มีการตรวจสอบภายใน เพื่อให้หน่วยงานมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล หน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือนความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบภายในที่เพียงพอมีการสอบทานที่ดีสามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส สถานศึกษามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ประหยัด โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สถานศึกษาในการใช้ทรัพย์สินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมทั้งระบบการใช้ทรัพย์สิน ระบบการตรวจสอบและระบบข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และจัดอบรมให้ความรู้ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง 5) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยผลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ การเฝ้าระวัง การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมของผู้ทำสัญญา การรายงานหลักฐาน เอกสาร การดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนด ความถูกต้องและโปร่งใส ของข้อตกลงในสัญญา การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ มีระบบการป้องกันความลับของข้อมูล มีกล่องแสดงความคิดเห็นของงานบริการด้านต่างๆ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างเหมาะสม มีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ถ้าสมัย ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและมีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ถ้าสมัย ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งติดตั้งระบบความปลอดภัยของข้อมูล เช่น การตั้งรหัสผ่านในการเข้าสู่ระบบ ระบบการป้องกันความลับของข้อมูล และมีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้บริการฝ่ายต่างๆ ที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ 6) ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยผลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิง การใช้อำนาจในการเกื้อกูลญาติมิตร การใช้หลักความยุติธรรม การจัดระบบความปลอดภัยในการทำงาน การดำเนินการเพื่อป้องกันความขัดแย้งของบุคลากร ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในเวลาราชการ การนำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด การใช้เอกสารอ้างอิง การใช้หลักความยุติธรรม การใช้อำนาจเกื้อกูลญาติมิตร จึงควรมีการตรวจสอบภายในสถานศึกษา ระบบความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจต่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลตลอดจนการปฏิบัติ

ตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส 7) ความเสี่ยงด้านการทุจริตในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การป้องกันหลักฐานทางการเงิน สูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ ระบบการป้องกันการทุจริต การจัดระบบเผื่อระวังการปลอมแปลงเอกสาร มีการนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเห็นความสำคัญในการป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือการเปลี่ยนแปลงข้อมูล จึงควรมีการจัดระบบการเผื่อระวังการปลอมแปลงเอกสาร การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ ป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล ไม่นำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว ยึดระเบียบเป็นที่ตั้งและจัดให้มีการตรวจสอบการทุจริตอย่างต่อเนื่อง 8) ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา ระบบป้องกันคนแปลกหน้าเข้ามาภายในโรงเรียน ระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในการสอนของครู ชุมชนรอบโรงเรียนให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน ผู้ปกครอง ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาจะมีคุณภาพได้ต้องสร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครู จึงควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจในการสร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครู มีการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคี คือ ชุมชน ผู้ปกครองและผู้ประกอบการ รวมทั้งการจัดระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน ผู้ปกครอง สร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครูและให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา 9) ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดครูเวรดูแลอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน การตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องเล่น สนามเด็กเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ ระบบการบริการจราจรในช่วงเวลาเช้า - เย็น การจัดให้มีการตรวจสอบห้องเรียน ห้องปฏิบัติการว่ามีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่ สถานที่ไม่พึงประสงค์ใกล้บริเวณโรงเรียน ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเห็นความสำคัญให้สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดและปลอดภัย จึงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ครูและบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดระบบควบคุมดูแลความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและมีการบริการจราจรในช่วงเวลาเช้า - เย็น มีการจัดเวร

ดูแลความเรียบร้อยของอาคาร สถานที่ ตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชัญญา ปัทมทัตตานนท์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดประทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดประทุมธานี มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดประทุมธานีมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 3) การจัดการความเสี่ยงส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดประทุมธานีอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี จัวนหอม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยความเสี่ยงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า 1) ปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยความเสี่ยงด้านวัสดุทรัพยากร ปัจจัยความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ปัจจัยความเสี่ยงด้านปัญหาเศรษฐกิจ ปัจจัยความเสี่ยงต่อผลผลิตและบริการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านบุคลากร ปัจจัยความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี ปัจจัยความเสี่ยงด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยความเสี่ยงในโครงสร้างนโยบายสถานศึกษา ยกเว้นปัจจัยความเสี่ยงด้านการเมืองและกฎหมายมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับปานกลาง 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตได้ดังนี้ คุณภาพทั่วไป ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการขาดงานและการออกกลางคันของนักเรียน อยู่ในระดับน้อย 3) ปัจจัยความเสี่ยงกับประสิทธิผลสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่าความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยแต่ละสถานศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน จำนวน 45 แห่ง รวม 135 คน ซึ่งผลจากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ที่จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูนั้นมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า มีแนวทางการจัดการความเสี่ยง 1) การจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และครู

ที่มีความเชี่ยวชาญ สถานศึกษาควรบริหารจัดการงบประมาณตามแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์การบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำบัญชีการเงิน ทะเบียนคุมใบเสร็จ ทะเบียนครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันและควรหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงโดยยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงควรบริหารจัดการงบประมาณตามแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์การบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ การจัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำบัญชีการเงิน ทะเบียนคุมใบเสร็จ ทะเบียนครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันและมีการกำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงโดยยึดหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้

2) การจัดการความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรมีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทาง มีการวางแผนทำความเข้าใจกับบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ทุกๆด้านที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่ายและกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่องโดยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารองค์กร ดังนั้นควรจัดระบบควบคุมภายใน จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบการบริหารและสารสนเทศ ดำเนินตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาและจัดทำรายงานประจำปีการประเมินคุณภาพภายในพร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กรทำให้สถานศึกษามีคุณภาพ

3) การจัดการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์/พันธกิจและดำเนินการตามแผนกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรวางแผนยุทธศาสตร์หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กร โดยกำหนดสภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องบรรลุและกำหนดแนวทางในการบรรลุสภาพการณ์ที่กำหนดบนพื้นฐานข้อมูลที่รอบด้านอย่างเป็นระบบ การกำหนดแนวทางที่จะบรรลุสภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องการให้เกิด จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่รอบด้าน คือ จะต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดศักยภาพหรือขีดความสามารถขององค์กร และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กรและศักยภาพของการดำเนินงานขององค์กร เช่น ตรวจสอบศักยภาพด้านทรัพยากรในการบริหาร อาทิ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน เทคโนโลยีสมัยใหม่ วิธีการจัดการหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้ตรวจสอบสถานะความเสี่ยง (Risks) และใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทำให้องค์กรมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามจุดหมายที่กำหนดไว้

4) การจัดการความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรให้บริการต่อฝ่ายบริหารในการให้คำปรึกษา

แนะนำและทำให้เกิดความมั่นใจต่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูล ตลอดจนการปฏิบัติตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส และจัดอบรมให้ความรู้ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ มีการตรวจสอบภายในเพื่อให้หน่วยงานมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล หน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือนความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบภายในที่เพียงพอมีการสอบทานที่ดีจะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส สถานศึกษามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ประหยัด โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สถานศึกษาในการใช้ทรัพย์สินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมทั้งระบบการใช้ทรัพย์สิน ระบบการตรวจสอบและระบบข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และจัดอบรมให้ความรู้ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง 5) การจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างเหมาะสม มีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ล้าสมัย ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและมีหน่วยตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม ล้าสมัย ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งติดตั้งระบบความปลอดภัยของข้อมูล เช่น การตั้งรหัสผ่านในการเข้าสู่ระบบ ระบบการป้องกันความลับของข้อมูล มีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้บริการ ฝ่ายต่างๆที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ 6) การจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรมีการนิเทศติดตาม จัดอบรม ส่งเสริมครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สถานศึกษาควรจัดระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน ให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทุกๆส่วน เช่น นักการภารโรง ยาม ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการเพิ่มและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น การให้ขวัญและกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นต้นและผู้บริหารไม่ใช้อำนาจเกื้อกูลญาติมิตรหรือพวกพ้อง และไม่นำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิดตั้งนั้นควรตรวจสอบภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูล ตลอดจนการปฏิบัติตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยตรวจสอบภายในซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส 7) การจัดการความเสี่ยง

ด้านการทุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดนิติกรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบรมให้ความรู้และจัดให้มีการตรวจสอบการทุจริตอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรจัดระบบการเฝ้าระวังการปลอมแปลงเอกสาร การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ ป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล ไม่นำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว ยึดระเบียบเป็นที่ตั้งสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่ครูและบุคลากร 8) การจัดการความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมครูและบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการให้ความเชื่อมั่นชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครูสถานศึกษาควรรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคี คือชุมชน ผู้ปกครองและผู้ประกอบการและจัดระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชนผู้ปกครอง สร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา การสอนของครูและให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา 9) การจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ครูและบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและจัดระบบควบคุมดูแลความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และมีการบริการจราจรในช่วงเวลาเช้า – เย็น มีการจัดเวรดูแลความเรียบร้อยของอาคาร สถานที่ ตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยที่พบว่าแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่นๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรมีนโยบายการป้องกัน อบรมให้ความรู้และกำกับติดตามการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาด้านการทุจริต
2. สถานศึกษาขับเคลื่อนและรับนโยบายที่ได้รับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยมีคณะกรรมการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและสถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ความรู้แก่บุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความเสี่ยง ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเสี่ยงและแนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดอื่นๆ
2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1.	นายภูรี สุวรรณทัต	
	วุฒิการศึกษา	คม. บริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ
	วิทยฐานะ	ชำนาญการพิเศษ
	สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก
2.	นายชาติรี จินตามณี	
	วุฒิการศึกษา	ป.บัณฑิตบริหารการศึกษา
	ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการ
	วิทยฐานะ	ชำนาญการพิเศษ
	สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก
3.	นางอันธิกา เสรีวัฒนา	
	วุฒิการศึกษา	ศษ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
	ตำแหน่ง	ครู/ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ
	วิทยฐานะ	ชำนาญการพิเศษ
	สถานที่ทำงาน	โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
4.	นางไพจิตร ปานบำรุง	
	วุฒิการศึกษา	ค.ม. นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
	ตำแหน่ง	ครู
	วิทยฐานะ	ชำนาญการพิเศษ
	สถานที่ทำงาน	โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
5.	นางสาวเพ็ญประภา แผลนดี	
	วุฒิการศึกษา	ค.ม. นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
	ตำแหน่ง	ครู
	วิทยฐานะ	ชำนาญการพิเศษ
	สถานที่ทำงาน	โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

ภาคผนวก ข

ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

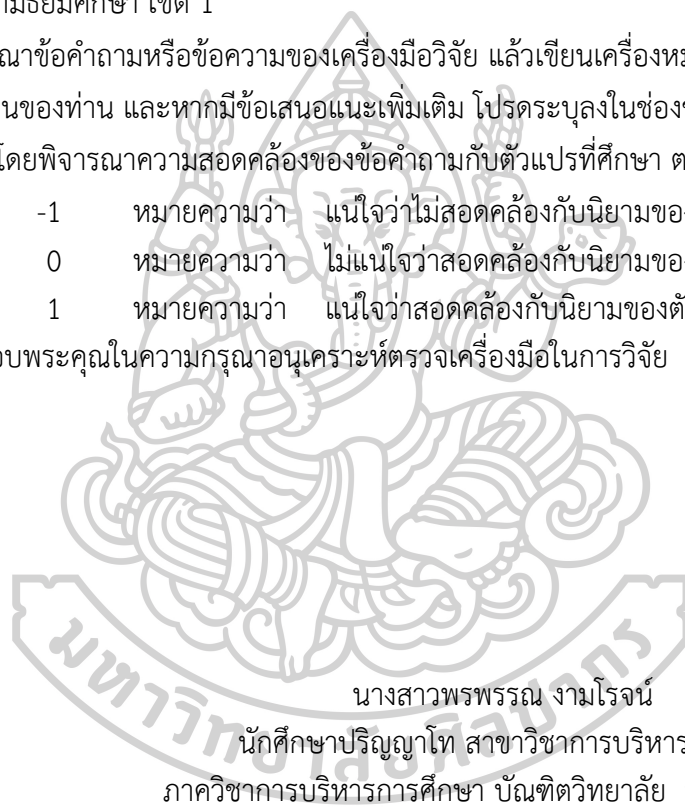
แบบสรุปความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อการวิจัย (IOC)
เรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 1 ตอน คือตอนที่ 1 ความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. โปรดพิจารณาข้อความหรือข้อความของเครื่องมือวิจัย แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และหากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดระบุลงในช่องข้อความแก้ไขและข้อเสนอแนะ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับตัวแปรที่ศึกษา ตามเกณฑ์ดังนี้

-1	หมายความว่า	แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับนิยามของตัวแปร
0	หมายความว่า	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามของตัวแปร
1	หมายความว่า	แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามของตัวแปร

ขอขอบพระคุณในความกรุณาอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือในการวิจัย

นางสาวพรพรรณ งามโรจน์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ความเสี่ยง

โปรดพิจารณาข้อความหรือข้อความของเครื่องมือวิจัย แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และหากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโปรดระบุลงในช่องข้อความและข้อเสนอแนะ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับตัวแปรที่ศึกษา

ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			คะแนน IOC
		-1	0	1	
1	การจัดการเงิน ความเสี่ยงในการจัดสรรงบประมาณ ค่าใช้จ่ายรายหัว การจัดทำบัญชีการเงิน			5	1.0
2	ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงิน เงินยืม-การจัดทำทะเบียนการเงิน และพัสดุ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การจัดทำรายงานการขอซื้อ ขอจ้าง การเขียนเช็คสั่งจ่ายหรือการจ่ายเงิน			5	1.0
3	การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวตามแผนการดำเนินงาน			5	1.0
4	การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน			5	1.0
5	หลักฐานการใช้จ่ายเงินยืมที่ถูกต้อง			5	1.0
6	ระเบียบการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย ฯลฯ			5	1.0
7	การจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ตามมาตรฐานและคุณภาพ			5	1.0
8	การขอซื้อ ขอจ้าง ตามระเบียบและหลักเกณฑ์			5	1.0
9	การจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จถูกต้องและเป็นปัจจุบัน			5	1.0
	การลงทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน			5	1.0

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อคำถาม	ความ			ข้อเสนอแนะ
			สอดคล้อง			
			-1	0	1	
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบหรือเหตุการณ์ภายนอก	1	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร			5	1.0
	2	การจัดระบบการควบคุมกำกับดูแลที่ดี			5	1.0
	3	การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน			5	1.0
	4	การกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรของบุคลากร		1	4	0.8
	5	การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง			5	1.0

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง			คะแนน IOC
			-1	0	1	
3. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์แผนดำเนินงานและนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก	1	การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับ นโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา			5	1.0
	2	การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้			5	1.0
	3	การติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ อย่างต่อเนื่อง	1		4	0.8
	4	การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานครบคลุม	1		4	0.8
	5	เครื่องมือวัดผลการดำเนินงานตรงประเด็นที่ต้องการวัด	1		4	0.8
	6	การปรับปรุงการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์			5	1.0
	7	การเปลี่ยนแปลงนโยบายของกระทรวงทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติงาน			5	1.0

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง		คะแนน IOC
			-1	0	
4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องของกฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน	1	การตรวจสอบภายในสถานศึกษา		1	0.8
	2	ความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ กฎระเบียบ กฎหมาย และระเบียบวินัยในการตรวจสอบภายใน		5	1.0
	3	การจัดทำหลักฐานเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับกาปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน		5	1.0
	4	การรับรู้การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ มาตรการ/ ข้อกำหนด จากต้นสังกัด		5	1.0
	5	แนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดวินัย/กฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนด		5	1.0
	6	การเฝ้าติดตามการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมภายในและตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ		5	1.0

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			คะแนน IOC
			-1	0	1	
5. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความลับของข้อมูลข้อตกลงในสัญญา รายงานหลักฐานเอกสาร การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติของผู้ทำสัญญา การใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสม การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	1	ระบบการป้องกันความลับของข้อมูล			1	1.0
	2	ข้อตกลงในสัญญามีความถูกต้องและโปร่งใส			5	1.0
	3	การรายงานหลักฐาน เอกสาร การดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนด			5	1.0
	4	การเฝ้าระวัง การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ไม่เหมาะสมของผู้ทำสัญญา			5	1.0
	5	การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม ที่นำมาใช้			5	1.0
	6	การใช้ซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์			5	1.0
	7	กล่องแสดงความคิดเห็นของงานบริการด้านต่างๆ		1	4	0.8

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			คะแนน IOC
			-1	0	1	
6. ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ ความเสี่ยงที่เกิดจากความขัดแย้ง การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิงที่ผิด การแบ่งแยก การรบกวน การใช้อำนาจเกื้อกูลญาติมิตร ความไม่เหมาะสมของผู้บังคับบัญชา การใช้เวลาที่ผิด ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน	1	การดำเนินการเพื่อป้องกันความขัดแย้งของบุคลากร			5	1.0
	2	ใช้หลักความยุติธรรม			5	1.0
	3	การใช้อำนาจในการเกื้อกูลญาติมิตร			5	1.0
	4	การจัดระบบความปลอดภัยในการทำงาน			5	1.0
	5	การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิง		1	4	0.8
	6	การนำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด			5	1.0
	7	ระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน			5	1.0

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			คะแนน IOC
			-1	0	1	
7. ความเสี่ยงด้านการทุจริต ความเสี่ยงในเรื่อง หลักฐานทางการเงินสูญหาย เอกสารทางการเงินถูก ปลอมแปลง และการนำทรัพย์สินไปใช้ส่วนตัว	1	การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ			5	1.0
	2	การป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือ เปลี่ยนแปลงข้อมูล		1	4	0.8
	3	การจัดระบบแฟ้มการวางผังการปลอมแปลงเอกสาร		1	4	0.8
	4	การนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว			5	1.0
	5	ระบบการป้องกันการทุจริต			5	1.0

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง			คะแนน IOC
			-1	0	1	
8. ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา ความเสี่ยงในเรื่องของการร้องเรียน ความเชื่อมั่น/ความมั่นใจ ชุมชนรอบโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการร่วมมือในการพัฒนาระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน	1	ระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน			1	1.0
	2	การให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน ผู้ปกครอง			5	1.0
	3	ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในการสอนของครู			5	1.0
	4	ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา			5	1.0
	5	ชุมชนรอบโรงเรียนให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา			5	1.0
	6	ระบบป้องกันคนแปลกหน้าเข้ามาภายในโรงเรียน			5	1.0
	7	การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย			5	1.0

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อที่	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง			คะแนน IOC
			-1	0	1	
9. ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงในเรื่อง ความเสี่ยงภายนอกโรงเรียน ความเสี่ยงภายใน โรงเรียน ความเสี่ยงภายในอาคารเรียน การบริหารจัดการ การสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	1	สถานที่ไม่พึงประสงค์ใกล้บริเวณโรงเรียน			5	1.0
	2	ระบบการบริการจราจรในช่วงเวลา เข้า – เย็น			5	1.0
	3	การตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัย ของอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องเล่น สนามเด็กเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ			5	1.0
	4	การจัดครูเวรดูแลอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน			5	1.0
	5	การจัดให้มีการตรวจสอบห้องเรียน ห้องปฏิบัติการว่ามีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่			5	1.0

ภาคผนวก ค
หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัย
และรายชื่อโรงเรียนทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

หนังสือขอตกลงเครื่องมือ

วันที่ 13 ส.ค. 2561

ที่ ศธ 6812.2/425

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

12 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธิวราราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

0433
14266

ด้วย นางสาวพรพรรณ งามโรจน์ รหัสนักศึกษา 56252323 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1" ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ไคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ขอแสดงความนับถือ

๑. เป็นไปอย่างราบรื่น

๒. เป็นไปอย่างราบรื่น

๓. เป็นไปอย่างราบรื่น

๔. เป็นไปอย่างราบรื่น

๕. เป็นไปอย่างราบรื่น

๖. เป็นไปอย่างราบรื่น

๗. เป็นไปอย่างราบรื่น

๘. เป็นไปอย่างราบรื่น

๙. เป็นไปอย่างราบรื่น

๑๐. เป็นไปอย่างราบรื่น

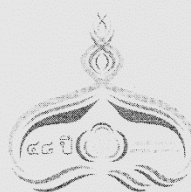
- ความบริหารงานบุคคลการเงินและสินทรัพย์
- กลุ่มบริหารวิชาการ (หรือสอนอิสระ)
- กลุ่มบริหารงานบุคคล
- กลุ่มบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มบริหารงานแผน
- กลุ่มบริหารงานอาคาร
- อื่นๆ.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

พ.พรพรรณ งามโรจน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์
๑๓ ส.ค. ๒๕๖๑

0404
อ.พรพรรณ งามโรจน์
13/8/61
อ.พรพรรณ งามโรจน์
๑๓/๘/๖๑

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 2253 5172

ศูนย์พัฒนาท้องถิ่น
K2
๑๗/๘/๖๑
"องค์กรแห่งการสร้างสรรค์"
"Creative Organization"

รายชื่อโรงเรียนทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 10 แห่ง

ลำดับ	โรงเรียน	ที่อยู่
1	วัดสุทธิวราราม	252 ถ.เจริญกรุง ยานนาวา สาทร กทม. 10120 โทรศัพท์:02-211-4192,02-211-6709
2	สตรีศรีสุริโยทัย	1 ซ.เจริญกรุง 57 แขวงยานนาวา เขต สาทร กทม. 10120 โทรศัพท์: 02-211-0383
3	ยานนาเวศวิทยาคม	146 ถ.สาธูประดิษฐ์ แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กทม. 10120 โทรศัพท์: 02-211-3508
4	นนทรีวิทยา	139 ถ.พระราม3 แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กทม. 10120 โทรศัพท์: 02-286-0237
5	สตรีวัดมหาพฤฒาราม	519 ถ.มหาพฤฒาราม แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กทม. 10500 โทรศัพท์: 02-236-5758
6	พุทธจักรวิทยา	728/2 ถ.พระราม 4 แขวงสีพระยา เขตบางรัก กทม.10500 โทรศัพท์ : 02-63711-7880
7	เจ้าพระยาวิทยาคม	786 ถนน พระราม3 แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กทม. 10120 โทรศัพท์: 02-295-1338
8	มัธยมวัดธาตุทอง	1325 ถนน สุขุมวิท แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กทม. 10110 โทรศัพท์: 02-390-254
9	สายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	186 ถ.สุขุมวิท 22 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. 10110 โทรศัพท์: 02-258-2234
10	ปทุมคงคา	920 ถ.สุขุมวิท แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กทม. 10110 โทรศัพท์: 02-391-2444

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.997	58

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
x1.1	109.6667	4771.540	.830	.997
x1.2	109.7000	4770.148	.845	.997
x1.3	109.7333	4739.306	.935	.997
x1.4	109.9667	4749.137	.929	.997
x1.5	109.8000	4758.717	.898	.997
x1.6	109.7333	4776.961	.832	.997
x1.7	109.8000	4740.097	.928	.997
x1.8	109.8000	4756.510	.892	.997
x1.9	109.7000	4762.976	.850	.997
x2.1	109.9333	4770.478	.895	.997
x2.2	109.7333	4751.857	.902	.997
x2.3	109.9667	4742.861	.965	.997
x2.4	109.9333	4738.961	.955	.997
x2.5	109.9000	4732.645	.961	.997
x3.1	110.0000	4744.759	.968	.997
x3.2	110.0000	4744.690	.969	.997
x3.3	109.9000	4729.541	.959	.997
x3.4	110.0000	4740.552	.952	.997
x3.5	110.0000	4740.690	.932	.997
x3.6	109.8667	4743.085	.949	.997
x3.7	109.8000	4742.234	.935	.997
x4.1	109.9000	4760.852	.919	.997

x4.2	109.7667	4748.323	.911	.997
x4.3	109.7333	4751.995	.865	.997
x4.4	109.7667	4764.323	.876	.997
x4.5	109.8000	4744.924	.939	.997
x4.6	109.7333	4754.685	.925	.997
x5.1	109.7667	4736.530	.958	.997
x5.2	109.9333	4743.926	.967	.997
x5.3	109.9667	4736.654	.961	.997
x5.4	110.0000	4746.828	.956	.997
x5.5	109.9000	4756.990	.920	.997
x5.6	109.9333	4743.099	.932	.997
x5.7	110.0333	4739.137	.953	.997
x6.1	109.9000	4726.714	.975	.997
x6.2	109.9000	4739.817	.940	.997
x6.3	109.8667	4746.464	.831	.997
x6.4	109.8333	4726.902	.955	.997
x6.5	109.9667	4741.757	.933	.997
x6.6	109.9667	4744.861	.934	.997
x6.7	109.9667	4740.861	.977	.997
x7.1	110.0000	4743.517	.955	.997
x7.2	110.0000	4745.379	.964	.997
x7.3	109.9667	4731.826	.951	.997
x7.4	109.9667	4730.861	.974	.997
x7.5	110.0333	4730.033	.966	.997
x8.1	110.0333	4761.344	.952	.997
x8.2	110.1000	4757.128	.965	.997
x8.3	110.0000	4744.897	.927	.997
x8.4	110.0000	4742.207	.942	.997
x8.5	110.0000	4752.345	.945	.997
x8.6	110.0000	4735.379	.981	.997
x8.7	109.8333	4738.351	.928	.997
x9.1	109.9333	4766.892	.895	.997
x9.2	110.0000	4760.552	.940	.997
x9.3	109.9333	4735.030	.958	.997
x9.4	110.0667	4758.271	.940	.997
x9.5	110.0667	4738.892	.969	.997

ภาคผนวก จ
หนังสือขออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
และรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6806 (พรศ.) / พิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

27 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวพรพรรณ งามโรจน์ รหัสประจำตัว 56252323 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1" มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพชยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 แห่ง ใน สพม.1

กลุ่ม	รายชื่อโรงเรียน	ที่อยู่
1	วัดราชบพิธ	ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร 3 กทม.2263071-02 โทร 10200 .
	เบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์	126 ถ.ศิริพงษ์ แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กทม. 10200 โทร. 0-2222-3843
	วัดสระเกศ	344 แขวงคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. 10100 โทร. 0-2221-6028
	สายปัญญา ในพระ บรมราชินูปถัมภ์	1598 ถ.กรุงเกษม แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. 10100 โทร. 0-2623-3779
	เทพศิรินทร์	1466 ถ.กรุงเกษม แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. 10100 โทร. 0-2621-5801
	วัดสังเวช	108 ถ.ลำพู แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กทม. 10200 โทร. 0-2281-1756
	เตรียมอุดมศึกษา	227 ถ.พญาไท แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กทม. 10330 โทร. 0-2254-0288
	สวนกุหลาบวิทยาลัย	88 ถ.ตรีเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กทม. 10200 โทร. 0-2225-5608
	ไตรมิตรวิทยาลัย	661 ถ.ตรีมิตร แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กทม. 10100 โทร. 0-2221-3876
2	วัดบวรนิเวศ	250 ถ.พระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กทม. 10200 โทร. 0-2282-0025
	สตรีวิทยา	82 ถนนดินสอ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร :0-2281-6505 , 0-2282-1626
	สามเสนวิทยาลัย	11 พระรามที่ 6 ซอย 30 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. 10400 โทร. 0-2279-1992
	สันติราษฎร์วิทยาลัย	332 ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์ :02-354-4990

กลุ่ม	รายชื่อโรงเรียน	ที่อยู่
2	ราชวินิต มัธยม	181 ถ.พิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กทม. 10300 โทร. 0-2281-2156
	โยธินบูรณะ	1313 ถ.ประชากรศาสตร์สาย 1 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. 10800 โทร. 0-2241-2603
	ศรีอยุธยา ในพระ อุปถัมภ์ฯ	497 ถ.ศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400 โทร. 0-2245-1717
	มัธยมวัดเบญจม บพิตร	69 ถ. ศรีอยุธยา แขวงดุสิต เขตดุสิต กทม. 10300 โทร. 0-2281-4050
	มัธยมวัดมกุฎกษัตริย์	ถ.กรุงเกษม แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร กทม. 10200 โทร. 0-2281-3535
	วัดราชาธิวาส	3 ถ.สามเสน 9 แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กทม. 10300 โทร.0-2266-8721
	โยธินบูรณะ 2 (สุวรรณสุทธาราม)	279/1 ซอยกรุงเทพ-นนทบุรี แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. 10800 โทร. 0-2587-0987
	สตรีวัดระฆัง	ถอรุณอมรินทร์. แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย ก.ม.ท. 10700 โทรศัพท์ 02 - 412 - 9103
3	ฤทธิณรงค์รอน	544 ซอยเพชรเกษม 2 แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กทม. 10600 โทร. 0-2465-4580
	ชินโรสวิทยาลัย	45 ซอยอิสราภาพ 35 แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กทม. 10700 โทร. 0-2866-1882
	อุบลรัตนราชกัญญา ราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร	100 หมู่ 1 ซอยเจริญสุขนิทวงศ์ 35 ถ. วัดปากน้ำ แขวงบางพรหม กทม. 10700 โทร. 0-2410-7803
	สวนอนันต์	65 ซอยวัดดงมูลเหล็ก ถ.อิสราภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย 10700โทร. 0-2412-7083
	มัธยมวัดนายโรง	15 ถ.บรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กทม. 10700 โทร. 0-2424-1826
	สุวรรณารามวิทยาคม	512/1 แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กทม. 10700 โทร. 0-2424-1671

กลุ่ม	รายชื่อโรงเรียน	ที่อยู่
4	วัดราชโอรส	ซอยเอกชัย 4 ถ.เอกชัย แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กทม. 10150 โทร. 0-2415-0621
	มัธยมวัดดาวคะนอง	162 ซอยเจริญนคร 65 ถ.เจริญนคร แขวงดาวคะนอง เขตธนบุรี กทม. 10600 โทร. 0-2468-2163
	มัธยมวัดดุสิตาราม	1/13 ถ.สมเด็จพระปิ่นเกล้า แขวงอรุณอัมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กทม. 10700 โทร. 0-2434-9169
	ศึกษานารี	176 ถ.ประชาธิปไตย แขวงวัดกัลยา เขตธนบุรี กทม. 10600 โทร. 0-2466-7223
	ที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระ ราชูปถัมภ์	136/1 ถนนเลียบบคลองปทุม แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ 10170 โทร : 02-806-7492
	วิมุตยารามพิทยากร	938 ถ.จรัญสนิทวงศ์ แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กทม. 10700 โทร. 0-2424-2598
	ธนบุรีวรเทพีพลาภิรักษ์	131/1-2 ถ.เทอดไท แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กทม. 10600 โทร. 0-2465-5976
	วัดอินทาราม	258 ถ.เทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กทม. 10600 โทร. 0- 2472-2772
	นวมินทราชินูทิศ สตรี วิทยา พุทธมณฑล	70 ถ. พุทธมณฑลสาย 3 แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กทม. 10170 โทร. 0-2441-3591
	มหารรณพาราม	68/5 แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กทม. 10170 โทร. 0-2448-6252
สุวรรณพลับพลา พิทยาคม	94 ซอยจรัญสนิทวงศ์ ถ.บางพระ แขวงบางพระ เขตตลิ่งชัน กทม. 10170 โทร. 0-2418-2911	
5	ที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (วัดน้อยใน) ในพระ ราชูปถัมภ์	167 หมู่ 4 ถ.ชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กทม. 10300 โทร. 0-2243-8565
	รัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	88/2527 ถ.พระรามสอง แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กทม. 10150 โทร. 0-2415-3083

กลุ่ม	รายชื่อโรงเรียน	ที่อยู่
5	มัธยมวัดหนองแขม	443 ถ.เลียบบคลองภาษีเจริญฝั่งใต้ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กทม. 10160 โทร. 0-2429-3402
	ทวีธาภิเศก บางขุนเทียน	694/123 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กทม. 10150 โทร. 0-2849-3310
	สวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี	พุทธบูชา 36 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กทม. 10150 โทร. 0-2496-8322
	พิทยาลงกรณ์พิทยาคม	54/2 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กทม. 10150 โทร. 0-2452-4740
	มัธยมวัดสิงห์	35 หมู่ 3 ถ.เอกชัย แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กทม. 10150 โทร. 0-2415-1681
	ศึกษานารีวิทยา	1122 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน บางบอน กทม. 10150 โทรศัพท์ 02-450-3501-4
	แจรงร้อนวิทยา	123 แขวงราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ กทม. 10140 โทร. 0-2816-8591
	วัดพุทธบูชา	218 ถ.พุทธบูชา แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กทม. 10140 โทร. 0-2426-3222
	บางปะกอกกวิทยาคม	51 ถ.สุขสวัสดิ์ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กทม. 10140 โทร. 0-2872-3080
	บางมดวิทยา “สี่ลูกหวาดจวนอุปลัมภ์”	9 แขวงบางมด เขตจอมทอง กทม. 10150 โทร. 0-2468-8272
6	วัดนวลนรดิศ	137 เพชรเกษม 19 แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ กทม. 10160 โทร. 0-2467-2609
	วัดประดิ์โนทรงธรรม	1160/3 ซอยเพชรเกษม 15 ถ.เพชรเกษม แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กทม. 10600 โทร. 0-2457-9830
	จันประดิ์ฐารามวิทยา	44 หมู่ 15 ซอยเพชรเกษม 48 ถ.เพชรเกษม แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กทม. 10160 โทร. 0-2869-6465
	สตรีวัดอัปสรสวรรค์	162/1 แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ กทม. 10160 โทร. 0-2457-0505

กลุ่ม	รายชื่อโรงเรียน	ที่อยู่
6	มัธยมวัดหนองแขม	443 ถ.เลียบบคลองภาษีเจริญฝั่งใต้ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กทม. 10160 โทร. 0-2429-3402
	ราชวินิตบางแคปาน ข้า	523 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กทม. 10160 โทร. 0-2421-0119
	วัดรางบัว	21 ซอยเพชรเกษม 33 แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กทม. 10160 โทร. 0-2467-0532
	นवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	59 แขวงบางบอน เขตบางบอน กทม . 10150 โทรศัพท์ 02-429-3740
	ไชยฉิมพลีวิทยาคม	39/1 หมู่ 6 ซอย 48 ถ.เพชรเกษม แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กทม. 10160 โทร. 0-2410-1662
	ปัญญาวารคุณ	857 ซอยเพชรเกษม 63 ถ. เพชรเพชรเกษม แขวงหลักสอง เขตบางแค กทม. 10160 โทร. 0-2413-1657

แบบสอบถาม

วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1

-
- ผู้อำนวยการ
- รองผู้อำนวยการ
- ครู

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุกข้อความเป็นจริง

ผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ
- ตอนที่ 2 ความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
จำนวน 58 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณ
มา ณ โอกาสนี้

(นางสาวพรพรรณ งามโรจน์)
นักศึกษาปริญญาโท
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
โทรศัพท์ 092-2535172

ตอนที่ 1 : สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	() 01
2	อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี	() 02
3	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	() 03
4	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ ☐ รองผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการ ☐ ครู	() 04
5	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ 10 ปีหรือน้อยกว่า ☐ 11-20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ 31 ปีขึ้นไป	() 05

ตอนที่ 2 ความเสี่ยง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ถ้าท่านตอบ	ระดับ 1 หมายถึง	ความเสี่ยงของสถานศึกษา	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
	ระดับ 2 หมายถึง	ความเสี่ยงของสถานศึกษา	อยู่ในระดับน้อย
	ระดับ 3 หมายถึง	ความเสี่ยงของสถานศึกษา	อยู่ในระดับปานกลาง
	ระดับ 4 หมายถึง	ความเสี่ยงของสถานศึกษา	อยู่ในระดับมาก
	ระดับ 5 หมายถึง	ความเสี่ยงของสถานศึกษา	อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ความเสี่ยงด้านการเงิน							
1	การจัดสรรงบประมาณตามแผนการดำเนินงาน						
2	การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวตามแผนการดำเนินงาน						
3	การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน						
4	หลักฐานการใช้จ่ายเงินยืมที่ถูกต้อง						
5	ระเบียบการบริหารงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ เช่น การลงทะเบียน การซ่อมแซม การจำหน่าย ฯลฯ						
6	การจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ตามมาตรฐานและคุณภาพ						
7	การขอซื้อ ขอล้าง ตามระเบียบและหลักเกณฑ์						
8	การจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จถูกต้องและเป็นปัจจุบัน						
9	การลงทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน						
ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน							
10	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร						
11	การจัดระบบการควบคุมกำกับดูแลที่ดี						
12	การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน						
13	การกำกับติดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรของบุคลากร						
14	การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์							
15	การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา						
16	การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้						
17	การติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ / พันธกิจ แผนกลยุทธ์ อย่างต่อเนื่อง						
18	การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานครอบคลุม						
19	เครื่องมือวัดผลการดำเนินงานตรงประเด็นที่ต้องการวัด						
20	การปรับปรุงการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์						
21	การเปลี่ยนแปลงนโยบายของกระทรวงทำให้เกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน						
ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ/ข้อบังคับ							
22	การตรวจสอบภายในสถานศึกษา						
23	ความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ กฎระเบียบ กฎหมาย และระเบียบวินัยในการตรวจสอบภายใน						
24	การจัดทำหลักฐานเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน						
25	การรับรู้การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ มาตรการ/ ข้อกำหนดจากต้นสังกัด						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
26	แนวทางในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการ ผิดวินัย/กฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนด						
27	การนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ ควบคุมภายในและตรวจสอบภายในอย่างเป็น ระบบ						
ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร							
28	ระบบการป้องกันความลับของข้อมูล						
29	ข้อตกลงในสัญญาที่มีความถูกต้องและโปร่งใส						
30	การรายงานหลักฐาน เอกสาร การดำเนินงานอย่าง ถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนด						
31	การเฝ้าระวัง การหลอกลวง การโกง การกระทำที่ ไม่เหมาะสมของผู้ทำสัญญา						
32	การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัยมาใช้						
33	การใช้ซอฟต์แวร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์						
34	กล่องแสดงความคิดเห็นของงานบริการด้านต่างๆ						
ความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์							
35	การดำเนินการเพื่อป้องกันความขัดแย้งของ บุคลากร						
36	ใช้หลักความยุติธรรม						
37	การใช้อำนาจในการถือกุญแจมิติ						
38	การจัดระบบความปลอดภัยในการทำงาน						
39	การให้ตัวอย่างหนังสือรับรองหรือเอกสารอ้างอิง						
40	การนำเวลาราชการไปใช้ในทางที่ผิด						
41	ระบบควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ความเสี่ยงด้านการทุจริต							
42	การเก็บเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ						
43	การป้องกันหลักฐานทางการเงินสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล						
44	การจัดระบบเฝ้าระวังการปลอมแปลงเอกสาร						
45	การนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้ส่วนตัว						
46	ระบบการป้องกันการทุจริต						
ความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพ							
47	ระบบดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน						
48	การให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกหรือชุมชน ผู้ปกครอง						
49	ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในการสอนของครู						
50	ผู้ปกครองให้ความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถานศึกษา						
51	ชุมชนรอบโรงเรียนให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา						
52	ระบบป้องกันคนแปลกหน้าเข้ามาภายในโรงเรียน						
53	การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม							
54	สถานที่ไม่พึงประสงค์ใกล้บริเวณโรงเรียน						
55	ระบบการบริการจราจรในช่วงเวลา เข้า - เย็น						
56	การตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องเล่น สนามเด็กเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ						
57	การจัดครูเวรดูแลอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน						
58	การจัดให้มีการตรวจสอบห้องเรียน ห้องปฏิบัติการว่ามีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่						

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์งานวิจัย
และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์งานวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์งานวิจัย

ที่ ศธ 6812.2/ 24

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

20 กันยายน 2559

เรื่อง ขอสัมภาษณ์งานวิจัย

เรียน นายชาติ จินตามณี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวพรพรรณ งามโรจน์ รหัสนักศึกษา 56252323 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติ วิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1”

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความเหมาะสมและมีองค์ความรู้เกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญให้นักศึกษา สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

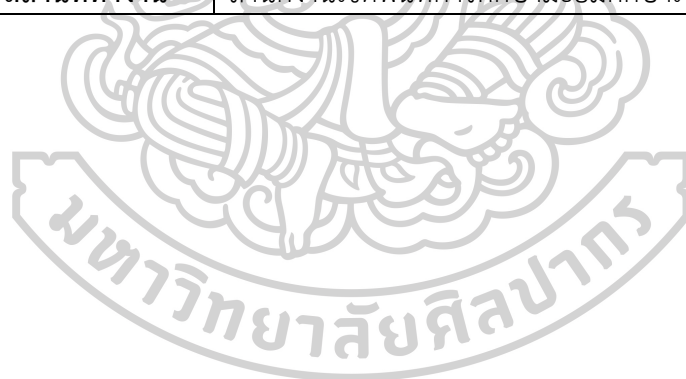
(อาจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 0 3421 9136

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์งานวิจัย

1.	ว่าที่ร้อยตรี ดร.อานนท์ สุขภาคกิจ	
	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
	สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
2.	นาย นายจตุรงค์ เปรมชัยพร	
	ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
	สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
3.	นางสาวไพวัลย์ เหล็งสุดใจ	
	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดระฆัง
	สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
4.	นายชาติรี จินตามณี	
	ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการโรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
	สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก
5.	นางวัลภา เขียวช่อม	
	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
	สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – structure Interview)

เรื่อง “แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1”

ส่วนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อนามสกุล.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงาน.....

วันที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์

1. การจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน

.....
.....
.....

2. การจัดการความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

.....
.....
.....

3. การจัดการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์

.....
.....
.....

4. การจัดการความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ

.....
.....
.....

5. การจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/การสื่อสาร

.....
.....
.....

6. การจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์

.....
.....
.....

7. การจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต

.....
.....
.....

8. การจัดการความเสี่ยงด้านความมั่นคง/ความมีเสถียรภาพทางการศึกษา

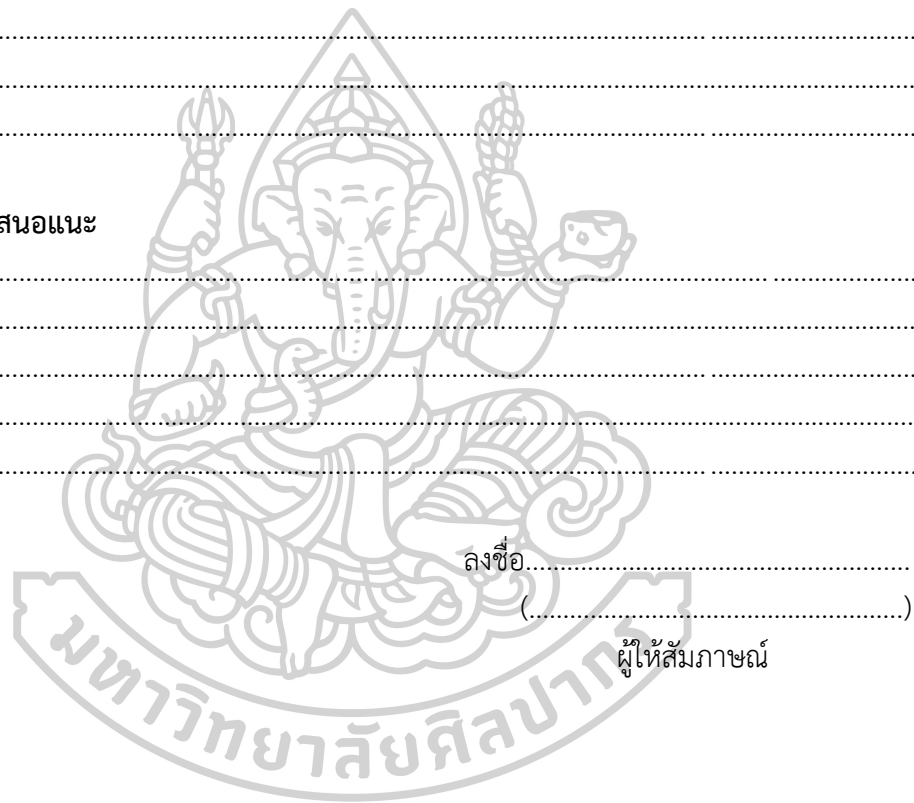
.....
.....
.....

9. การจัดการความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม

.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

รายการอ้างอิง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. **การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า, 2554.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **เอกสารประกอบการประชุมการบริหารความเสี่ยงและวางระบบการควบคุมภายในจุฬาลงกรณ์**. กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. **การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาภาควิชาการบริหารสถานศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- ธร สุนทรายุทธ. **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ:บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด, 2550.
- นฤมล สะอาดโคม. **การบริหารความเสี่ยงองค์กร**. กรุงเทพฯ: บริษัทฐานการพิมพ์ จำกัด, 2550.
- ปราชญา กล้าฉัญญ. **การบริหารความเสี่ยง**, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ:พิมพ์ลักษณ์, 2551.
- วันเพ็ญ กฤตผล. **เอกสารประกอบการเสวนาบริหารจัดการความเสี่ยงของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. **การบริหารความเสี่ยง**. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2551.
- สนั่น เกาชาลี. **แนวทางปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการความเสี่ยง**. [Online]. Accessed 28 March 2011. Available from http://www.thailandindustry.com/home/FeatureStory_preview.php?id=11688§ion=9
- สำนักกำกับและพัฒนาระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์. **คู่มือแนวทางการบริหารความเสี่ยงของการปฏิบัติงานในระบบ GFMS สำหรับผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2552.
- สำนักกำกับและพัฒนาระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์กลุ่มงานวิเคราะห์ข้อมูลและรายงาน. **คู่มือแนวทางการบริหารความเสี่ยงของการปฏิบัติงานในระบบ GFMS สำหรับผู้บริหาร**, 2552.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. **แนวทางการดำเนินการ ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.**, 2559.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553.** สำหรับส่วนราชการระดับกรม กรุงเทพฯ, 2552.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2550.** [Online], accessed 20 November 2550 Available from <http://www.hidtiep.go.th/articles/phan11.doc1>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.** พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: บริษัท พรีเมียร์ โปร จำกัด, 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553.** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553.
- สำนักงานสวัสดิการ ก.พ.ร., **คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.** กรุงเทพฯ: วิชั่น พับลิชชิ่ง , 2547.
- สำนักประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ฉบับที่ 5.** กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552.
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **การบริหารความเสี่ยงของสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2550.**[Online], accessed 19 April 2560 Available from <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=48220&Key=news20>
- สุกิจ กวีเจริญ. **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยงในการบริหารโรงเรียนกวดวิชา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552.
- หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. **ระบบควบคุมภายใน.** [Online], accessed 30 November 2559. Available from <http://www.sesao1.go.th/2-default/63-ตัวอย่างการจัดทำระบบควบคุมภายใน.html>

ภาษาต่างประเทศ

- A & The Economist Intelligence Unit Anderson, **Managing Business Risk An Integrated Approach**. India : Universities Press.1999.
- City of Sunderland, **Risk management for Schools**. [Online], accessed 22 July 2016. Available from <http://www.fmsis.info/uploads/r29.pdf>.
- Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission(COSO), **Enterprise riskmanagement- Integrated framework**. [Online], accessed 28 December 2016. Available from <http://www.COSO.org/publiction.html>.
- Clemson University and communities in Schools, **Risk Factor Domains and Categories**. [Online], accessed 28 December 2016. Available from http://www.dropoutprevention.org/resource/major_reports/communities_in_schools/Dropout.
- Global Risk, **A global Risk Network Report**. Switzerland : World Economic Forum, 2007.
- Higher Education Institutions Ethics Integrity at work, **Higher Education Risk Factors and Definitions 2004**. [Online], accessed 22 July 2016. Available from [http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment %20P2-Ethicspoint.pdf.4](http://www.hccs.edu/hcc/system%20Home/Departments/Internal_Audit/Risk%20Assessment%20P2-Ethicspoint.pdf.4).
- J. Wilson, **Risk reviews and using risk management strategy**. In Danical risk modification : A route to clinic governance? Oxford : Heinemann, 1999.
- James Roth, Categorizing risk : **Risk categories help users identify, understand, and monitor their organization'potential risks-RiskWatch**(Online), accessed 27 October 2010. Available from http://findartictes.com/p/articles/mi_m4153/is_2_59/ai_80514799
- Laura De Haan., Diane Gunvalson, “Factors associatedwith early risk for school-aged children living in rural poverty”, **Educational Resources information Center (ERIC)**, 1997.
- Lee J. Cronbach, **Essentials of Psycholgal Testing, 3rd ed.** (New York : Harper & Row Publisher, 1974.
- Lunenberg Fred C. and Ornstein Allan C., **Educational Administration : Concepts and Practices. 6th Edition**, Wadsworth, Cengage Learning USA, 2012.
- W. Best John, **Research in Education** New Jersey : Prentice – Hall Inc.,1970.

S.Trieschmann Jame, E.Hoyt Robery and W.Sommer David, “Risk Management and Insurance.” Newport News 15, 2005.

V. Krejcie Robert, and Daryle W. Morgan, “Determining Sample Size for Research Activities”, **Journal for Education and Psychological Measurement**, No.3, 1970.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวพรพรรณ งามโรจน์
วัน เดือน ปี เกิด	11/04/2530
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลอ่างทอง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2536 ประถมศึกษา โรงเรียนทุ่งศรีเมืองประชาวิทย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2542 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2545 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2548 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พ.ศ.2554 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี พ.ศ.2556 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน	18 ถ.เพชรเกษม ซ.เพชรเกษม102/4 เขตบางแค กทม. 10160

